

BALADE-1943

BALADE-1943

FUGA LUPULUI

Fuga lupului

Muşcând paznicul, din cuşca lui, spre munte,
lupul ca o flacăra-a ţâşnit...
Tremură pădurile pe frunte
cu inelul brumelor sfinţit.

Lunecă din bahnele ceţoase
miros vânat de sălbăticiuni.
Vântul sur, pe labe somnoroase,
se târăşte ca o fiară prin sloduni¹.

Lupul fuge. Zări îi cad în blană.
Crengile: arcane, şbilţuri, bice.
Brazii clatină albastra lor capcană,
din puhoaie îl stropesc alice.

Îndărăt, se surpă vremea cu lung vuet
ca o stâncă prăbuşită. Jnepii fug.
Noaptea zornăe. Adâncurile sue.
Râpe-l beau. Şi piscurile-l sug.

Dar ajuns pe muşchiul vârfulilor aspre,
cerul viu îi curge pe spinare

¹ Slodun, sloduni (reg.) – gorun, stejar.

și văzduhul, gâlgâind de astre,
îl cuprinde-ntr-o fluidă îmbrățișare.

Lângă lup se gudură zănoage,
feriga se bucură că-l simte,
vizuini flămânde și bârloage
cu urechi ciulite-i sar-nainte.

Părul ca o ceață grea pe spate
se zbârlește de tăcere și de veac.
Stâncile îi joacă-n ochi, mirate,
botul linge umbrele, buimac...

Stă pe muchea gresiilor crunte,
năucit de spațiu și de piatră.
Roșie și rătăcind în munte
luna vine din prăpăstii, speriată.

Lupul mușcă, lacom, carnea lunii,
dinții se împlântă și sfâșie,
și, rupând ca dintr-o pradă vie,
de pe bot îi curge sângele genunii.

Țigani ursari

Tot mai rar, prin mahalale defundate,
primăvara, trec țigani ursari,
cu obrajii arși de zări înveninate,
cu amieze largi în ochii mari.

Trec ursari, ducând prin praf și șanțuri
urșii mohorâți și pădureți.
Parcă duc pădurile de lanțuri,
parcă duc mormane de tristeți.

Clătinându-se din șolduri roșcovane,
fiarele, cu părul răsculat,
mormăie în lanț zbârlite stane,
blocuri mari de munte sfărâmat.

Cu văzduh și cu burhaie pe spinare,
mirosind adânc a cer salin,
tristele jivine călătoare
vin din basm, din veac,
— de unde vin?

Sună darabane vechi de piele
și-ncet urșii — namile de fum —
se ridică legănați pe labe grele
și se surpă-n pulberea din drum.

Și cum, prăbușiți, își sug alene
labele murdare de pământ,
zace-n praful uliții și geme
răzvrătirea muntelui înfrânt...

Arși de vânturi, supti de zări amare,
trec ursarii cu jivine, tot mai rar,
și cu ei te pierzi și tu în zare,
suflete, bătrânule ursar.

Încrustări pe-o cobiliță

Poate de mult, în rămuroase leaturi,
ai fost o coastă de jivină sau stejar,
șoldul lui Strâmbă-Lemne prins în straturi,
arcul de os al lunii la pătrar.

Pui de balaur înlemnit în vrajă,
spadă de prinț pe care un blestêm
de zână a-ndoit-o, rece-n coajă
și-a stins-o-n teaca somnului de lemn.

O țandără de curcubeu subțire,
țaiat cu meșteșug de-un sfânt dulgher,
sau oiște cocârjată prin safire
din Carul-Mare frânt departe-n cer.

Azi, os din pieptul gărniței străbune,
spinarea ta umflată de mistreț,
șira de lemn, domestică, și-o pune
pe umăr, ars cu cer, de precupeț.

Ți-a șuierat olteanul doar odată
și te-a-mblânzit, sălbatecă năpărcă.
Domol, pe-un coș, te culci încovoiață
și la un semn îi sari supusă-n cărcă.

Dar spre azur cocoașa ta se-nchină
și cele două guri șerpești se-ndoaie
și, lung, sărută rodul de văpaie
din coșurile mari cât luna plină...

Te-aud cum duci pe uliți anotimpuri,
sângele toamnei, mierla lui Florar.
Și parcă vii din nuferi și arginturi
și cari, din anii mei, mărgăritar.

Din viața mea te-ncarci cu coșuri pline,
te umpli, greu, cu aghișe și soare,
și printre piersici și gutui mă duci pe mine,
inima mea mi-o strigi pe ulicioare...

Ca șoldul alb al unei lungi lăute
treci, fremătând, pe strada somnoroasă:

Hai, ani de rouă – pere pergamute,
hai, suflete, – amară tămâioasă!

Stihuri pe-o troiță

Primăvară de tămâie
răstignită pe o șifă,
rai suflat pe lemn, troiță,
curcubeu bătut în cuie.

Vultur alb deschis să zboare
și rămas în lemn cu zborul.
Doina. Doină ridicându-și dorul,
să viseze în picioare.

Cântec, vrut să plece-n aur,
prins în lut de o rădăcină.
Trist arhanghel de lumină
pironit într-un coclaur.

Cer captiv, melancolie
și, alean pe căi răzlețe,
singurime de tristețe,
lângă puț cu luna vie.

Lujer-nalt cu aripi frânte
și luceferi subsuoară,
mucenic pornit prin țară
și-nghețat la o răspânte...

Face-m-ar Domnul șindrilă,
Dorul – iconar cu stele –
să mă scrie cu vopsele,
cruce-nfiptă în argilă.

Cerul tot să-mi daurească
chipul lung bătut în dungă...
Stea cu sulită să-mpungă
coasta mea împărătească.

Pe un chilim

Păsări de zâmbet – raze și umbre și păreri –
țaiate dintr-un cântec cu foarfeci de zăpadă.
Tu, mână, nu cu fire-ai țesut, dar cu baladă,
cu veverițe și cu primăveri.

Tu, inimă-n vâltoare, te-ai răsturnat grădină,
de s-a aprins chilimul: basm, iederă, medalii, –
sau pe covor călcară pași fragezi de Rusalii
și tălpi de dimineață și lumină –

Trist, aurul visează, molatic, se adună.
Lingoarea lui tânjește ca frunțile cu vis.
Dar verdele, cu vârfuri de codri pare scris,
Când un pandur a chiuit pe lună.

Ai năzărit din zodii, din ramuri și Duminici,
cu unduiri de ape, de ceruri și de stuh.
Ce Dumnezeu în preajmă veni să-ți ungă duh,
și să te sufle cu tristeți și cu văzduh ?

Ca să mă cos în tine, chilim oltean, primește.
Dezbracă-mă de trudă, de viersuri și răscoale,
și țese-mă doar umbră și zbor de lână moale
în raiul tău culcat împărătește.

Scrijelări pe un cuțit

Arșița încremenită
într-un fier ca-n stalactită,
așchie de-azur, cu stele,
otrăvită-ntre prăsele.

Gușter, scris în luminiiș
de oțele cu tăiș,
fulger viu de pui de știucă,
plisc de pasăre haiducă...

Buza care stă s-alinte
cu sărutul junghi și dinte.
Zâmbet, lin sub mângâiere,
lunecos ca o muiere,

și la ură: colț și limbă
de năpârcă de oglindă,
gheară scursă în văpaie
să scobească-n măruntaie.

Lamă, țurțure subțire,
nălucire de safire...

Oblojeau la brâu străbunii
gheața ta ca sticla lunii,

sau te răsuceau, urzică,
în crin alb de ibovnică
sărutată, cu prihană,
de cocon străin pe geană...

Ci eu plâng bicisnic, iască,
vierme, tângă muierească.
Mă târăsc sub aștri sterpi
lângă râme, lângă șerpi.

Lacrimi, stropi de putregaie,
mor pe muchea ta bălaie,
iar sărutu-mi se prelinge
pe tăișuri și se stinge.

Hai, cuțit, custură nouă,
taie funia de rouă
ce mă-nnoadă de tristeți,
de venin și dimineți.

Taie-mi sfoara de narcise,
că mă leagă strâns de vise,
și retează-mi scrânciobul,
că-mi leagă cântecul.

Spintecă-mi știubeiele
din piept. Curcubeiele.
Intră-n coastă și-mi sfâșie
steaua asta de hârtie.

Poemă veche

Când zăvoirile serii
sună inimile serii

și apleacă peste ape clătinate alăute,
lenea Oltului se duce legănându-se pe plute.

Zboruri amurgesc, și umbre cum alunecă nălucă
spre ostroave dunărene a trecut un dor de ducă.

Intră soarele în apă ca o ciurdă roșcovană.
Seara sună jale lungă, frunză-n dungă, frunzuleană.

Grei, dorm bivoli tăcerii tolăniți în fund de zare.
S-a lungit în cer, pe labe de topaze, Ursa-Mare.

Când luceferii atârnă de albastre cobilițe,
luna pleacă-n târg, la piață, într-un car cu lubenițe,

Și pe țărnul vechi, cu zboruri înnoptate și cu doruri.
inima de altădată, fără plute, fără zboruri,

doarme somn de mlaștini sure, unde papura se-adună,
somm de bivoli mari de lene trândăvind în bălți cu lună,

somm de stepă tâlhărită, când în toi de bărăganuri
putrezesc troițe strâmbe la răspântii fără hanuri...

Basm

Măi, ce Făt-Frumos blestemat am fost eu!

N-am răpus nici un zmeu,
n-am tăiat nici un cap de balaur..
În fața mea s-au închis toți codrii de aur.

Palatele de mărgăritare
s-au ferecat cu drugi și zăvoare.
Fântânile, cu adâncul zăcut,
mi-au dat mormoloci de băut.
Stelele mi-au întins aguridă,
grădinile, viermi și omidă...

Măi, ce Făt-Frumos blestemat am fost eu!

N-am văzut umbra Sânzenii,
mi-au țopăit, dinainte, stârpituri și slujenii.
La fiecă pas, în tot locul,
în cărcă-mi sărea – Barbă-Cot – nenorocul.

La toate cotiturile,
mi-a smuls Strâmbă-Lemne pădurile.
Mi-a strâmbat inimă, rămurișuri, copaci,
sub luna ruptă de vârcolaci.

Pe toate cărările,
Sfarmă-Piatră mi-a surpat depărtările.
Mi-a spart stâncile, munții,
și stemele frunții...

În urma mea, din gol, din ruine,
doar vidma năpraznică vine,
vine, gonind, despletită în vânt,
mirosind a mormânt.

Zadarnic arunc piepteni și perii
pe-ntinsul durerii.
Nimic nu răsare
nimic nu pune hotare
între mine și vidma cu gheare...

Măi, și-am să dorm, am să dorm, am să dorm,
să nu știe nimeni că dorm,
nici Ușurelul-Vântului,
nici Greul-Pământului,
nici Păsări-lăți-lungilă.
N-aude, Na-vede, somn fără milă,
fără urmă, fără prăsilă...

Măi, ce Făt-Frumos blestemat am fost eu !

Parângul

Zborul sur de vultur și de gaie -
Dă târcoale numai prin zănoage.
Muchiile - linse de burhaie -
duc pe ceafă bolțile oloage.

Silexul și-a-ntins grumajii țepeni,
pândă încordată peste zile.
Spâni, fără tuleie verzi de jnepeni,
tac pereții asprelor coștile.

Stânci și râpe, muchii și gurguie,
aprige și neclintite-s toate.
dintre gresii niciun duh nu suie,
nici zvâcnet în eternitate.

dincolo de geamăt și de viață,
piscul nu vibrează, nu tresare,
crâncen în tăcerea lui semeață,
sterp în minerala nepăsare.

Lespezile crestelor, cu nituri
și le-a prins de veșnicia cruntă,
și-nclăștat în gresii și granituri,
dâr, dumnezeirea o înfruntă...

Dar când prind furtunile să fiarbă,
vântul părângean din neguri groase
mușcă și izbește piatra oarbă
cu berbeci de fier și cu baroase.

Ploile rup cremenea în gheare
și scobesc, cu pliscuri lungi, în stană.
Cresc puhoaiete – flămânde fiare –
hălci de stânci înfulecând din goană.

Fulgerul în gresii răni despică
și, din văi, în clocotul urgiei,
crunt, sălbatic vaiet se ridică,
scârțâie țâțânile veciei.

Muntele se clatină. Pătrunsă,
piatra se descheie-ndurerată.
O imensă inimă ascunsă
în granit purcede greu să bată.

Si trufașul care-nghite anii
și cu Dumnezeu stă față-n față,
din adânc icnindu-și bolovanii,
sângeră și geme ca o viață.

CÂNTECE

Cucuruz cu frunza-n sus

Cucuruz cu frunza-n sus,
visule, cine te-a pus?
Cin-te-a luat și cin-te-a dus
cu obrazul spre apus?

Visule, păing de soare,
țeși o rază, raza moare.
Ce plaivas te-a scris ușor
lângă gene, lângă dor?
Ce grădini și ce albine
fagur mi-au făcut din tine?
Și ce vânt de brumărel
mi te smulse funigel?

Cucuruz cu frunza'-n sus,
visule cu alb surâs
sărut geana cui te-a pus,
arză-i ochii cui te-a dus.

2

Pasăre galbenă-n cioc

Pasăre galbenă-n cioc,
dragoste cu nenoroc,
nu ai cuib și nu știi loc
să-ți stingi penele de foc.

Zbori spre stelele de miere,
steaua fâlfâie și pierе.
Cazi pe creangă de răchită,
creanga pică pârjolită.
Cazi pe flori de căldărușă,
frunzele se fac cenușă.

Zborul tău de jărăgai
n-are luminiș de rai.
Unde aripa ți-o pune,
pune spuză și tăciune.
N-are cuib și n-are loc
pentru penele-i de foc, —

pasăre galbenă-n cioc.

3

Cărăruie, cărăruie

Cărăruie, cărăruie,
dorule, cărare șuie...
Tot cotind către fântână,
mergi cu nopțile de mână.
Printre lanuri de mohor
plângi cu Drumul-Robilor,
și oftezi cu Caru-Mare,
printre lanuri de cicoare.

Treci un deal și sări o vale
peste lacrimile tale.
Cobori văi și urci piepțiș,
numai prin mărciniș,
peste inimă, pieziș...

Blestemat cine te suie,
dorule, cărare șuie.

4

Ineluș-învârtecuș

Ineluș-învârtecuș,
moarte, joc cu lunecuș,
în ce inelar căzuși ?

Juvaerul tău de fum
toate le preschimbă-n serum,
că podoaba-ți de nălucă
pică-n deget și-l usucă...

Ineluș-învârtecuș
cu smaragdul jucăuș, –
zâmbetele din livezi
cum le stingi și le-nnoptezi?
Mâinile, de ce le-nchizi
sub un zarzăr cu omizi?

Iară ochii – tufănici –
de ce-i umpli cu furnici?

Viață, negru cărăbuș,
moarte, joc cu lunecuș,

ineluș-învârtecuș.

50

5

Frunză, frunză de cucută

Frunză, frunză de cucută,
moarte, apă ne-ncepută,
rea cișmea alimănită
toată cu venin spoită.

Suflete, de ce băuși
din albastrul ei căuș?
Frunte, pentru ce te speli
la fântâna cu momeli
în amare, reci cocleli?

Frunză, frunză de cucută,
moarte, apă ne-ncepută.

Bate vântul vinerea

Bate vântul vinerea,
cu mireasmă amăruie.
Din ce vânătă căpuie
îmi afumă fruntea grea?

Bate vântul vinerea,
ochii zac, n-ar mai zăcea.

Bate vântul vinerea.
Inima, ca o jivină,
stă tânjind în vizuină,
în lingori de iarbă rea.

Trece vântul peste ea,
bate vântul vinerea.

Bate vântul vinerea,
și din ani și din răscruce
colb și pulbere aduce...

Bate-a secetă și vrea
somm și lacrimă să-mi bea.
Bate vântul vinerea.

Bate vântul vinerea,
cu mireasmă amăruie.
Anii scad și vremea suie
peste fruntea tot mai grea,

peste noaptea tot mai rea, –

bate vântul vinerea.

7

De trei ori potcovii calul

Ca să-ți urc, Tristețe, dealul,
de trei ori potcovii calul,
cu ocale de alean,
cu cinci litre de mărgan.

Ca să-ți trec peste oltețe,
Dragoste cu tinerețe,
i-am pus dorului potcoave, –
căci și dorul murg firav e,
cu potcoave de mătase
nu călite sub baroase,
ci suflate, rotunjite,
la dogori de plâns călite...

Murgul tremură și-mi cere
să-i dau arșiță și fiere,
și mai vrea să-l duc în goană
prin urzici și prin bulboană.

Dorul, însă, vrea găleată
cu jăratec plină toată.
Vadră n-am, dar jar i-oi da :

Inimă, dă-i spuza ta!

8

Doi voinici trec peste Jii

Jos, în vad, la răgălii,
doi voinici trec peste Jii.

Unul cântă dor de ducă
pe-un cârlan ca o nălucă,
alb ca viscoalele lunii,
alb ca-n Joia-Mare prunii...

Altul tace și pe față
îi stă gândul ca o ceață.
Tace și-n frunzar se stinge,
pe un murg ca de funinge.

Jos, în vad, la răgălii,
doi voinici trec peste Jii.

Cântă unul. Luncă lină,
miruie-mi-l cu sulfină.

Crengile, miresele,
peste doru-i țese-le.

Noaptea cu poienele,
graurii cu penele,
să-i sfințească genele.

Tace altul. Și cum tace,
gem, în calea lui, răstoace.
Unde-i calcă murgul, pune
numai somn și uscăciune.
Iarba sfârâie, întoarsă,
frunza stă cu pleoapa arsă.

Jos, în vad, la răgălii,
doi voinici trec peste Jii.

Unul cântă... Ce zăpadă
i-nflorește-n trup livadă?
Care stea în piept îi cântă?
Ce grădini îl vor la nuntă?
Care-amieze pădurețe
mi-l așteaptă să-l răsfețe?
Haiducește-mpărătește,
viața lui cu cerbi gonește.

Cântă. Și cu el în zare
merg grădinile călare.

Altul tace. Merge, unde?
Către ce vâltori rotunde?
Care noapte mi-l înghite
cu tristețile-otrăvite?
Care joagăre ca fierea

vor să-i ronțăie tăcerea?...

Poate-n hăuri își afundă
nenoroc, blestêm, osândă.
Poate-n bezne mari își suie
anii lui cu spini și cuie.

Tace. Și cu el în zare
merg blestemele călare.

Jos, în vad, la răgălii,
doi voinici trec peste Jii.

Unul tace, altul cântă,
și cum trec și-n zări se-implântă,
luna prin zăvoi se pierde
ca o șea de aur verde.

Codrule

Codrule, nuntaș albastru
cu beteală de jugastru,
codrule, nuntaș subțire,
pururi tânăr, pururi mire...

Pe cine mi-i dus pribeag
mângâie-l, codrule drag,
cu umbrișuri lungi de fag
și cu frunză de omeag.

Deschide-i, în drum, izvoare,
line ca o sărutare.

Pune-i mierle și vrabeți
pe urcușul din tristeți
și sfințește-l cu gorunii,
sub odăjdiile lunii.

Cui e dor și cui iubește,
poartă-i pașii-mpărătește.
Du-l în miez de alunișuri,
să-l sărute luminișuri.

Să-l alinte, să-l sărute,
cu frunzișuri, cu lăute,
și trimite-i pui de ciute
ca să-i lingă inima
limpede ca lacrima,
inima cu dragostea...

Pentru cel cu plâns și jale,
mă rog mult Măriei-Tale,
să-ți strângi iezărele-n cale
cu sipeturi, cu opale.

Spune apelor să vină
tristețea pe mâini să-i țină.
Să i-o legene, ușoare,
pe moi brațe de răcoare.

Însă cui e drag de moarte,
adu-i codrule, să-l poarte
cerbi subțiri ca o nălucă,
în rădvan să mi-l tot ducă.

În rădvan de fum și nuntă,
care lunecă și cântă,
peste vârfuri de jugastru
în adâncul tău albastru, –

codrule, nuntaș albastru.

10

Sus, pe dealurile Cernii

Sus, pe dealurile Cernii,
unde crește firul ierbii,
sar doi cerbi ca neaua iernii.
Și pe unde zburdă cerbii
plânge sufletu-n vecernii.

Cerbii vor văzduh să soarbă,
sufletul jinduie-n iarbă.
Cerbii ling lumina toată,
sufletul în vale cată
către Cerna-ntunecată,
cea cu apa blestemată,
cu venin amestecată.

— Cerbilor ca neaua iernii,
ce vreți voi pe dealul Cernii ?
— Iacă bem roua lucernii,
și-om mai vrea de-aici din plai
să intrăm la Domnu-n rai.
Să intrăm pe poarta mare
unde-s stele și izvoare,

60

ca să-i paștem stelele
limpezi ca minunile
și să-i bem izvoarele
reci ca veșniciile...

— Suflete din plaiul ierbii,
tu ce vrei pe culmea Cernii?

Sufletul tace și cată
către Cerna-ntunecată
cu venin amestecată.

— Suflete din culmea Cernii,
nu vrei stele cum vor cerbii?
Nu vrei să-mpingi porțile
ca să bei izvoarele
reci ca veșniciile,
limpezi ca țăriile?

Sufletul plânge și cată
tot spre Cerna-ntunecată,
cea cu apa blestemată :

— Nu văd poartă, nu văd ușă,
văd doar apa de cenușă.
Nu văd stele, nu văd poartă,
văd doar apa-nveninată...

11

Ziurel de ziuă

Tot mai arde cerul sus,
– ziurel de ziuă –
peste ieslea lui Iisus,
– ziurel de ziuă –

Vitleeme, colț de rai,
– ziurel de ziuă –
îngeri palizi încă ai ?
– ziurel de ziuă –

Alb și fraged Vitleem,
– ziurel de ziuă –
în ce vis să te mai chem ?
– ziurel de ziuă –

Steaua sfântă de Crăciun
– ziurel de ziuă –
din ce praf s-o mai adun ?
– ziurel de ziuă –

Lacrimi mari pe cer s-aprind

– ziurel de ziuă –
prin tristeți de foc colind,
– ziurel de ziuă –

Pentru-nsângeratul mag
– ziurel de ziuă –
pune, Doamne, spini pe prag
– ziurel de ziuă –

Și acoperă cu lut
– ziurel de ziuă –
Vitleemul meu pierdut
– ziurel de ziuă –

12

La poarta lui Ștefan-Vodă
Boierii s-au strâns la vorbă...

Colindă veche

La poarta lui Ștefan-Vodă
boierii s-au strâns la vorbă.

Și vorbesc de-o ieslă lină
înflorind ca o grădină,
și de steaua care sta
lângă Maica-Precista.

La poarta lui Ștefan-Vodă
boierii s-au strâns la vorbă.

Și urează și colindă
cu voroave de oglindă.
Iar colindele lor toate
au obraji de flori curate,
au obraji împărătești,
cum au fețele cerești...

Și-s colindele: inele,

numai zâmbet, parcă-n ele
Și-a muiat Domnul Hristos
inelarul luminos
și câlcâiul Lui bălai
ca un nufăr smuls din rai.

La poarta lui Ștefan-Vodă
boierii s-au strâns la vorbă.

Vin colindele domoale
la geamul Măriei-Sale
și cu fulgi de zbor rotund
în iatac domnesc pătrund.

Vodă într-o mână prinde
porumbeii din colinde
și-i așează liniștit,
pe umărul daurit,
pe umărul Lui sfințit...

13

Printre cimbru și susai

Printre cimbru și susai,
mărăcini și crânguri,
suflete, urci drum spre rai,
peste mari parânguri.

Stelele cu plisc hain
vin ca șoimii-n zboruri.
La răspântii de senin
Sfinții țin soboruri.

În păduri cerești de tei,
ciobănind mioarce,
stă pe prispă de bordei
Sfânta Luni și toarce.

Te-o-nțoli cu aspru strai,
ca să-ți fie zale
când cometele din rai
îți vor da târcoale...

Sfânta Miercuri, lângă lac
sur ca mătrăguna,

are casă cu cerdac
și-n cerdac stă luna.

Ea ți-o da botfori de fier,
să calci fără teamă
pe furtunile din cer
și pe ploi de-aramă.

În bordei de rozmarin
șade Sfânta Vineri.
Ți-o da azimă și vin
și doi vulturi tineri,

peste munți de jerăgai
calea să-ți arate,
către crinii-albaștri ai
Maicii-Prea-Curate.

Dar ajuns la Precista,
în dumbravă lină,
ca un spic vei tremura,
de-atâta lumină...

Peste rănile-ți de ieri,
Fecioara Maria
miere-o pune și tăceri,
Fecioara Maria...

Și mi te-o culca blajin,
blândă ca o soră
în betela unui crin,
lângă auroră.

Pentru cântăreț

Ars de cer și anafeme,
mergi pe sub furtuni cu steme.

Pasul tău cum calcă rar
pare candelă, fânar.

Dragostea
ți-e logostea.
cu urcior de fiere-n ea.
Inima,
viespar, undrele.
Coasta,
mușuroi de stele.

Luna, strai
suflat cu rai,
curge trențe de pe tine,
jerpeleală de rubine.

Dar la mâinile-amândouă
ai cătușe reci de rouă,
și la gât, bătut în ghint
cu cinci litre de argint,

duci cinci litre mari de vis
și-o oca de paradis...

Hoț, tâlhar de campanule,
vechi geambaș de libelule.
Treci bolborosind cuvinte
de amnar și mărgărinte,
aiurând și pierde-vară,
furând melci și tămâioară...

Hei, bătu-te-ar sfinții toți,
derbedeu de-azur și hoț,
răzvrătit golan răzleț,
scris în aur pădureț!...

Mânca-te-ar zodia, zmeul,
șerpilor groși cât curcubeul!...
Unde mergi călcând zănatec
pe cobuz de-argint sălbatec,
hoțoman
prin măghiran,
slugărind pe la străin
pentru cântece și crini?

— Merg ca să mă bag argat
la un dor de matostat.
Nu la grajd, nici în ogradă,
ci la gleznă de zăpadă...

— Și simbrie, ce i-ai cere?

— Ochii mari cu juvaere,
dinții cu mărgăritare,
sânii albi cu mărțișoare...

15

Cântec pentru moarte

Fi-mi-ar moartea mea să-mi fie
luntre dusă-n veșnicie.
Luntrea serii cu urmuze,
legănată pe cobuze...

Fi-mi-ar moartea dor pe vale,
băltăreț pribeag în zale
încălțat pe-o stea sfioasă
cu botfori de chiparoasă...

Lângă fruntea din țărână
urcă, Doamne, o fântână:
solzi de cer, medalii sparte,
ochi ce plâng și după moarte.
Somnul pieptului fă-l, Doamne,
luminiș de flori cu goarne,
gura lunii să-mi sărute
crini cu trâmbițe zăcute.

Suie-mi umbra, dintre bozii,
pom gătit ca voievozii,
piersic tânăr și subțire,
cu beteală, ca un mire.

70

La cișmea fecior cu glugă
să-mi bea lacrima din tiugă.
Tinerețea și străinii
de pe piept să-mi rupă crinii.

Însă roada să mi-o strângă
numai dorul și să plângă,
cu ochi verzi ca o lumină,
cu lungi gene de mezină.

Țară

Horbote-au suflat pe zări de miere
mânăstiri de crin și de topaz,
ctitorite din săgeată de viteaz
sau din coapsă zidărită de muiere.

Zboruri trec peste hotare-ardelenești,
dar în aer încă auie departe
trosnet spart pe osia cu moarte
care-a frânt ciolanele moțești.

Sub sloduni, în măgura bătrână,
doarme un vlădică scris în jeț.
Iei un bulgăre și nu ai lut în mână,
dar crăiască frunte de județ...

Vechi tărâm cu doine legănite,
unde Corbea putrezea în ocne joase,
între vipere ca bărnele de groase
și-ntre broaștele cât ploștile umflate...

Peste iezăre cu funduri de vioară,
peste gresii, peste zale de bicaz,
soare-nalt descalecă pe Țară,
țuguindu-și cușma lui de cneaz.

Chiote albastre de pandur
apele dau buzna-n dimineți
cu spinări zbârlite de mistreți
și lichide vulpi de aur pur.

Primăvara Țării berze plouă,
suiie rai pe un picior de plai,
ca să vină heruvimi să-și moaie-n rouă
nufărul călcâiului bălai.

Codrii-adânci și câmpuri cu tarlale
drum de fier purced către orașe,
ca să lingă cerul, cu furnale,
pântec de cuptoare să îngroașe.

Râu-și vinde paloșele-n hală.
Munții-și ard rărunchii în uzină.
Holda curge-n jimble de beteală,
came de ibovnică mezină...

Toamna. Țara-ntinde vistierie
Și minuni de meșter iconar.
Calci peste brățări și-aurărie,
mergi prin curcubeu și prin jar.

Sus, pe harfe lungi, foșnesc cocorii.
Piersicii se-ncurcă-n aripi grele.
Meri de foc se scutură de stele
și Brumar miroase a podgorii...

Visul de la munte, pe-nserate,
lin pogoară pe o plută de alean.
Carul-Mare geme nestemate,
peste Țară scârțâind mărgean.

Râpele se năpustesc spre ceruri,
ca să-nhațe pajurile-n dinți.
Noaptea, beznele din peștere cu sfinți
ies, să scuiepe-n slavă giuvaieruri.

Umbra zimbrului din fum de leaturi crește,
să-și aprindă-n luna la pătrar
cornul alb de trist mărgăritar,
împungând cu vârful în poveste...

Țară, cântec tânăr și colindă,
românească, dragă, zâmbitoare...
Sunt un ciob din uriașa ta oglindă
rotitoare-n vijelii de soare.

Ce luceafăr mi-a turnat în mâini rubine,
să te fac baladă? Ce boiur
te-a pierdut, din basm moldav, în mine :
sprintenă copită de azur?

Căror zări le-ai spus să mă sărute?
Căror bistrițe să fiarbă-n trupul meu,
de te-am pus pe viersuri și laute
și te port sub coastă curcubeu?

Dacul

În limpezimi, unde-mi zbură săgeata,
azi, steaua ta și-aprinde nestemata.
Pe plaiul veghei mele de oier
urci tu, acum, cu turmele în cer.

Pe unde plugul meu trecea cu sporul,
cânta lumina și zâmbea ogorul.
Azi, plugul tău pe urma mea se-implântă
și zările zâmbesc și brazda cântă.

Ți-aștept în lut truditele ciolane
să le-nfrățesc cu mine sub tăpșane.
Și-n strânse împletiri de oseminate
vom ține-n brațe veacurile sfinte.

Descălecătorul

Se răzimau pădurile în ghioage.
Munții tăceau cu stemele pe frunți.
Grei, se lungeau pe labe anii crunți
și mormăiau ca urșii în bârloage.

Când am pornit călări la vânătoare,
un cap de zimbru soarele părea.
Pe stânci, zăvozii mei, cățeaua mea,
lătrau nemărginirea rotitoare.

Unde-a căzut, însângerată, fiara,
jițul meu tânăr crește ca un spic.

Mi-am azvârlit țurcana-n Caru-Mic
și-am sărutat veciile și Țara.

Ctitorul de mânăstiri

Treceau, desculți, prin țara basarabă,
sfinți triști de fum, cu glezne de lumină.
Omu-i chema pe prispa lui, la cină,
și le pupa cereasca mână slabă.

Io, ctitorul, topit-am juvaere,
să urce din inele mânăstire.
Sfinții pribegi cu umbra lor subțire
i-am fost poftit apoi la priveghere...

Ci ei, zâmbind și mirosind a ceară,
s-au așezat prin vechi iconostase.

Mă uit și văd pe fruntea lor rămase
inelele-mi domnești de-odinioară.

Tipăritorul de bucoavne

Din miază zi, aduc într-o dăsață
cerul întreg și îngerii bălai.
E harul sfinților în traista mea pribeagă,
ciobit în țândări vinete de rai.

Culeg o buche – bob de tămâioasă –
o pun în teascuri și din mustul ei
șoptește Maica Precista, miloasă,
și Duhul Sfânt împarte porumbei.

Bag mâna-n sacul meu și scot afară
un Vitleem din chiciură de ani.
Descânt peste tiparniță, și-n țară
pornesc cazaniile ca niște ciobani...

Iar Vodă și boierii și calicii
aud, plecați peste bucoavna mea,
cum stau de vorbă-n ceruri mucenicii
și cum colindă magii după stea.

Țepeș

Așa, ca să petrecem împreună,
în cinstea dumneavoastră, boieri mari,
am tras în țepi cinci tururi de șalvari
și-un pașă cu turbanul cât o lună.

Aici, scâncește încă un vlădică
proptit într-o prăjină de arțar.
Alături, se holbează un tâlhar,
că vârful țepii i-a ieșit prin chică.

Ciorchinii grași de hoți și pierde-vară
îi sprijin, să nu cadă, în araci,
și-n lungi frigări cioplite din copaci
înfig curvari și vânzători de țară...

Să-nceapă cina ! Toarnă-mi în bardacă,
tu, Doamnă, vinul ochilor tăi clari,
să beau pentru jupânii puși în pari
și pentru fierul care zburdă-n teacă.

Inelul lui Nan-Udobă

Lin ciocănit și subțiat în clește,
unduitor ca apele, ca stuhul.
E aurul ca toamna când zâmbește
și-i limpede agata ca văzduhul.

Dibaciul meșter, cu unealtă sfântă
a stins fântâni adânci în nestemate.
Dar flacăra robită se frământă
și-n carnea juvaierului se zbate.

Privesc inelul. Uneori, îmi pare
că doarme-n pâlpăirea lui domoală.
Ci de-l rotesc o clipă către soare,
trezit din somn, cu fulgere se scoală

Și, uite, simt, podoabă prea ciudată,
că-n tine duhul Neamului se-ascunde:
din limpezimea lui cutremurată,
țâșnesc, arzând, furtunile rotunde.

Cartea Basarabului

Ia, fiule, bucoavna mea cu sfaturi,
sunt bârne mari de-nțelepciune-n ea,
șindrile rupte din făptura mea,
coaste de veacuri, măduvă de leaturi.

Bătrâne-nvățături în buchii sfinte...
Descalecă din pajuri și din crini,
purced de la-mpărații bizantini,
se trag din mucenici, vin din morminte.

Să-ți fie Țara mir, Neamul aiasmă.
Iar tu, înfipt în lut, să fii ca un
biruitor prin grindină gorun,
suit spre cer ca o catapeteasmă.

Legat de datini prin vâjnoase vine,
în priga ta scoartă de copac
să gălgăie toți morții tăi din veac,
urcând, precum un sânge cald, în tine.

Și, dârz și neclintit slodun de pază,
s-auzi în trunchiul tău pe zări crescut
cum taică-tău și maică-ta, din lut,
cu glas adânc te binecuvântează.

Zidarul de la Argeș

Nici coapsa și nici pântecul muierii,
cu plod în el, nu-i fură jertfe pline.
Flămândă, mânăstirea învierii
vrea s-o hrănesc cu măduva din mine.

Mi-am rupt din brațe hălci de carne vie
să stâmpăr foamea zidurilor crunte.
Bătea adânc o inimă-n mistrie
și-n orice zid gemeau un piept și-o frunte.

Nu cărămizi căram pe aspre schele,
ci sângele meu aprig în dogoare.
Și pietrele, cu duh de om în ele,
plângeau, cântau și înviau spre soare.

Și-acum, când în minunea-nsângerată
sub tenciuială carnea mea tresare,
cad scările, rămân în vânt și-n sloată,
sus, pe osânda turelelor amare.

Bătut, de jos, cu bulgări de argilă,
pe creasta jertfei singur în zăpadă,
îmi cresc pe umeri aripi de șindriliă
ca să mă ducă, tânăr, în baladă.

Vodă Ștefan

Papa din Râm mi-a dat blagoslovire
c-am pus urgiei sfântă-mpotrivire,
că nu cu fieru-nving, ci frâng bejenii
cu foc de liturghii și de utrenii.

Când spintecă săgeata răsărituri,
împlântă-n lut prăsilă pentru schituri.
Din pulberile hoardelor tătare
răsar catapetesme și altare.

Spada izbește : vremea geme, sare,
trosnită din tâțani și din zăvoare,
ci rād, pe urmă, holde pe tăpșane
și urcă mucenicii prin icoane,
iar țara curge-n vreme, nu se-ogoaie,
ca apa printre râpe și zăvoaie...

Omu-i argat și vremilor și vieții.
Sunt ani zbârliți și crânceni ca mistreții,
iar alții vin cu lungă vătămare
și te fac alb, ca prunu-n Joia-Mare...

Dar, seara, dorul meu e o troiță,
și, plânși, doi ochi adânci de rachieriță
în mine ning și-acum albastre brume,
ca-n vechiul rateș, la răscruci de lume...

Mrejerul

Era năvodu-aseară o nălucă
și se umplea de știme dunărene.
Păreau, în vârșe, zodiile mreșe
și luna avea solzi brumați de știucă.

În somnu-mi pescăresc, sub coviltire,
vin, pe mistreți, pădurile călare,
și papura cu oastea ei subțire
și apele, – să-mi cadă la picioare...

De vântul bălții arsă mi-este fața
și straiul a păstrugă îmi miroase,
dar steme verzi îmi pâlpaie în oase...

— Moldovă dragă, bună dimineața!

Popa Ion Românul din Sâmpetru

Zic unii că ni-i limba într-o rână,
cu noduri, cum ciomagul de gorun e...
Dar eu dintr-însa scot ca din fântână
găleți adânci de basm și rugăciune.

Aici, în limba asta proastă foarte,
pe Maica Domnului o chem cu pana
și printre sfinți o las să umble-n carte,
pe vorbe ca văzduhul și icoana.

Mi se zbârlesc ca lupii-n jurul stâniei
cuvintele, când scrie cum se bate
cu împăratul Por și cu capcâniei
cel Alissandru, prea vestit în toate...

Și-mi trece-un duh de flori de căldărușă
prin pana ce s-apeacă în tăcere,
punând o înțeleaptă Alghinușă
să care pe hârtie stupi cu miere.

Măi, câte știe să mai iște graiul!...
Că, uite, poți în vorba asta strâmtă
să legi pucioasa iadului cu raiul
și sângele cu dezmiardarea sfântă...

Ioan Vodă

Somnule roșu, guștere la pândă,
de șapte nopți mă muști cu vise rele.
Vicleană lună, scorpie flămândă,
veninul tău îmi gâlgâi sub piele.

Visez că mă scufund într-o bulboană
și văd harapi, mocirle și pădure...
Ieri-noapte, m-am visat târât în goană
de cozile a patru vânturi sure.

Zburau ca niște iepe mari de ceață
și spintecau stihiiile cu brume,
izbind de stele carnea mea răzleață
și măcinându-mi hoitul peste lume.

Și se făcea că peste țară ninge,
din cer, cenușa leșului amară,
și nimenea sârmana mea funinge
n-o aduna într-o basma ușoară.

Doar câini lingeau cenușa cu osândă...

Ei, ce gândiți, boieri, de ce-mi năzare?
Nu-i printre voi vreunul să mă vândă?
Lovi-l-ar bubă neagră și lingoare!

Logofătul

Trimis de Domn la Poartă cu pescheșul,
se-mpiedica în scoarțe Logofătul,
la orice pas mai-mai să pupe preșul
și să-și zbârlească barba ca omătul.

Când l-a poftit vizirul, – din picioare
și-a tras ciubotele, și ca pe vreascuri
abia pășind, în vârfuri, pe covoare,
se tot crucea de scumpele-adămscuri.

Vedea pe geam sub ceruri de opale
moscheiele cu semnul semi-lunii,
și, îngropat în perne, pe sofale,
își mângâia cu palmele călțunii.

Iar la cafea, a închinat deodată
cu filigeana, ca la el la vie,
a zis : noroc, și-a dat pe beregată
ca pe-un cotnar amara gingirlicie...

Dar când, de pe macat, a râs un pașă
grăind Moldovei vorbe de ocară,
hangere vii cu lama nărăvașă
în ochii Logofătului jucară.

Și-a zis: Așa ni-i țara, din izvoade,
un petec, – dar se măsură cu veacul,
și pentru ea dau munți de-a berbeleacul
și crăp cu pumnul șapte Țarigrade!

Cronicarul

Nu basne în bucoavna mea oi pune,
nici scornituri, ci lacrimi și smerenii,
că scriu îngenuncheat ca-n rugăciune,
de țara asta arsă de bejenii.

Tu, veacule de negură și zloată,
poftește-aici la judecată dreaptă.
Măria-Ta, cântarul meu Ți-arată
ocalele din cuget și din faptă.

Mi-e dat să torc isbeliștea și slava...
Ca prin cămări cotrobăesc prin vreme.
Mi-aud troznind ca din țâțâni voroava,
și ca un piept letopisețul geme.

Dar când smeritul rob ce sunt, cutează
a scrie că de la Râm pogoară,
Crăciun mi-e pana, slova Bobotează,
și se răstoarnă ceru-n călimară.

Letopiseț

Burduf de-nvățătură, grămăticul
se lăfăia la curte-n cinste mare.
Cuvântul lui era ca borangicul,
și-n ochi avea șerpească lunecare .

Ci întocmi răvașe urzicate
cu pără despre Vodă și ocară
(că-i bețivan și rânced de păcate)
și pre ascuns le-a fost trimis din țară...

Aflat-a Vodă, și, chemând boierul,
i-a pedepsit amarnic vicleşugul,
și l-a cârnit pre dânsul cu hangerul,
să-l rușineze foarte beteșugul...

Și și-a purces sărmanul cărn necazul
prin țări nemțești cu leacuri felurime,
să-i dreagă doftorii și meșterii obrazul,
că-i ciumpăvit să nu-l cunoască nime.

Dar de i-au dres cărnă, vracii bieții
în niciun chip tămadă nu-i aflară
să-i stingă-n piept pucioasa și ereții
și lacrima și sfântul dor de țară.

Moțul

Curg trențele ca jalea, ca o ploaie,
peste ciolanele ce-mi ies prin piele.
Năluca mea, sucită, strâmb, sub straie,
din răschituri s-a tras și din obiele.

De veacuri îmi tot pun în sac oftatul
și, toamna, plec să caut prin vâlcele
pe Dumnezeu, drăguțul și-mpăratul,
să-i ud opincile cu lacrimile mele.

De veacuri tot cobor din aspre plaiuri
spre-un vis olog și spre-o dreptate ciungă.
Îmi par toți munții otrăvite raiuri
cu îngeri ce mă scuipă și m-alungă.

Tu nu știi, Doamne, că în piept mă frige,
asa, ca un ciubăr de jerăgaie...
Din ce adâncuri vin, ca să mă strige
pădurile gemând sub fierăstraie ?

De când tot merg cerșind din poartă-n poartă ?
De când tot mor în temnița holbată ?
Lung, pârâind, din negură și soartă,
mi-aud trosnind ciolanele pe roată.

Șincai

— De unde vii, sub viscoalele lunii,
străine ?

— Din adâncuri vin, din lut...
Am fost să văd, să pipăi, să sărut,
furtunile, mormintele, străbunii.

Mă furizez prin țarcuri și șoproane,
ciulini și pietre gleznele îmi rup,
și luna-mi trece, vânăta, prin trup,
ca printr-un geam, și-mi fâlfăie-n ciolane...

— Și-n traista asta veche, ce duci oare ?
— Duc rumeguș de os de împărați
și pajuri mari și zimbri ferecați,
duc Țara ca pe-un bulgăre de soare...

Și-n șopru, la opaiț, umbra scoate
un maldăr de foi galbene din sac.
— Îngenunchează, frate... Vin din veac
și Neamul nostru l-am adus în spate !

Mureșan

Făcuse-un cântec aspru și zbârlit
ca o spinare de mistreț roșcată.
Un cântec pentru munți, pentru granit
și pentru Țara lui încrâncenată.

L-au prins pe răzvrătitul cântăreț
Și l-au târât în ocnă și-n ocară...
Dar cântecul lui, gol și pădureț,
precum un sfânt umbla, desculț, prin țară.

Sărea cu mierlele prin carpeni și prin nuci,
fierbea cu apele în scocul morii.
Neamu-și făcea din el opinci, măciuci
și basamac și praștii și prigorii...

Murea în ocnă vânătorul poet,
dar lângă drugi și lacăte, afară,
paznicii crunți șopteau și ei, încet,
cântecul celui ce trăgea să moară.

Peneș Curcanul

Plecat-am nouă, cu sergentul zece.
Toți căciulari, toți zece din Vaslui.
Și fiecare-avea o țevă rece
și-o bistriță de foc sub coasta lui.

Acum, urc singur drumul de costișe.
Mai lungă-i calea sub picior beteag.
Depart, Plevna găfâie piezișe,
la poarta ei ciolanele stau prag.

Și Rahova-i în urmă și Smârdanul...
Trag greu în gleznă rănile cu plumbi.
În zări izbește vântul cu ciocanul,
și vremea sună oase-n pomii strămbi.

Și cum, trudit, mă uit de la răspânte,
domol se duc privirile spre Prut
și merg, ca-n vis, adânc să se împlânte
în lungul răsărit nestrăbătut...

Și, ca-ntr-o ceață, ochiul meu, buimacul,
străvede cum, în zăriști de apoi,
alt dorobanț ca mine sparge veacul
și zgâlțâie cu pasul plevne noi.

188

188

188

188

188

188

188

MĂNĂSTIRI

188

188

188

188

188

Tismana

Cine te-a-nfrunzit cu pana,
alb trifoi de piatră vie ?
Crești pe zare, elegie,
nufăr de opal, Tismana.

Leaturi negre, mănăstire...
în arginturi, sub ștergare,
sfinți albaștri ca o zare
au frunți limpezi de potire.

Un zugrav de cer și stele
– hoț de flăcări și știubeie –
tâlhări din curcubeie
aur tânăr și vopsele.

Și, cu mână diafană
și lumini cutremurate,
chipul Maicii-Prea-Curate
l-a furat într-o icoană...

Subțiați pe zid, în strai cu
flori de fir și de zăpadă,
scriși, frumos, ca-ntr-o baladă,
ctitori: Mircea, Radu, Vlaicu.

Pe veninuri și vâlvoare
Sfântul Gheorghe scânteiază.
Sub Florii și Bobotează
arde Vinerea-cea-Mare.

La vecernii-n seara lină,
triști, cu umeri ca oglinda,
trec heruvii mirosind a
busuioc și a lumină.

Fâlfâind, un serafim
dă de veste prin unghere
c-a venit la priveghere
umbra popii Nicodim...

Și, când freamătă gorunii
veacurile ies din gropniți,
urcă scara în clopotniți
și trag clopotele lunii.

În tăcerile Tismanii,
din morminte, din gorgane,
cnejii vin și plâng în strane
peste vinete cazanii.

Cozia

Toamna, gemând pe ape despletite,
trosnește, lung, din bârne, ca o plută.
Oltul, vâlvoi. Dar seara ca un schit e,
și munții i-aduc smirnă ne-ncepută.

Când bate cozianul din nuceturi
cu duh amar de nuci în desfrunzire,
în fundul serii se deschid sipeturi
și cad inele mari pe mânăstire.

Pădurile cu chică de beteală
se roagă-n șoaptă lângă paraclis...
Vopsit pe veac cu umbre lungi de vis,
tresare voievodu-n zugrăveală,

gătit în adămascuri și dulamă
și la genunchi cu pajuri bizantine.
Sub somnul Lui – lupoaice de aramă –
s-au tolănit zbârlitele Rovine.

Sfinții și-au pus stiharul și călțunii
și calcă lin cu pași de chiparoasă.
În jeț stă Maica-Domnului sfioasă
și numără mătâniile lunii.

Tăcerile au mâini de sticlă vie
și mătăsoși botfori de albaștrimi...

În noaptea asta, la arhondărie,
trudit de drum, adoarme-un heruvim.

Frăsinei

De dimineată, starețul Silvestru
și-a potrivit dășagii la mijloc,
s-a închinat din șea și, în buestru,
a pogorât de vale, la mitoc.

Ci fratele Ion, tânjind sub nuc,
I-a tremurat în lacrima privirii
pân' s-a tot dus, urmat ca un haiduc
de câinele lățos al mânăstirii.

Caprele pasc, cucernic, iarba vie...
Ion, pe brânci, își mângâie ușor
tuleiele bălaie din bărbie
și pleacă geană și oftează dor.

Se-nfundă-n vale drumul spre mitoc.
O fi, de-acuma, starețul departe,
o fi ajuns la târg, la iarmaroc,
– cum a văzut și fratele-ntr-o carte –

cu vite și străini gătiți nemțește
și cu neguțători și cu dughene...
Oftează iar, și-o umbră albăstrește
și-i cade, fluturată, peste gene.

De patru ani n-a pogorât mai jos
de piatra ceea scrisă-n slovă rece
cu blestem greu : să viermuiască-n os
glezna muierei ce cutează-a trece.

Și la muiere cugetă Ion,
și o urăște, c-o urâsc și ei
și iconomu-Antim și Simion
și cuviosu-eclisiarh Andrei...

Dar dorul după târg flutură geană
și merge după stareț cu îndemn.
Ca-n vis îl vede: sfânt plecat din strană,
cum târguiește smirnă și-untdelemn,

și cum se-ntoarce, legănat, din zare,
pe drumul mânăstirii singuratic,
sub patrafirul cu mărgăritare
al serii, pe căluțul gânduratic...

Ion surâde. Și-n surâsul lui
părintele Silvestru lin se pierde
sub ramuri tămâiate de cățui,
dus ca un mag de un luceafăr verde,

și suie-ncet cărarea haiducească,
în timp ce-și varsă stelele fântâna,
iar luna se dă jos, călugărească,
să mi-o atingă starețul cu mâna.

Arnota

Domnul spânzură și fură,
pus în scaun pentru pungi.
Turcii sug și Țara-ndură,
și-i blestemă-n doine lungi,

Agă tânăr – vis, furtună –
viscolește zarea, crângul,
Răzmerița lui pe lună
crește-naltă cât Parângul.
Tineretea lui : bulboană,
tunet lung de primăvară,
vifor alb de berze, geană
lăcrimată peste țară...

Vultur negru dă târcoale
în răscoala-i de olteț.
Coropișniți – mustafale –
pun pe tigva agăi, preț.

Vodă : clocot, fiere cruntă.
Dar aprins de răzvrătire,
Aga șerpuie spre munte,
fugărit de stăpânire.

— Alelei, boier potrivit,
viezur ești, nălucă, iele ?
Ziua-n grotele de schivnic,
noaptea, cățarat spre stele !

Luna daură potcoavă.
Băltăreț cu buza lină
cântă-n papura suavă,
se mlădie, se închină.

Pânda codrilor cu glugă.
Numai stâncile se roagă,
răpele când vor să fugă
după slugă, după agă.

Tolănită la picioare
plânge slugă arnăută,
pune-oftat pe mâini amare,
cu lingori de alăută...

Ochi de baltă, sus, pe creastă,
și fugarii-n păpurișuri,
să le sufle luna-n coastă,
clătînând păienjenișuri.

Trec luceferii ca duhuri
cu sâneța lor subțire ;
lișițele verzi din stuhuri
le vânează cu safire.

— Capră neagră, căprioară,
vii s-adulmeci, vii s-alungi
urma Agăi, care zboară
pe arcuș de trestii lungi ?

Cine urcă povârnișul ?
Vin gealații plini de ghinturi,
ca să băjbâie-ascunzișul
dintre nuferi și arginturi.

— O, Măria-Ta, Stăpâne,
iartă ruga unei slugi :
schimbă-Ți straietele cu mine,
dă-mi țurcana Ta și fugi !

Aga-și dăruie tslugii
și botforii, și sărută,
arse, lacrimile slugii,
credincioasă, arnăută...

Peste fuga albă : flinte.
Noaptea-l duce-n glugi și-n plasă,
patrafir cu mărgărinte
mirosind a chiparoasă.

Numai papura se zbate.
Foaia fiuie: fugi, fugi...
Luna bate cu agate
în ișlicuri verzi de turci.

Arnăutu-n stuh răsare :
straie scumpe și dulamă.
Sar brotaccii-n chilimbare,
chilimbarelor li-e teamă.

Lureș potera : — Stai, Agă!
Sub satâre, țeasta spartă.
Coasta, șiță. Brațul, doagă
Fruntea, cofă, se deșartă...

Crunți gealații-n văi coboară
Tigva slugii la oblânc...
— Aga unde-i, căprioară?
— Într-o peșteră, adânc.

Anii, zbor, — și anii, frunză...
Sună, trestie sălcie...
Voievod cu fruntea unsă,
Aga-n scaun de domnie.

Pe sub jepi și stânci cu zale,
suiе râpă și viroagă.
Verde plai sub reci opale.
Trist, Măria Sa se roagă.

Dar în plaiul rugăciunii,
grunj de cer și de podoabă —
crește pe aiasma lunii
ctitorie basarabă.

Fruntea slugii în icoană,
ochi și oase : ziduri mute.
Ca în vis se-ndoaie-o strană
mâna Agăi s-o sărute...

Sparge Bistrița lăute,
zvonul papurei de sânge :

— Arnăute, Arnăute,
Vodă plânge, Vodă plânge...

Mănăstire dintr-un lemn

La domnească sărbătoare
Jupânița lin adie.
Boieresc fecior tresare,
scapă cupa străvezie.

Sfântă de iconostas e,
ori odraslă voivodală ?
Zări au scris-o cu plavase
și-au suflat-o cu beteală...

Dragostea, zbor cu inele,
pasăre galbenă-n cioc,
ciuguli inimă și stele,
dormi în sân cu busuioc.
Dorule, albastră iadă,
pas subțire fără zvon,
îți culci botul de zăpadă
pe braț tânăr de cocon.

Suflet de cățea, muiere,
scorpie pusă-n domnie,
Doamnă Chiajnă, gând de fiere
stăvilar la cununie.

Jupâniță, plâng funinge
ochii voștri de urmuz.
Vânt te bate, stea te ninge,
tinerețe cuib de sturz.
Noaptea : albă Bobotează.
Lacrimi. Fiul de boier
pelin bea, pelin oftează,
pelin plânge pe hanger...

Fuga taie ca o lamă...
Fată albă urcă zări,
cu botfori și cu dulamă,
băiețește-nfiftă-n scări.
O așteaptă la bulboană
dragostea la șold cu spadă.
Peste roibii – fum și goană –
cade lună, sună zadă.

Maică rea, cu neagră stemă,
și blestem după fugară:
pe logodnă anaftemă,
pe inele grea ocară.

Triști, în cula lor vrânceană,
mirii singuri. Dar la nuntă
Maica Precista, icoană,
luminând, binecuvântă.

Rai suav de promoroacă
și conacul ca un rai...

Oaspe-n sanie săracă
numai Sfântul Niculai...

Zodii mari se mișcă peste
tinerii-n singurătate...
În amara lor poveste
luna pune zări brumate.

În seri adânci de toamnă și mătasă,
vin frunzele de-afară, intră-n casă,
și-adorm pe mâini subțiri de jupâneasă.

Îngenuncheați la Maica Domnului,
boierul tânăr și iubirea lui...

Porți crapă sub satâre și topoare.
Sar drugii. Lotrii zdruncină zăvoare.
Gem slugile cu unghia-n grumaz,
albuș se scurge ochiul pe obraz.
Cad mâinile argaților din coate,
în oase boante măduva se zbate.
Tigve rânjesc holbându-se din pari
la slujnicele răsucite sub tâlhari.

În beci, la paznic, ucigașii beți.
Împroașcă butiile cepuri în pereți,
se leagănă de creanga de arțar
vătăf și surugiu și bucătar.

Boieru-n piept cu șapte cuțitoaie...

Tânăra Doamnă, unde fugi în ploaie,
prin pietriș și mărăcini,
prin tăiș pieziș de spini
și prin foarfeci de ciulini?

Stâncile și beznele
îi sfășie gleznele.

Păru-n vânt. Fără boccea.
Doar la piept cu Precista.
Hohotind, bocind, jelind,
cu icoana de argint...

Pe colnicul verde,
uite, dă năvală
greu slodun, sub cer de
rumenă găteală.

Adăpost vădaniei
scorbura și murii.
Luna-i dă mătânii,
hrană-i duc vulturii,
capre negre, ciute
și cocoși de munte...

Seara vin pe plute
stelele mărunte,
o acopăr' moale,
– șaluri de oglindă –
viorii pafiale
pe tristeți să-i prindă...

Cu azur suflată,
printre crengi și joarde,
Maica-Prea-Curată
soare tânăr arde.
Sub icoana-n brumă,
două mâini cățuie.
Crinii lor afumă
smirnă și tămâie :

— Maică fără de prihană,
munte de mărgăritare,
rai cu lăcrimată geană,
legănând aiasmatare,
cer însământat în floare,
coapsă ce-ai rodit lumină,
pântec născător de soare,
zare izvorând sulfină,
bucură-te, mânăstire,
rouă și catapeteasmă,
și fă-mi rănilor mireasmă
și mormântul mântuire...

Plânsele arânguri
sună spre mitocuri.
Pogorând parânguri,
toamna-aprinde focuri.

Pleacă-n cer și-n slavă
frunzele cu sclipăt.
Lișiță bolnavă,
toamna dă un țipăt.

Când, mițoși, sub glugă,
vin oieri din munte,
umbră văd în rugă
și cernită frunte...

Băltăreț potrivit,
Doamnă, îți desfoaie
anii tăi de schivnic
cu lingori de ploaie...

Ca din tetravanghel,
ca din molitfelnic,
ți-a venit arhanghel
luncând sfielnic,

trupul mic ți-l lasă
printre frunze grele,
inima, culeasă,
ți-o îngroapă-n stele...

Luna după cerbi își sună cornul
și luceferii își leapădă talanții.
Săgetează-arcașii Capricornul,
praștii bat în zodia balanții.

Chiajna a pornit la vânătoare,
lumișuri verzi deschid ferești...
Prin păduri vâlcene vuitoare
chiotul gonacilor domnești.

Ruguri vii de vulpi și căprioare,
și, vânați, mistreții în bulboană...
Dar se-ntorc gonacii. Caru-Mare
luminase-n scorbura icoană,

oseminte tinere sub frunze
și inel domnesc în os subțire...

Doamnă Chiajnă, cine-n piept îți strânse
neagra mătrăgunii otrăvire ?

A căzut din stele Scorpionul
să-ți învenineze vânătoarea.
Viperă te șuieră mustrarea,
și păcatele îți latră faetonul.

Lângă scorbura cu Sfânta-Prea-Curată,
Doamna țării varsă plâns amar...

Și din plâns de maică vinovată
și din scorbura slodunului altar,
pe cenușă de odraslă spulberată,
schit de șită crește nenufar.

FÂNTÂNA CU PANDUR

Ucenic

Slujiși, pentru simbrie pădureață,
argat la cerbii cântecului clar,
la curtea basmelor albastru păsărar,
nătâng păcală, slugă neisteafă...

Unde-s hulubii, păsărar stângaci,
și ciutele mai limpezi ca o zare ?
Pătulul versului de siță gol năzare,
pasc ciutele în lună vârcolaci.

Și-acuma ai intrat la fierărie,
să rotunjești potcoave de azur
baladelor cu coarne de bour
și reci copite de argintărie.

Nevolnic, frământă cerul sub baroase
și suflă-n inimă s-asmuți scânteii
și, ucenic cu brațe noduroase,
bați nicovala anilor tăi grei.

Vlagă

Şase ani am supt la maică
şi-un alt an la o ursoaică.

Foaie verde a cucutii,
alţi opt ani am supt din butii
vin cu sânge de vultur,
să-mi stea fruntea în azur,
vin cu sânge gros de lup,
să-mi zbârlească pânda-n trup.

Frâng, pe după gât, un trunchi,
şi-mi dă codrul în genunchi.
În frigare coc jivine,
chem răstoacele cu mine.
Umbra-naltă prin sloduni
mi-o ling peşteri şi furtuni.
Birui râpele la trântă,
munţii mă poftesc la nuntă.

Beau, din ploscă, zarea-ntreagă,
îndes luna în dăsagă.
Cu ţurcana, ţurcă vie,
zvârlu-n rai la Sân-Ilie.

Cântul meu în rotogoale
vâjâie şi dă târcoale.
Suflu cer peste voroave,
din luceferi fac potcoave,
că în grajdurile mele
roibii-s potcoviţi cu stele
şi ocale mari de vise,
pentru drumurile-nchise.

Noaptea, dorm pe-un braţ de joarde
lângă sufletul ce arde.
Şi prin somnul cu poiene
ies, din lacuri, sânziene.
Vin, uitându-şi apele,
să-mi sărute pleoapele
şi să-mi dea comorile :
umerii cu zorile,
ochii cu livezile,
sânii cu zăpezile,
gura cu mărelele
coapsele cu stelele
şi cu mahmudelele.

Descălecat

Adâncii codri poartă-mpărătește
argintăria zorilor pe mâini
și răsăritul, încolțit de câini,
ca un mistreț rănit se prăbușește.

Lung, sună-n ev moldava vânătoare
din cornul băltărețului amar.
Izvoarele, ca niște cerbi fugari,
sar peste stânci și tremură în soare.

În strai de aur, crângile se-nchină
și stâncile-și scot cușmele de fir.
Vremea, țintită-n frunte, drept la mir,
se clatină cu geamăt de jivină.

Miresmele de zmeură și cimbru
fug și se-ascund, mirate-n vizuini,
când, plin de sânge, cade-n mărcini
soarele greu al capului de zimbru.

Cățelele rup hălci de veșnicie.
Holbate peșteri – anii – se deschid...
Cerul și-ascute paloșul fluid
peste domneasca Țării ctitorie.

Munții se strigă. Zărilor-și fac semne.
Și-n urma vânătoarei de bouri,
dârz, merge Veacul, răsucind păduri,
ca un imens, din basme, Strâmbă-Lemne.

Corbea

De ce-mi zace Corbea-nchis
 în temniță la oprîș ?
 Pentru-un paloș fermecat
 Și cu aur ferecat,
 De nu știu cine furat...
Baladă veche

Zace Corbea ca pedeapsă
 în mocirlă până-n coapsă.
 Ziduri cu pecingine,
 ocnă de funingine.
 Apa de urcior : potroacă.
 Lanțul gros de promoroacă.
 Trosnesc gleznele-n butuci
 de aramă și de tuci.
 Funii mari ca bârnele
 îi usucă mâinile.
 Gâtul, priponit în ghint
 cu cinci litre de argint.
 Barba, salcie prin ani,
 rădăcină-n bolovani.

Crește mlaștina adâncă,
 pana gleznei i-o mănâncă.
 Gerul zidurilor groase
 îi tot fluieră prin oase...

Când l-au fost adus în fiare
 era fulger, era zare,
 iepuri gleznele zbatute,
 trupul lunecări de ciute,
 joc albastru și tâlhar,
 de erete-n cireșar.

Lacăt de argint bătut
 Lumină la poartă, mut.
 Broștile, năucile,
 erau mici ca nucile.
 Șerprii ca inelele
 cu pui ca măgelele.
 Chițorani subțiri cu plozi
 se-ncurcau, fugind, în cozi,
 iar păingii mititei
 țeseau fum de funigei...

Lacăt negru de cenușă
 azi se-ntunecă la ușă.
 Broștile
 Cât ploștile.
 Șerprii și-ntind grinzile,
 lucii ca oglinzile.
 Puii lor cât punțile
 își serbează nunțile.

Chițoranii-roșcovanii,
șobolanii și chițcanii
s-au umflat ca bolovanii,
și țesându-și funia
torc păingi cât inima.

Corbeo,
o năpărcă ra
scoate pui în barba ta.
Grași guzgani care n-au frică
îți tot dorm în sân și-n chică,
și din geana-ți somnoroasă
torc păingenii mătasă !

Corbeo,
suflete în funii,
furule, tâlhar al lunii,
Corbeo, pană de șoiman,
muica ta de hoțoman,
umflă-te șuvoi răzleț
și spinare de mistreț,
rupe funiile-n șase,
calcă broștile râioase,
crapă lacătul în trei,
fulgeră lespezi și stei,
spulberă ocna-n văzduh,
săi afară jar și duh,
încalecă tâlhărește,
scuipă-n frunte și pălește
puterile strânse-n cale,
gealații Măriei-Sale,

stelele să le pleznească,
anafura lor crăiască !

Du-te iară,
lotru-n țară,
cu amiaza-n cingătoare,
cu soarele de-a călare
și pădurile-n spinare !...

Mierlele, poenele,
cerbii, coțofenele,
să-ți mângâie genele.

Serile și apele
să-ți roue pleoapele,
ciutele și trestia
să-ți sărute inima,
văile și liniștea
să-ți legene dragostea.

Balada ghiocului cu moarte-n Țarigrad

Primăvara-și joacă-n tindă
călușarii de văpaie.
Curg Floriile văpaie
după berze de oglindă.

Dimineța, paparudă,
țigăncușă cu lăstari,
sună sălbi de galbeni mari,
zurgălăi pe țâța crudă.

Cu lungi leaturi pe sprânceană,
în geamlâc cu sindrofie,
soarbe Vodă gingirlic,
trage vis în filigeană.

În argint plutesc serafii,
iar în curți voievodale
cară vinul în sacale
logofetii și vătafii.

Și-n ogradă, stând turcește,
lângă prag de grajd chircită,
baragladină sfrijită,
babă roabă bombănește.

între slujnice și-argați,
faraonă cotoroanță,
cu scurteica numai zdreanță,
mișcă ochii bulbucăți.

Peste zvon de ghioc închină
piele moartă de broscoi
și os rece de strigoi
întâlnit sub luna plină.

Se strâng robi și bucătari:
— Balaoacheșă spurcată,
pentru ce te smiorcăi toată?
Ghioc cu vrajă, ce năzari?

— Ghioc cu plâns de apă vie,
geme cu vâltori dușmane,
că văd oaste cu turbane
și firman de mazilie.

Domn valah fără prihană
și coconii lui cei tineri,
jupâniță, doamnă, gineri,
smulși din țară în rădvane.

Apă dulce, Dâmboviță,
cucuruz cu frunza-n cruce.
Peste Dunăre mi-i duce
pe coconi și jupâniță.

Țarigrade, Țarigrade,
cu geamii și cu moschei, –
pus în turn sub șapte chei
Vodă plânge, vremea roade...

Văd osândă, văd cenușă.
Zace Domnu-ntre belciuge,
pungi cu bani vizirul suge
lipitoare și căpușă...

Și mai văd
zi de prăpăd,
văd o zi
de sânge grea,
– n-ar mai fi,
n-aș mai vedea !

Roși de lanțuri și frânghii
vin coconii-ntre spahii.
Vodă, între ieniceri,
stă cu ochii duși la cer.

Și pe țărmul mării verde,
văd sultan pe șapte perne,
mustafale, eunuci,
de alămâie și de turci.
Șalvărime, pași, derviși,
cu sprâncenele pieziș...
Doi harapi în pielea goală,
unși cu smârcuri și cu smoală,
se tot umflă din burice
să dea tigvele popice.

Lele, când satârul taie
ochii țipă vâlvătaie,
fruntea sare și se-nchină
ca un bulgăr de lumină.

Tind coconii bereglejul
sub tăișul ca vârtejul.

Prâsle-fecioraș cu spaimă
îngenunche și îngaimă.
Vodă-și face cruce mare
și înaltă cât un soare,
și coconul mic se lasă
sub secure, chiparoasă.
Gura și-a vărsat răsura,
ochi și tâmple vin de-a dura,
ca o floarea-soarelui
în fața sultanului.

Beii behăie ca țăpii,
sar gealații și harapii.
domn bătrân târâsc în funii,
barba lui ca neaua lunii
mi ți-o scuiță și o frământă.
Clește roșu înfierbântă,
șira spatelui ușoară,
pârâind, o sug afară,
ca pe-o șiță, până-n șale,
o despică și-o jumoale.

Capul de argint când sare
cu zăpezi de sărbătoare,
pare chipul dus la rai
al lui Sfântu-Niculai.

Ard satâre. Împăratul
râde, roade-l-ar bubatul,
fiarbă-l Talpa Iadului,
catranul cazanului,
cu viziri, cu agi, cu steme,
roși de ciumă și blesteme,
să-i găsească geamparale
între clocote și smoale!
Stuchi-i-ar jivinele,
sări-le-ar luminile,
lua-i-ar ducă-se-n pustie,
praf și pulbere să fie!
Că ciozvărtele domnești
le azvârle-n mări la pești,
ca să vină zările,
să sărute mările,
care-adorm, pe fund, sub pronii
voievodul și coconii...

— Babă Cloanță-nșeli prostimea?
Năucești ca-n balamuc?
Uite Vodă în geamlâc,
la taifas cu boierimea.
Sparge ghiocul că băsmeste,
cobe cu strigoi și broaște!

Vodă râde, – și de Paște
zaiafetul se gătește...

Și la praznicul cel mare
cu berbeci și cu ocale,
ospăta-vor și calicii,
din mila Măriei-Sale!

Lacul Doamnei

Și azi, în sus de Ocne, când peste dealul sur te
uiți, arde, roșu, lacul în care dorm cumiți
căminăreasa albă, rădvanul cu arginți
și surugiul negru, rob din bătrâni la curte...

Turcii-au aprins conacul, de mult, lângă fruntarii.
Apoi, scoțându-i ochii cu vârf de iatagan,
pe căminarul tânăr l-au rupt cu armăsarii.
Căminăreasa albă scăpase în rădvan.

Era căminăreasa subțire și tăcută,
în ochi cu zboruri triste, în mâini cu porumbei,
și trupul ca un cântec se legăna, lăută,
când fâlfâiau în tindă mătăsurile ei.

Ci faraonul curții, prea credincioasă slugă,
talerii de cu vreme-i cărase din iatac,
și cu domnița albă, înfășurată-n glugă,
gonea prin ciurul nopții, plesnind în cai buimac.

Trei turci călări în urmă. Unul holbat și spân,
altul buzat și altul uscat ca o momâie...
De scăpăra caleașca-n sudalmă de rumân,
scrâșneau în șa spahiii cu fețe de lămâie.

Aprins de lună, lacul oprise pe fugară.
Doamna închise ochii și-a strevăzut ca-n vis
cum trei rânjite lifte, cu dinții scoși afară,
îi sfâșiau vestmântul... Și când i-a redeschis,

întors spre ea, pe capră, țiganul surugiu
îi cântărea pe tâmple și-n ochii verzi tăcerea...
A dat din cap, și biciul a fulgerat ca viu
și a tunat rădvanul în apele ca mierea...

Din veac adânc, tot licări cu lacul de mărgean,
căminăreasă albă, cântată peste veac.
Te clatină poetul în vis ca-ntr-un rădvan
și-n suflet te adoarme, cu legănări de lac.

Răvaș de la Călugăreni

De lângă mlaștinile unde-a curs măcelul,
își scriu, Iubire, slove de vâlvoare.
Luceafărul își pierde-n stuh inelul,
stelele merg, prin trestii, cu fânare.

Când papura jelește și se zbate,
tâmpile noastre ard ca de lingoare.
Sub lintiță, în bălțile amare,
zac frunți și mădulare retezate.

Grumaji rânjesc în smârcuri și, jilavă,
tăcerea vânătă a sânge amiroase.
Aburi de stârvuri fumegă otravă,
vidrele nopții lunecă, sfioase.

Vărsatu-s-a, azi, roșie urgie...
Ci Maica-Domnului, mijind ca o brândușă,
alături mi-a stat în bălțile
și mi-a zâmbit din ape de cenușă.

Acu, arama lunii zângănește
ca pavăza izbită de hangere.
Lângă jeratec visele-s de fiere,
somnia tăiat tresare iepurește.

Lăstunii dorului, cu fâlfăiri domoale,
– Lumina mea – pe umeri ți se-adună.
Minune, săruta-ți-aș glezna moale
și pleoapa mirosindă a căpșună.

În noaptea rea de fier și de pucioasă,
pe visul meu ca raiul te plecași...
Te văd pierdută, alba mea mireasă,
în foișorul sur din Făgăraș.

Răvașul ăsta, ciuruit de stele,
ți-l mân, la miez de noapte, printr-o slugă.
În zori, va curge moartea pe prășele
și mlaștinile iar or să ne sugă.

De mi s-o împlin-ăst prăpăd veleatul,
sângele meu va clocoti de tine.
Dragostea mea, aurul meu, – oftatul
din urmă va fi cântec pentru tine.

Când mâinile s-or stinge a sfârșire,
vor pipăi tulpina umbrei tale
și, încleștând, vedenia subțire,
pe coasta stângă-o vor culca, sub zale.

Nu-ți fie teamă, nu, Lumină rară...
În nopți adânci, strigoiul meu zănatic,
mai galben decât toamnele de ceară,
plutind spre foișorul singuratic,

în recele-ți iatac o să răzbată
și-n triste mâini ceptoase de nălucă
inima mea, în sânge, o să-ți aducă,
– cum ar aduce-o stea însângerată.

La Drăgășani, odată

Plesnesc de coamă vinurile-n cramă.
Sus, peste vii, oftează Caru-Mare.
Berbecelce pocnește în frigare
și sfârâie duh iute de pastramă.

În butii fierbe noua tămâioasă.
Boierii, în cerdac, ciocnesc ocale
pentru anii lungi, sau pentru mari opale
care tânjesc în ochi de jupâneasă.

Fac scurtă slugile de când tot toarnă.
Mujdeiul țipă-n strachini smălțuite
și de prin beciuri vin mereu ispite:
amare vedre doldora de coarnă.

În chiot aprig tropăie botforii.
Luna-aromește-n vii a piersici coapte
și, peste deal, înaltul drum-de-lapte
a nuci bătrâni miroase și-a podgorii.

Măi, cine vine cheful să ni-l strice?
Boierule, prăpăd și jărăgai e.
La Balș, conacul arde, turcii taie,
scurtând argații până la burice...

Boierii sar. Din pivniți ies vinarii.
Se-ncruntă căminaru-n jur : Ptiu, drace !
Să bem ce mai rămase prin bărdace
și-om merge să dăm piept cu ișlicarii.

Și-n vreme ce boierii peste praguri
dau buzna-afar' cu pumnii pe mânere,
luceferii împlântă-n piept junghere
pândarilor urcați în prepeleaguri.

Grota din munte

Doar țapii negri urcă. Pe sub bolți
caprelor noastre nu le-auzi tilinca.
Descuț de sui, îți crapă talpa-n colți,
opinci de pui, se spintecă opinca.

Mâna se taie-n fierăstrău de stâncă
și zuruie pietrișul roșcovan.
Ci grota doarme fumegând adâncă
și neagră ca o burtă de cazan.

Se îmbulzesc afară jepii mari
în care, seara, liliicii cad.
Copiii cred că-i grotă de tâlhari,
că-nfige cărăruie până-n iad.

Pe unde nu albește raza lunii
aleargă zboruri negre și adânci.

În zile lungi de pomină, străbunii
se cățarau în gerul ei pe brânci.

În piei de urs, țineau aici soborul,
orbecăiți de haitele dușmane...
Azi, băjbâind în bezna ei, piciorul
se-mpiedică de tigve și ciolane.

Ci nu știu care mână de voinic,
de iconar, de cuvios părinte,
vopsi pe zid, în fund, un mucenic
și l-a stropit cu aur pe vestminte.

Că dacă-ai vrea prin pietre să te duci,
ar fi să-ngenunchezi în taină mare,
văzând cum arde sfântul : verde soare,
în negura cu sloiuri și năluci.

Schiță

Noapte.
Hanul din baladă
a deschis un geam de stea.
Sare umbră în livadă,
cu luceferi pe prăsea.

Roib gonit sub ziua lunii.
Flinte clocote pe gârle.
Tropot sperie alunii,
scoală gușteri și șopârle.

Uite arnăuți cu fesuri,
(alelei, măi pui de lele!...)
Fuga fulgeră pe șesuri,
sar în bălți brotaci și stele.

Gânduri se întorc, rănite,
către hanul din adâncuri.
În Vidin turcesc călite,
ard hangere la oblâncuri.

Și-a căzut în deal, sub cruce...
Muică, vezi ca pe tâlhari
mi-ți-l leagă și ti-l duce,
trup târât de armăsari.

Pune vrăji în patru ape,
fierbe zgârci de gușteri iuți, –
ochii-n șapte să vă crape,
Cârc-Serdar și arnăuți!...

De cinci nopți, în ocna mare,
geme doina lui răzleață...

Suie-te, spânzurătoare,
pentru luni de dimineață!

Balada trupului care s-a frânt pe roată

Frunză verde de jugastru,
dinspre gherla cu zăbrele
curg magnații-n catifele,
oști crăiești pe scut albastru.

Râd secui proptiți în spadă.
La obloane verzi, săsești,
înfloresc după ferești
unguroaice de zăpadă.

Mare roată-mpărătească
sparge-n dinți carne vitează.
Trupul zbârnâie, oftează,
pielea, ceară, osul, iască.

Alei ! gâde și cătană,
bate-i Maică-Prea-Curată,
că rup Făt-Frumos pe roată,
urs pletos cu lungă geană.

Care bucium mi-l jelește ?
Că mi-era vârtej și durdă,
rupt din soare și leurdă
să doinească ciobănește.

Iz amar de peliniță
din cobuz adânc horea.
Și mi-era, măre, mi-era
crai lăptos de răzmeriță,

Chica, noapte de răcoare,
fulger negru sub sprâncene.
Ochii, seri cu buruiene
otrăvite de visare.

Arieș cu unda lină
șoldul. Papură mlădie.
Mureș de argintărie
pe sub frunte, cu lumină.

Patru văi de romanițe
se umpleau de umbră groasă,
când sta – dor – proptit în coasă,
să viseze răzmerițe...

Foi de salcă, foi de sânge,
crunt drumul Bălgradului...
Trup precum al bradului
trunchiul viforât își frânge...

Roata rupe. Grofi se-ncruntă.
Pruncii plâng la sân de maică.
Mâini subțiri de unguoaică
pică iute cruci mărunte.

Fusul roții când se-nvârte,
pieptul e o diblă spartă.
Umărul – pajură moartă –
se despică în ciozvârte.

Ochiul vânat se bulbucă,
nufăr putrezit se crapă.
Fruntea pâraie, pe pleoapă
cu jind lung de dor-de ducă.

Șira când trosnește-n spate
vin călcâiele sub ceafă.
Limba spânzură garoafă,
cresc căpșune și mușcate.

De pe zgârciuri și ciolane
carnea fâșâie și cade.
Gura geamăt nu sloboade
și obrajii par icoane.

Frunză neagră, pălămidă,
voievod cu ăripi strânse...
Seară cu săsoaice plânse
și magnați de cărămidă.

Cerul smoală. Zariști tună.
Seara crâncenă tresare:
în cumplita-nsângerare
stol de îngeri albi se-adună.

Cad, subțiri, cu mâini de fluturi,
pe zăpezi lungite-n pânte.
Peste roata cu ciozvrârte
pun aiasmă și săruturi.

Lung, afumă cu lumină
ca miresmele cățuii.
Nu-i văd grofii, râd secuii,
și muierile se-nchină...

Cu urcări de trepte-ncete
piere ceata îngerească,
prin balada românească
și prin geana ta, poete.

Fântâna cu pandur

Trasă, neagră-n fund de veac,
lintița i-a supt bulboana.
O împrejmuie cu geana
tristă floare de dovleac.

Fierte, ochiuri de leșie
sub nămol se cufundară.
Calul-dracului când zboară
zâmbet verde mai adie.

Poate, apă fermecată,
te-au băut adâncuri spâne
pentru foișor cu zâne
pe tărâmurii de agată...

Poate dorm urme cu steme
printre ierburi somnoroase.
Pentru broaștele vâscoase
urcă ștevia prin vreme.

Trec țânțari cu drând subțire
peste duhnet de băltoacă,
unde stea de promoroacă
se-mbătase în safire...

Dar când nopțile își lasă
vechi chilim cu frunza deasă,
luna curge-n ududaie
amaradie bălaie.
Drumul-Robilor și-arată
cobilița înstelată
încărcată cu lumini
și cu coșuri cu grădini...

Din fiertura de nămol
viscolește aur gol.
Crapă mlaștina în două,
suiе cearcăn clar de rouă,
somnia putredei fântâni
zguduindu-l din țâțâni.

Pe băltoacă
cerul joacă,
pânza lintiței o taie
și cutremură văpaie
de sub mușchi cu mucegaie...

Machea, umăr-nalt de vis
cătре rai s-o fi deschis ?
Umbră de luceafăr crește
cu smaragd mirat pe creștet ?

Trăsnet desfăcut deodată
în aripi de nestemată,
duh albastru de știubeie
sărutat de curcubeie...

Vifor tânăr de lumină,
nu-i moroi și nu e știmă,
ci crăiască arătare
pe brățară suitoare:
domn suflat cu basm pe strai,
zare prefăcută-n crai.

Ira! apă-alimănită,
– limpezime putrezită –
te-au stins bozii și mălură
c-ai băut frunte pandură,
piept cu pajuri zvâcnitoare
și-o căciulă cât un soare.
Păunaș cu ochi de ciută
frânt de armă arnăută,
spelb sluger cu găetane
sfârtecat de iatagane,
supt în lacrimi și mărgearne,
tras afund în reci inele,
în brățări și mahmudele,
și sorbit în vistierie
de argint și rouă vie...

Cine l-a-nălțat ciorchine
cătре slăvile senine?
Cine l-a vărsat, amar,
din tiugi de mărgăritar,
și mi-l crește-acum icoană
fulgerată din bulboană,
piersic tânăr, în prier,
subțiet, băut de cer?...

Și cum ard vâlvori curate :
 ipingea de lună-n spate
 și năluca de țurcană
 pe luceafărul de stană,
 toroipan rotit de corn
 scăpărând în capricorn, –
 rănile-i fără de leacuri
 ard și sângeră pe veacuri.

Cerul fâlfâie. Îl taie
 tropot alb de pălălaie.
 Sună-adânc văzduhul, parcă
 armăsari de ger îl calcă,
 reci potcoave de cleștar,
 tropăit de gloate mari,
 tunet lung de limpezimi,
 călărimi de heruvimi.

Cum dau buzna din azur,
 răbufnind peste păduri,
 sunt sfinți crânceni sau panduri?
 Noaptea le-a cusut din rază
 cioareci albi de Bobotează,
 pe tuzlugii de voinici
 nasturi vii de licurici
 și le-a dat flinte și-oțele
 să-și clătească vârful-n stele.

Zboară ceata raiului
 după umbra craiului.

Trece poarta somnului
 cu năluca domnului.
 Peste vămi de îngerii pieri,
 prin dumbrăvi de mirt și miere.
 Ici îi pierzi și colo-i vezi
 peste munți, peste livezi,
 suind trepte cu zăpezi,
 licărind prăselele,
 zornăind betelele,
 clintind logostelele.

Sii cum pier, pe boltă trece
 un gilort de aur rece.
 Și se duce, curge lin,
 urcă frunte de senin,
 urcă zariști cu arâng,
 suie lacrimi peste crâng,
 suie rai peste Parâng...

Bobotează Voivodală

Târgul tot, de-o săptămână,
stă sub clopote de lână.
Pui de ger sorbit de viu
cum cinzeaca de rachiu.

Curtea-n geana dimineții,
zumzăie cu logofeții.
Slobozire de sânete
pentru Vodă, cu binețe !
Lung alai de fețe mari
urcă-ncet pe ișlicari.

Sus, la ferești, se ploconesc giubele
Și jupâneșele cu ochi de mahmudele.
Ar vrea lui Vodă mâna să-l sărute
mezinele ca niște alăute.

Se leagănă alaiul cu icoane,
cu beizadele, cu paharnici și caftane,
cu popi, țârcovnici și neguțători,
înzorțonați în catarâmuri și botfori.

Dâmboviță, apă dulce,
lespede lângă uluce.

Ca un obraz de față și vioară,
cerul în copca apei se-nfioară.
Argintul crucii – lacrimi și urmuze –
Vlădica-l duce tremurat la buze
și-l trece Domnului să-l zvârle ca o rază
m ape reci și verzi de Bobotează.
Și râde Vodă, hohotesc coconii,
că se-mbulzesc în gărlă faraonii,
cu baragladine și cu cioroi,
să prindă pe Iisus în ape noi,
în balaoacheșă, sub gheață, cufundare,
pentru bacșiș și pentru sărbătoare.

Clopote și tunuri bat
peste zări de matostat.
Gerul în prășele reci
arde flinte, săbii, teci.
Și boierii pupă stele,
tetravanghel, scoarțe grele,
și se-nchină-n catifele
degetelor cu inele
când Măria-Sa zâmbește
și domnește le grăiește.
Tobe și meterhanele
iau alaiul după ele.

Se-ntoarn' alaiul tot la Spătărie,
la zaiafet domnesc cu gingirlie.
Pe tăvi suflăte-n umbre de safire
țuica și vutca auresc, subțire.
Și cum îmbie fragii din șerbeturi,

tutunul aromește tabieturi...
 Vin slugile-ncărcate de chisele,
 și arnăuții-ncremenesc între oțele.
 Un măscărici cu gluma lui gângavă;
 Măria Sa cu zâmbet și voroavă...

Scurt tropot. Freamăt lung. Zvonire crește.
 Și Spătăria se cutremură din creștet.
 Și nou sosit, boierul tânăr, din fruntarii,
 cu ochii bulbucăți ca nenufarii,
 în pragul ușii spăimântoasă-ngenunchiere;
 — Ce veste, logofete, și ce vrere?

Stau de sticlă arnăuții
 și boierii toți, tăcuții.
 Popi, vlădici și arhierii
 sunt de stei,
 și lângă ei
 fruntea Domnului, de var,
 pare luna la pătrar.

Șoptesc slugile-n cuhnie :
 — De la Poartă o să vie
 cu firman de mazilie...

A tăcut meterhaneaua.
 S-a acrit în cești cafeaua.
 Cad ciubucele din mână,
 și obrazii albi, de lână,
 parcă-s morți de-o săptămână.

Hei! Ce plâns suie-n tavan?
 Domn mazâl... Aman, Aman..
 Că tot gerul de afară
 zimții-și mută în cămară.
 Sloiuri negre se așează
 pe domnească Bobotează.

Balada boierului ce-a scris letopiseț

Opaiț sărac
luna în iatac.

La apus de leaturi,
alb, printre brocarturi;
Iarna-i stă în chică.
Pană grea ridică.
Migăle din jeț
lung letopiseț.
Sus, în bagdadie,
viața colilie,
bruma și guzganii
ronțăindu-i anii...

Slovele se-ntind
unduind, zâmbind,
patrafir înnoadă
din străvechi izvoadă.

Cer spuzit de linte :
samă de cuvinte.
Iată,
ca plăvanii
leșii ară anii.

Arcul cu safire
crește mânăstire.
Voievod nevrednic
a cârnit un sfetnic.
Prinț mrejer, alene
tolănit sub mrene;
dealuri i se-nchină
vornici de lumină,
și-n-odăjdii prunii
i-aduc mirul lunii.

Scornituri și basme
scutură mireasme.

Și boieru-oftează
în slova vitează.
De-i tremură geana
moaie-n suflet pana,
nu în călimări,
ci în piept cu zări.

Și din ani de fum
se-mlădie-acum
el: hatman boier,
pumnul pe hanger,
lângă voievod
credincios zăvod.

Și Vodă pe tron
zvelt și trist cocon:
taina lumii-n el

fâlfâind inel,
 negre lăzi închise
 doldora de vise,
 și, pe fund, domnească,
 slovă lătinească.
 Lună de oțel.
 Ajun de măcel.
 Licăre, sub slavă,
 tabără moldavă,
 verzi, împărătești,
 corturi muscălești
 și, bătând din pleoape,
 focuri peste ape.
 Se desface-n gând
 oacheș Țar trecând
 din cap fluturând...

(Pana, pe hârtie,
 scârțâie urgie
 drum de pribegie.
 Și boierul plânge
 pe buchii de sânge.)

Domnul-cărturar
 pornit după Țar,
 și hatmanu-n rugă,
 prea plecată slugă,
 prin răstriști crăiești,
 pe câmpii rusești.

Cantemir, pribeag,
 cu sudalma-n prag,
 beteag – pare-i-se –
 ars de zări și vise.
 Fugă și bejanii, –
 zboară-n troică anii...
 Crivăț hăulind
 cnut plesnind argint.

Tremură sub geană
 vatră moldoveană...
 Pana scrie fiere,
 drum de-napoiere:
 Vodă nou cu toane,
 judecăți, prigoane.
 Temniță nedreaptă
 pe hatman l-așteaptă...

Anii vin, se strâng,
 picură și plâng.
 La apus de viață
 bătrânețea-ngheață
 și zăpezi așează
 ca o Bobotează...

Zorii pun peceti
 pe letopiseți.
 Dimineața-nmoaic
 pe boier în straie
 scumpe de văpaie.
 Iconară-i scrie

cu lumină vie.
În dreapta i-așază
pană ca o rază.
Îl suflă pe tâmple
cu sărut și zâmbet.
Pe frunte-i subție
cerc de-argintărie,
și boierul pare
sfânt vopsit cu soare,
pus cu pană sfântă
și tăcere sfântă
în icoană sfântă.

Ruga boierului nevrednic

Aburește a pucioasă și a smoală
inima, cea plină de sminteală.
Că păcatul o îmbie, tămâioasă,
și ispitele din plăpâmi de mătășă.

Piei, Satană! Pungile rotunde
zornăie-le, toarnă-le altunde.
Nu mai vicleni cu îmbiere,
cu vioara coapsei de muiere,
cu paharele umplute cu oglindă,
nici cu jocul crailor de ghindă...

Vreau să mi Te-aprinzi dintre lalele,
îngere la glezne cu inele.
Beznela despică-mi-le-n două
cu tăișul Tău de cer și rouă.
Taie-mi vipera din sânge, cu prășile,
vrednice de cântec, Rafaile!

Toarnă-mi smirnă și tămâie-n pumni,
bagă-mă la oi, la Sfânta Luni.
La coliba Sfintei Vinere, văcar,
fără leafă, să slujesc un an măcar.

Să mă-nsângere răsurile din strat
la Dumineca-Prea-Sfântă blând argat...

Și când inima scârbavă o să vină
la Sân-Pătru, lângă pragul de lumină,
Sfântul, încrunțat, să bombănească,
cheia de smaragd s-o-nvârte-n broască:

— Prea nevrednic e de slavă și smintit,
ci la sfintele mătuși a slugărit.
Lasă-l ca să pupe, Rafaile,
glezna Domnului, cea cu zambile.

Domnul de rouă

Numai noaptea, Domn tânăr
de rouă suia către Râmnic
cărare înstelată.

Legendă oltenească

În baladă plânse,
ori în amintire,
Domnul cu nestânse
umbre de safire?

Rouă care arde,
lacrimă sau creaz e,
de se teme chiar de
luna de topaze?

Ce blestem de fată
a rănit și doare,
domn de nestemată,
dușmănit de soare?

Numai noaptea pleacă
în rădvan lunatic.
Umbrele-i îneacă
drumul singuratic.

Stele-l văd cum calcă
peste flori serafe
și voievodal că
umblă pe garoafe...

Fagul și tufanul
sună din chimvale.
Suiе, grav, rădvanul
depărtări ovale,

unde-n așternuturi
de polen subțire,
dornică iubire
cheamă cu săruturi.

Alba lui mireasă
și-a cules pe gene,
pentru el, mătasă,
noptile vâlcene.

Trupul ei ca mierea
și-a deschis potire
pentru mângâierea
fragedului mire.

Maldăr de petale,
brațele-amândouă
strâng în raiul moale
dragostea de rouă...

Când cocoșii-n zare
strigătu-și despică,
din îmbrățișare
prințul se ridică.

Tremură-oglină
și inel-coconul.
Fuge să nu-i prindă
zorii faetonul.

Înapoi aleargă
juvaierul rece,
ziua să nu-l spargă,
cerul să nu-l sece...

* * *

Agurizi amare
plângi, de-acum, baladă.
O tristețe mare
pe stihuri să cadă...

Bate cozianul,
nopti de primăvară.
Fâlfâie rădvanul,
clar ca o vioară.

— Noapte, nu apune,
curgi o veșnicie.
Într-un nufăr pune
pat de cununie.

— Rămâi, dimineață,
sub clopot de mare.
În culcuș de gheață
nu răzbate, soare!

Stele reci să plouă
peste anemone...
Înzăuat în rouă
fragedul cocon e.

Dimineții clare
îi teme săgeata.
Rădvanu-n cleștare
ferecat stă gata.

Dar mireasa-alături
tot ar vrea alinturi,
lungi și moi desfături,
sub cerești arginturi.

— Prințe de oglindă,
nu fugi când vine
soarele să-ți prindă
dulcile-i rubine.

Trist se zbate craiul,
ci albe săruturi
îl adom în raiul,
clătinat de fluturi.

Fără zvon se-nalță
viscole bălaie.

Zorile și-ncață
botfori de văpaie.

Brățări de jeratec
la glesne ușoare...
Din sărut molatec
creazul tânăr sare.

Zăbovit, se-aruncă
în caleașcă lină.
Ziua îl alungă,
cnuturi de lumină.

Soarele-l întrece,
aprinzând țintaur.
Domn de perlă rece
e rănit cu aur.

Raze mari de soare
rădvanu-i răstoarnă.
Fii ascunzătoare,
crinule cu goarnă.

Dimineața-aruncă
după creaz rubine.
Mărăcinii spun că
voievodu-n crin e.

Vâlvătăi destupă
crinul ca paharul...
— Spune, albă cupă,
unde e fugarul?

Flacăra dușmană
topește și doare.
Transparentă rană
sângeră în floare.

Prinț plâpând se strânge
cât un strop de ploaie...
Licăre, se frânge,
pâlpaie pe-o foaie.

Cu-nstelări apuse
tremură și piere...
Crai de rouă fuse,
cântec sau părere ?

Cneazule ca roua,
Domn cu umbre line,
tristul tău landou a
înnoptat în mine.

Anii mei te-adună,
prinț cu răni amare,
să visezi în lună
și să mori în soare.

Balada din Bucegi

În sălbatice zănoage
ape fierb adânci.
Jnepii suie, greu, pe brânci,
basmu-n văi se trage.

Peșteri ies, sub râpi, să prade...
Scapără ereți,
când se scaldă dimineți
goale, în cascade.

Urme de sălbăticiune
pe coștile zac.
Cetinele sună-a veac
și a rugăciune.

— Limpede Ialomicioară,
pentru ce oftezi ?
— Jos, La Cheia-Orzii, vezi,
vulturii coboară.

Dau târcoale în lumină
C-au aflat un leș.
Părea floare de cireș
fața lui mezină...

— Ce băsmesti, Ialomicioară ?
— Spun că vultur şui
inima străinului
a furat-o-n gheară.

Pajuri au scobit, flămânde,
ochii unde, ieri,
lăcrimă primăveri
şi fântâni rotunde.

Pliscul sfârtecă şi gheara
rupe-n mărunta...
Către cearcăne de rai
munţii-şi urcă tiara.

Brazii-şi clatină suspinul,
zadele se zbat.
— Spune-mi, râule-ntristat,
cine-a fost străinul ?

— Nu-ntreba ce-a fost şi cine.
Pieptul lui, pământ,
iar obrajii hrană sunt
pajurii haine.

Vrun tâlhar la drumul mare
poate va fi fost,
sau drumeţ-făr-adăpost,
călător spre soare.

Poate voievod cu spadă
şi oftat de foc,
aruncat de nenoroc
păsărilor pradă...

Taina lui cine s-o ştie?
Nu-i decât un leş...
Or s-o-ngroape codrii deşi,
apa viorie.

— Limpede Ialomicioară
cu arginturi vii,
taina lui dacă n-o ştii
de ce plângi, amară?

— Eu plâng buzele-i închise,
trupul ros de ploi,
ochii lui cu gene moi
ciuguliţi de vise.

Şi plâng mâinile lui care
astăzi nu mai pot
să culeagă cerul tot
într-o dezmiardare.

Balada călătorului

Rămas bun, de-acuma, măi frățâne.
 Voi străbate codrul ne-nceput :
 frunza, piatra, râpele bătrâne
 pașii singuratici să-mi îngâne,
 văgăuni să-mi dea, din funduri spâne,
 smârcul amintirii de băut.

Dacă, într-o zi, o să se vadă
 vultur de argint pe cer lucind,
 scoate-ți straiul tău de nun, din ladă,
 luna ia-ți-o ploscă, zarea spadă,
 și să vii la nunta-mi de zăpadă,
 în duminica mea albă de argint.

Pajuri negre însă de-or să zboare,
 să-nțelegi că ochii mi-au furat
 să mi-i ducă-n stele rotitoare,
 și că fruntea mea, răpită-n gheare,
 peste vârfuri de păduri tot mai răsare
 ca un ciob de lună-nsângerat.

Baladă pentru miez de noapte

Trei inși beau, noaptea, într-un han.
 Fumegă, lampă, în tavan.
 Vânt nordic, urlă-n bărăgan!

Și unu-a zis cu glas sticlos:
 Mi-e visul viermuit în os...
 Cazi, mână putredă, în jos!

Altul gemu scrâșnit din dinți:
 Iubito, azi pe cine-alinți?
 Iubito, azi pe cine minți?

Și cel de-al treilea tăcea.
 Obraji de lut, frunte de stea...
 Zguduie vânt în gergevea!

Cu ochii vineți de venin,
 privea paharul încă plin.
 Ce-arăți în fund, pahar cu vin?...

Gemu întâiul : Măine chiar
 să-ți colcăi viermii, leș murdar.
 Fii mușuroi și furnicar!

Iar celălalt : Chiar mâine-n zori
voi fi un scrânciob pentru ciori.
Să țipe corbi croncânitori...

Dar cel de-al treilea tăcea...
Obraji de lut, frunte de stea.
Privea paharul și nu bea.

Și ei i-au zis : Tu nu blestemi,
nu bei și moartea nu ți-o chemi.
Tu, ochi, nu plângi, tu, piept, nu gemi!

Când noi vom coace stârvuri grele,
vei trece troienit de stele,
iubind, cântând, visând sub ele!

Și ei au plâns și au gemut,
dar el a râs și a tăcut,
a râs de ei și n-a băut...

În zori s-au împărțit apoi
pe trei poteci, spre zăriști noi.
Să sune vânt, să bată ploii!...

Și dimineața prinse-n drum
pe-ntâiul călăreț de fum,
spre zări de vis, pe murg de scrum.

Dormea al doilea din ei
pe sâni și brațe de femei.
De-acum să uite ochii ei!

Ci luna a spoit cu var,
în ștreang, pe-al treilea drumar...
Leagănă-l, creangă de arțar!

Cu fruntea mută de pământ,
cu ochi adânci ca un mormânt..
întoarce-l, lună, – bate-l, vânt!

Balada haiducului vândut de o muiere

Cine-mi șade colea jos,
sub rotat alun umbros ?
Poate-i Toma Alimoș,
poate-i alt haiduc pletos
de prin Țările de Jos...

Murgu-i priponit, domnește,
cu țăruiș de nestemată...
În tăcerea tămâiată
stuful serii se sfințește.

Burdușel cu vin ridică
brațul dârz la haiducie.
Lin, prin chică îi adie
crini subțiri de ibovnică,

albe degete ușoare,
ca o apă, ca o voaltă.
Parcă vântul dinspre baltă
i-a trecut prin păr o boare.

Tot mai albă, tot mai lină,
luna-ncepe-n cer să crească.
Ce prescură îngerească
sfinții și-au adus la cină?

Dulce-i vinul ca de miere,
dar mai dulce-n trup pogoară,
ca un cer, ca o vioară,
dulcea gură de muiere.

Tac pistoalele cu ghinturi.
Spaima beizadelor
doarme-n grija stelelor,
muierește, în alinturi.

Numai ochii ibovnicii
ard a veghe și-a iscodă.
Cu arginți, conduri, broboadă,
o momiră veneticii.

Curge noaptea-n porumbiște
un gilort de chihlimbare.
Greu începe Caru-Mare
peste țară să se miște.

Viperă în rece veghe
și cu limbă despicață,
Târfa și cățea spurcată,
lin aluneci de sub zeghe,

și te furi fără veștminte
mângâierii unduioase
care a-nceștat, fierbinte,
coapsa ta cu chiparoase.

Semn. Târâș, pe brânci, serdarul
cu prăselele-ntre dinți.
— Na găteală și arginți,
spune, unde e tâlharul ?

Somnul, ipingea de nuntă...
ci din umbră, ucigașă,
mâna de serdar vrăjmașă,
furișându-se, se-ncruntă.

Alelelei, cuțit cu gheară
scormonește-n măruntaie!
Din buric la șale taie,
varsă mațele afară.

Sare somnul arc și praște,
și gâtlejul, ars de zgură,
scuipă sânge și înjură
de luceafăr și de paște.

Pânțelele, ca burduful
se deșartă, cheag și fiere.
Când haiducu-a prins să zbiere
plâng alunii, geme stuful.

— Muica ta de os mișelnic,
n-ai o clipă de zăbavă?
Cu făptura ta mârșavă
vin-la trântă-n loc prielnic!

Ci mișelu-n șa – nălucă –
fuge viscolit de lună...
Bâjbâind, mâna haiducă
șerpilor mațelor și-adună,

strânge lat chimir de piele
peste pântec, peste șale.
Cu oftat adânc din foale:
— Nu te-oi prinde, pui de lele!

Vifor când pe murg s-aruncă,
clocot fierbe-n ududaie.
Ard copitele văpaie,
goana trăsnet peste luncă...

Și l-ajunge-n valea seacă.
Pe mișel din subsuoară
mi ți-l taie și ți-l zboară
ca pe-o doagă de bărdacă.

Sare tigva lubeniță.
Stă haiducul. De-a călare,
strânge brâul și mai tare
peste mațele-n arșiță.

Clește, dinții. Gura, tină.
Trupul se zgârcește în șa:
— Ah, năpărcă și cățea,
căpiat cel ce se-nchină

gurii dulci, coapsei viclene...
 Sus, pe boltă, femeiește,
 stelele clipesc din gene,
 luna ca o coapsă crește.

— Unde te-ai ascuns, muiere?
 Fire-ai tu alimănită!
 Mai știi șoapte cu ispită?
 Mai ai vrăji și îmbiere?
 Că la brâu scrâșnesc junghere,
 arde țeva ghintuită...

Și o află-n stof pită,
 cu găтели și cu broboade...
 Uite-o scoate-afar-de coade
 tremurând ca o răchită.

Se blestemă și se jură,
 păru-și smulge, cere milă.
 Ochii lui se-ntorc în silă
 pumnu-o fulgeră pe gură.

Trei pistoale-n ibovnică
 scuipă plumbi fierbinți și tuci.
 Dinții mușcă-n praf, năuci, —
 dârz satârul se ridică

Și când cade rece, sâni
 sar gutui tăiate-n două.
 Carnea dulce ca de rouă
 stă momind de-acuma câni.

Blestemata sărutare,
 mângâierea cu otravă,
 zac în pulbere jilavă
 lângă ciunte mădulare...

Sub alun cu frunza joasă,
 trist, haiducu-ngenunchează.
 Spre apus, stea veninoasă
 face semne ca o piază.

Brâul, ud de sânge, scapă
 măruntaiele afară.
 Zorii, tremurată apă,
 plâng albaștri peste țară.

Prăbușit pe-o rână, lângă
 dragostea ce i-a vândut, —
 bulgăre, oftatul, lut,
 și bulboci de sânge-n tângă.

— Jelui-m-aș și n-am cui,
 jelui-m-aș dorului.
 Însă dorul gura-ți tinde,
 te sărută și te vinde.

Jelui-m-aș dragostei,
 dragostei și pacostei.
 Dar și ea te vinde-n grabă
 pe-o brățară și-o podoabă.

Jelui-m-aș nopților,
lunii și drumeților.
Noaptea vine, noaptea trece,
luna-i sloi de gheață rece
Iar drumeții trec și ei
trec cu inimă de stei,
și se duc, răsând, departe,
râd de lacrimi și de moarte.

Jelui-m-aș fiarelor,
fiarelor, pistoalelor.
Numai ele se cunună
cu răstriște și furtună.

Jelui-m-aș codrului,
codrului, rumânului.
Numai el la piept te strânge,
te sărută și te plânge.
Și pe groapa ta vitează
numai codru-ngenunchează.

Moartea, peste mâini și pleoape,
țese tort de in subțire.
Sub albastre patrafire
cheamă codrul să-l îngroape.

Dar murind, în ochi răsfrânge
o vedenie de sânge.
În ochii haiducului
arde umbra neamului:

amăgit de-o îmbiere,
târguit pe mahmudele
și lovit în somn, sub stele,
mișelește, cu junhere...

Balada fetei de la Jiu

La cumpăna apelor,
unde fierăstraiele
munților – cărunților –
retezau oștirile,
iar foamea Parângului
cu dinți tari de cremene
în crivățul gloanțelor
ronțăia luceferii,

sta o fată ca un pui de paltin,
o mezină ne-nfricată și șoimană,
și turnată-n straie ostășești...
Gleznele ei lungi de căprioară
funii tari se încordau în cizme.
Pletele-i de umbră și mireasmă
sub capelă soldățească se fereau
de săruturile vântului și lunii.

Fată de la Jiu, bulboană vie,
puiul stâncilor, zăpezii și furtunii...
Toate pajurile munților din jur
îi roteau în suflet cearcăn mare.
Gârlele de pravăț, tunătoare,
coame răzvrătite-ardeau în trupu-i,

și în inimă-i, aprinsă, încrustată,
sta copita zimbrului de-azur.

Când soldații viscolii curgeau spre moarte,–
curcubeu călit, turnat în teacă
de solzi tineri și de vitejie,
fata de la Jiu țâșnea în frunte...
Și, deodată, sfârtecații și betegii
luminau de răsărituri noi.
Ciungii aveau aripi de aramă
și pe tălpi de fier călcau ologii...

Fată aprigă, zbuclinită tinerețe,
cine, măre-n veac te-o fi uitat,
feciorelnic, scris în iureș, creaz?
Care basm s-a despicat în două
și te-a repezit în leatul crâncen?
Fată strașnică, odraslă de ursoaică,
ai ieșit dintr-un bârlog, dospită
din sălbăteciune și-auroră?
Curcubeul te-a născut pe-o creastă?
Fost-ai plod de tânără zmeoaică,
ori copilă de jupan sau de pandur?
Poate-ți fuse-n zodii, taică: Jiul,
muică: veverița sau vâpaia,
și te-au botezat de Sânt-Ilie,
cu călcâiele de fulger sărutate,
pe mărgăritare mari de ploaie...

Că părei crescută răzmeriță
din a Gruei-lui-Novac sămânță,

când după zăpada-ți viforită
porneau oștile ca haitele de lupi...

Fată de la Jiu, furtună castă,
gușter alb cu șoldu-n centiron, –
poate, undeva, bălan logodnic
îți visa sub lămâiță și beteală
fecioria șerpuită-ntre chesoane
și cu trăsnetele morții logodită...

Ci în loc să vină
mire de sulfină,
sânii să-ți tămâie gura-i dragă,
umerii să-ți tremure lăute,
coapsa, nufăr lung, să ți-o culeagă, –
a venit un mire de cenușă,
buza lui de schije să-ți sărute
cu otravă mierea sânilor.
Spangă răsucită, jucăușă,
a mușcat din umeri ca din piersici.
Glonțul a răzbit precum un dinte
și-a scrâșnit prin coapsa ta cu mărgărinte.

Iar la alba nuntă,
pe-o geană căruntă,
înfloreau pe cer
roșii flori de fier.
Șrapnele, obuze:
trandafiri de spuze.
Mine și rachete:
jerbii și buchete.

Reflector sub lună:
beteală, cunună.
Maci însângerați
pe piept de soldați.
Munții se plecau,
binecuvântau,
apele nunteau,
și nunteau horind
schije de argint...
Tunul de oțel
ți-a fost vornicel.
Staroste, cobuzul,
și nănaș obuzul.
Iar fete nuntașe
ce-ți duceau, gingașe,
rochia, juvaerele,
ți-au fost mitralierele..

Nuntă, sfântă nuntă,
pe-o geană căruntă...
Nuntă de rubin,
de fulger și crin,
pentru fata Jiului,
puiul curcubeului,
odrasla gorunilor,
mezina furtunilor!

Balada fratelui care-a murit de ciură

Nunul mare tot închină
plosca pentru miri :
— Fiți ca paltinii subțiri,
ninși de lună plină.

Să vă fie sfânta noapte
cuib de borangic,
ziua să vă fie spic,
greu de boabe coapte...

Nu se lasă nici nuntașii
cu bărdace seci:
— Unde tu, mireasă, treci,
nuferi îți sunt pașii!

Numai colo-n cap de masă,
maica fetei, vezi,
o bat doruri cu zăpezi,
bocet o apasă.

Are-n ochi lingori de fiară,
săgetată-n plin:
— Fata maicii, galeș crin,
albă căprioară,

ah, răsăriteanul mire
mi te ia cu el,
cătrec Marea de oțel
și de reci safire.

Pe-un albastru țărnc de soartă,
pe-nsorit țărnc,
dragostea ca un salcâm
ți-o-nflori la poartă...

Cale rea și vânturi rele
între noi vor fi,
șeasc săptămâni și-o zi,
și un cer de stele...

Pleci spre răsărit, mireasă,
și de dorul tău
mi-o fi luna fierăstrău,
soarele pucioasă...

Zice maica, și-o îneacă
un cumplit pojar,
și de jale, vinul chiar
s-a făcut potroacă.

Vorniceii și mesenii
simt în piept un spin,
parcă-n bliduri au venin,
vipia gheenii.

Maica lung odoru-și strânge
lângă sânul stâng.
Maică și mireasă plâng,
toată nunta plânge.

Un fecior atunci cuvântul
și-l rostește-așa:
— Maica mea și sora mea,
crunt mi-e jurământul,

dar mă leg pe cer și soare,
și pe duh și grai,
și pe sfântul jărăgai
care-n piept dogoare,

pe bubat, pe neagra ciumă,
pe mormânt și iad
și pe ochii care cad
plini de viermi în humă,

și pe jalea sfintei mume
suptă de oftat,
și pe țâța ce mi-a dat
pași și vlagă-n lume,

că trei ani de-or să se gate,
voi porni în șa
și-am să-ți cer pe soru-mea,
mire și cumnate.

S-o întorc măicuții bune
un pătrar de an,
să-i sting jale și catran,
crâncenul tăciune.

De-astăzi în trei ani, pridvorul
fă-ți-l colț de rai,
și, măicuțo-n prag să stai
să-ți aștepți odorul...

Iar de nu ți-l voi aduce,
cruntul legământ
să-mi ridice din mormânt
hoitul, de sub cruce...

* * *

De-ar trece să treacă
vremea cu undrele !...
Tot mai au cișmele
ochii de nu seacă ?

Pe ce pune mâna
maica, scrum se face :
mugurii-n găoace,
cânepa și lâna.

Albitura moale
parcă e funinge.

Crinii, de-i atinge,
putrezesc de jale.

Pâinea geme, dacă
maica-n mâini o frânge.
Stropi de fiere plânge
mierea din prisacă.

Și-n nopți lungi și sfinte,
pernele zăcute
sorb adânc în cute
bocetul fierbinte...

Când trei ani se găță,
fiul zice: — Mamă,
cușmă și dulamă,
cingătoare lată,

ciubote și straie,
dă-mi-le din ladă.
Din cămară adă
azimă bălaie

și trăscau și slană.
Fă-mi dășagă plină.
Mâine, când se-anină
zorile de geană,

în mezinul ceas la
drum voi fi ca vântul.
Sună legământul
să-ți aduc odrasla.

Binecuvântarea
pune-mi-o pe frunte:
apa fă-mi-o punte
și chilim fă-mi zarea.

De-or scânci din gușă
toamna și cocorul,
ai să-ți vezi odorul
înflorind în ușă...

— Îți gătesc dulamă
Și dășagă plină.
Lin, pe piept te-nchină
mâna mea de mamă.

Fiu plin de iubire,
ține-ți legământul ;
o să-ți faci Sfântul
drumul tort subțire.

Duce-mi-te-ai duce,
troienit de floare.
Vântul cu ștergare
fruntea să-ți usuce.

Plosca să ți-o împle
roua din vâlcele.
Stelele să-ți spele
truda de pe tâmple.

Cerbii să-ți învețe
murgul cum să fugă.

Luna fie-ți glugă,
basmelor podețe.

Să nu-ți iasă-n cale
lotrii cu prășele.
Duhurile rele
să nu-ți dea târcoale.

De-ntâlnești ispite;
reteșe viclene
și muieri cu gene
lungi și otrăvite,

să nu-ți bei din oale
cugetul, ci lângă
vinul tău să plângă
jalea maicii tale.

Fugi de așternutul
coapselor de miere:
legământu-ți pier
preacurvind sărutul...

Scuipă-n sân și-o cruce
când și când să-ți picuri.
Doar pe borangicuri
duce-mi-te-ai duce...

Și când, toamna, prunii
își aprind feștila,
să-mi aduci copila
ca zăpada lunii...

* * *

De trei săptămâni
bărăganuri taie,
urcă munți bătrâni,
trece ududaie.

Fruntea i-o ating
ramuri pădurețe.
Stelele îi ning
aspra tinerețe.

Nu-l opresc furtuni
și nici plozi zălude.
Ulii țes cununi
aprigiei lui trude.

Nu-l vrăjește-n loc
nicio dulce gură,
nici rachiu de foc
cugetul nu-i fură.

Ielele-n zadar
Zvârle în drum cârlige,
Legământul – jar –
somm și vis îi frige.

Merge pe sub fagi
cu odăjdii sfinte.
Ochii maicii dragi
îi tot ard în minte...

Ci-n a patra joi,
un vânt putred bate,
ca un duh vâlvoi
de mlaștini spurcate.

Vânt de stârv stătut,
boare de coptură.
Toate-n preajmă put
de-o duhoare sură.

Pe obraji, pe gât,
pe amara pleoapă,
muște roșii cât
nucile-l înțepă.

Apa dac-o bea
din găleți scăzute,
pute-a hoit și ea,
și-a mușiță pute.

Și pe câmp, prin snopi,
zumzet de tăune :
leșuri fără gropi
coc putreziciune.

Stârvuri îi ațin
căile, oriunde,

lăcrimând venin
din găoci afunde.

Hâd, din șanțuri cresc
coapte burduhanuri.
Hoituri otrăvesc
drumuri, prispe, hanuri.

Iar pe la fântâni,
bâjbâind zănatici,
prunci, muieri, bătrâni,
strâmbi, holbați, sălbatici,

se târâsc și gem, —
și de gât legate
tocălii de lemn
sună înfundate.

Sună sec în vânt,
ca un zvon din humă.
Sună a mormânt :
ciumă, ciumă, ciumă!

— Fugi, străine, fugi,
spre-alte zări te-ndrumă.
Fugi, drumețe, fugi,
ciumă, ciumă, ciumă...

Dar nici tocălii,
nici cumplita moarte
nu-i întorc de-aci
murgu-n altă parte.

Peste viermi și răni,
merge înainte.
Curge ca prin vrăni
molima fierbinte.

Zac pe cărării
stârvuri ne-ngropate.
Ci spre sora lui
zboară dârzul frate.

Plozi bubați, ca-n iad,
din copturi storc zeamă.
Maici ciumate cad
în genunchi și-l cheamă.

Hămesiți zăvozi
– unde ciuma calcă –
rup din morții plozi
halcă după halcă.

Dar el fuge-n vânt,
murgul lui e-n spumă:
— Du-mă, legământ,
către Mare, du-mă...

Și-ntr-o seară grea,
cu năluci schiloade,
cade-n drum din șa,
printre leșuri cade.

Carnea i-a-nflorit
de-o vâscoasă linte.

— Ah, spre răsărit
vreau să merg-nainte!

Tâmpla parcă-i stup,
subsuoara coace.
Bube sparg pe trup
mari cât o răgace.

Geme tot mai greu,
vânăta huidumă:
— Du-mă, murgul meu,
către Mare, du-mă!...

Hoitul murgului
– namilă puhavă –
din cimpoiul lui
bâzâie otravă.

Omul mușcă, crunt,
blestemata humă :
— Du-mă, legământ,
murgule drag, du-mă!

S-a umplut de cheag
gura lui, de fiere.
Chipul maicii drag
tremură părere.

Rănila de fum
varsă rea duhoare:
— Ah, deschide-mi drum,
Doamne, către Soare!

Vino să-Ți resfiri
patrafirul, Doamne...
Dar pe mânăstiri
sfânta frunte doarme.

— Ah, Tu milă n-ai ?
Doamne, Doamne, Doamne.
Luminând în rai
sfânta frunte doarme.

Putred și umflat,
stârvu-n drum rămâne.
Negre vânturi bat
peste smârcuri spâne.

Și din codrii deși
Nici o stea nu suie.
Pentru hădul leș
nici o groapă nu e.

Strigă vântu-n plai:
Doamne, Doamne, Doamne...
Luminând în rai
sfânta frunte doarme.

A trecut și Vinicerul
și Brumarul tot.
Vulpea toamnei duce-n bot
— pradă moartă — cerul.

Frunzele au smuls în goană
bocete, oftări.
Ochii-ncremeniți pe zări
nu sunt ochi, ci rană.

Vine iarna din zănoagă.
Nucii — uscăciuni —
parc-așteaptă-n porți minuni,
parcă se tot roagă...

Bagă, Doamne, vântu-n fiare,
leagă-l în frânghii,
că prea-și smulge părul, și
plânsul lui prea doare.

Sau nu-i vântul ce bocește.
Maică, tu ce spui?
— Nu e plânsul vântului,
jalea viscolește.

Fratele plecat, din vară,
sora să și-o ia,
nu s-a mai întors cu ea
din străina țară.

— Unde tot colinzi pământul,
fiu nelegiuit?
Te-ai legat, te-ai juruit, —
fulg ți-e legământul...

Vântul urlă ca lupoaica,
prin amari goruni...

— Fiu nevrednic, de cinci luni
se frământă maica.

Sora ta din altă zare,
frate blestemat,
în zadar te-a așteptat
s-o aduci călare.

Prin ce muieresti iatacuri,
răzi și preacurvești ?
Ți-ai stins urma ca-n povești,
peste munți și lacuri.

Cu ce soți netrebnici foarte
pe la hanuri bei ?
Poate tâlhărești cu ei
și te spurci cu moarte...

Astfel gândul maicii geme.
Ci pe-un drum cu glod
stârvul fiului îl rod
ploi și viermi și vreme...

Cresc zăpezi cu-argint suflate.
Cât în zări cuprinzi
dorm spinări de reci oglinzi,
lespezi și agate.

Alt omăt înaltă treaptă,
alte ghețuri zac...
Maica albă în cerdac
tot mai stă și-așteaptă.

Se topesc treptat nămeții...
Verzi puhoai fierb.
Soarele e-un cap de cerb,
cad, din rai, ereții.

Bărăganu-apoi îl spală
line, calde ploi.
Mugurii pe mlade noi
tipă-n pielea goală.

Nuferi mari pe zarea-adâncă
berze se desfac...
Maica albă în cerdac
stă și-așteaptă încă.

Zarzării, gătiți de nuntă,
urcă în pridvor.
Numai cel zălud fecior
legământu-nfruntă.

— Suflet negru ca argila,
ros de crunt păcat,
în deșert te-ai fost legat
să-mi aduci copila.

Fiu sperjur și fără minte,
șarpe pus la sân,
ibovnică – trup păgân –
te-a-ncleștat fierbinte.

Gura-i cu dulceața, lesne
mi te-a-nlănțuit,

frate rău, fecior smintit,
slugă dulcea glezne.

La muiere ticăloasă
de n-aflai desfrâu,
fata maicii – spic de grâu –
mi-ar zâmbi în casă.

Fiu și frate zvânturatic,
suflete beteag,
uite, maica arde-n prag,
cu nestins jăratric.

Îmi smulg părul, la icoană
bat amare cruci,
să te faci să-ți aduci
surioara-n goană.

Orișiunde-ți zace trupul :
fie sub sărut
și de poftă-n așternut
zumzâind ca stupul,

fie-n crășme-ntre urcioare
cu dulceag venin,
fie rătăcind străin,
hoț la drumul mare, –

să se smulgă din păcate
trupul desfrânat,
și așa cum s-a legat
ticălosul frate,

n-aibă somn și n-aibă pace
și nici lin mormânt.
Asprul, greul legământ
ducă-l prin răstoace,

prin păduri, prin râpi, ca vântul,
tot spre răsărit...
Fiul ce s-a juruit,
țină-și legământul!

Și, bocind, se prăbușește
maica în cerdac..
Peste zări, pe-un drum sărac,
stârvul putrezește

* * *

Fiuie, fiu, fiu,
vântul cenușiu.
Fiuie prin foi,
fășâie-n trifoi...

Stârvul ros de ploii
urcă din noroi:
ochi adânci și goi,
fruntea mușuroi,
pieptul spart cimpoi,
gheare lungi și moi,

coaste de strigoi,
blestemat, vâlvoi...

Iar din smârcul lui,
leșul murgului,
viermuit, verzui,
sub Cloșca-cu-pui,
crește din duhoare
putredă-arătare :
burdufuri plesnite
pe oase rânjite,
pe ciolane grele
zdrențe mari de piele,
fluturând sub stele...

Piază – neagră Piază –
namila nechează.
Coama lui zbârlită:
flamură cernită.
Nechează chemare,
joacă-n loc și sare.
Scutură din coamă
și stăpânu-și cheamă.

Și-n noaptea de scamă,
sub lună de-aramă,
stârvul cu dulamă
se ridică-n scări
și se-mplântă-n zări...

Fiue, fiu fiu,
vântul cenușiu.
Fiue prin foi
tânărul strigoi.
Fiue prin vânt,
ars de legământ,
cel fără mormânt.

Unde goana trece,
ape prind să sece.
Trestia înaltă
scrum se face-n baltă.
Ca o zgură cade
frunza de pe mlade.
Pasărea din gușă
gâjâie cenușă.
Mătrăguna arsă
sufletul și-l varsă.

Fiue, fiu, fiu,
vântul cenușiu.
Fiue prin foi
goană de strigoi.
Fiue prin vânt,
ars de legământ,
cel fără momânt.

Ah, obrajii lui
somnia lutului.
Ah, pe gura lui
dâra viermelui.
Fruntea lui arcuș,

cârțiței culcuș.
Ochii mari și goi
găuri amândoi.
Trupul, ros de ploii,
de tânăr strigoi,
stârv neodihnit
dus spre răsărit...

Ah, și ce tristețe-i
pe cocleala feței...
Ah, ce chin apasă
fruntea găunoasă...
Ce lacrimi căzură
pe putreda gură!...

Fuge-n șa crescut
tânăr, putred, slut.
Mâna coama strânge,
calul muced plânge.

Unde drum despică,
negre lacrimi pică.
Lacrimi de nălucă
toate le usucă...

Fiuie, fiu, fiu,
vântul cenușiu.
Fiuie prin foi
tânărul strigoi.
Fiuie prin vânt,
cel fără mormânt.

Ah, și ce tristețe-i
pe cocleala feței...
Și ce chin apasă
fruntea găunoasă!

* * *

Către vămi cerești,
suie-nalta Mare
largi, împărătești,
trepte foșnitoare.

Și din adâncimi
valu-amar dezgroapă
plâns de heruvimi,
rătăcind sub apă.

Luna din genuni
peste valuri pune
uriași păuni,
trista ei minune.

Din opale reci
face foișoare...
Umbră, unde treci?
Umbră, ce te doare?

Parc-o vâslă grea
în văzduh se zbate...

A sărit din șa
blestematul frate.

Uite, la conac
mortul suie scara.
Ah, în ce iatac
doarme surioara?

Un suspin în foi
parcă se deșteaptă..
Fratele strigoi
urcă înc-o treaptă.

Vântul are zimți.
Stelele-s haine.
— Soră, tu nu simți
fratele că-ți vine?

Sânge, sânge gros
Gâlgâie din lună.
Seci bătai de os
în fereastră sună.

Crângile din duzi
oase reci sunt toate.
— Soră, tu n-auzi
fratele cum bate?

Bate, bate iar
mâna viermănoasă.
Ah, ce chin amar
fruntea i-o apasă!

Mor sub geam grămezi
flori și foi posace.
— Soră, tu nu vezi ?
Mortul semn îți face.

Oase seci, ce vreți
de-ați intrat pe poartă ?
Ah, și ce tristeți
plâng pe fața-i moartă...

Stârv, pentru ce vii,
fălfâind dulamă ?
— Soră, tu nu știi ?
Fratele te cheamă.

Toate-n jur se fac
uscăciuni și zgură...
Ah, ce lacrimi zac
pe putreda-i gură...

Bate, bate iar :
— Soră, ieși din casă.
Stă la geam afar'
fruntea găunoasă.

Ochii lui afunzi
scormone lunatici.
Umeri dorm rotunzi,
doi hulubi molatici.

Lung, din așternut
părul ei: inele,

aur desfăcut,
până la podele.

Ca un cântec lin,
somnu-i suflă brumă
pe obraji de crin
și pe gât de spumă.

Fraged borangic,
capul ca o floare
pe drag braț voinic
când și când tresare.

Șoldul tras ușor
prin inelul lunii,
i l-au nins din zbor
rotunjit, lăstunii.

Sânii-n vis tresar,
parcă din potire
și-ar întinde har
limpedea iubire:

Un călcâi mirat
dezmiardare cere.
Trupul cald în pat :
nuferi, trestii, miere.

Și, prin somn, sfios,
încă-ar vrea s-alinte
piept de soț vânjos
în culcuș fierbinte.

Dragostea i-a scris
fața luminată.
Și e toată vis,
și surâs e toată...

Și-ntr-un alb ungher,
leagăn fără vină
stă suflat cu cer
și cu lună plină...

Ochii mari și goi
plâng la geam afară
Fratele strigoi
treptele coboară.

Ca din fund de veac
mâna nu mai bate.
— Soră din iatac,
nu e nici un frate.

Nimeni n-a venit
să te ia călare...
În nemărginit
sună trista Mare.

Aburi s-au făcut
mâinile și fața.
Fruntea lui de lut
își fumează ceața.

— Du-mi pe drum în jos,
calule-nălucă,

stârvul ticălos,
ros de dor-de-ducă.

Putredul meu ciot
du-l în altă parte,
Dragostea nu pot
s-o cufund în moarte...

Fiuie, fiu, fiu,
vântul cenușiu.
Fiuie prin foi
fratele strigoi.
Fiuie în vânt
cel fără mormânt.

Ceață, ceață, ceață,
tâmples, mâini și față...
Abur s-a făcut
fratele de lut.

Și-ndărăt pe zări,
din albastre steme,
din regești brățări,
plânge Marea, geme.

Baladă pentru Eminescu

Te-au slăvit în cărți și în poeme
și te-au înălțat iconostas,
ca să fulgeri tânăr peste vreme,
cu vecii de cremene sub pas.

Te-au crezut : gigantic Sfarmă-Piatră
care sparge piscul viforos,
și fierar înfierbântând, pe vatră,
vorbele călitate sub baros.

Împărat, ți-au scris pe tâmples steme.
Făt-Frumos, ți-au pus în mâini hanger.
Și-au cules, din pana ta, blesteme,
viscole și răzvrătiri în cer...

Ci, netrebnic, eu adulmec zării
pașii tăi pe unde te-au fost dus
și-nsetat pe drumurile Țării
dibui urma ta de blând lisus.

Caut picurii de sânge, neșterși încă,
ai crucificării pe furtuni
și sărut lumina lor adâncă
și-i ating cu mâini de rugăciuni.

Umbră care trepte-nalte suie,
dăruind azur din mâini subțiri,
sfânt, bătut, pe veacul tău, în cuie,
scânteind, înalt, din răstigniri.

Frânt de-o stea și-ngenuncheat de-o floare,
biruit de ramuri de arin,
îndulcit cu dor de moarte-alinătoare,
ars ca Nesus în cămașă de venin...

Nu, tu nu ești meșterul, nici cneazul,
nu ești înstelatul împărat.
Sfășiat ți-i pieptul și obrazul,
tu ești marele însângerat !

Te-ncrustăm, zadarnic, în agată
și-n icoane noi pe flori de crin.
Crinii nu vor stinge, niciodată,
umbrele cununilor de spin.

Eu nu-ți pipăi steme și nici laur...
Numai rănile mă plec și ți-le strâng
și le fac medalii mari de aur, –
în genunchi, le-nchid în inimă și plâng.

*Poem apărut în revista „Convorbiri literare”,
numărul din 15 Iunie 1939, închinat lui Mihai Eminescu,
la aniversarea a 50 de ani de la moarte.*

În Țara Loviștei

În Țara Loviștei
descăleca bătrânul Lotru din Parâng,
cu steme-adânci și zornăind din zale grele.
Jupani de fier, cu veacul la oblânc
și cerul răzimat pe brațul stâng,
veneau să ctitorească munți și stele.

Clădiți din vifor și din promoroacă,
domnind din piatră, viscolind din ghioacă,
urcau alături, printre fulgere și stânci,
cu cerbii și cu ulii dimineții.

Se plocneau pădurile, pe brânci,
și ei le mângâiau spinările adânci.
Din pumni le ciuguleau, rotind, ereții,
și li se gudurau în drum izvoare,
să le sărute gleznele de soare.

În veacu-acela de aramă,
Sân-Pătru se da jos din Caru-Mare,
umbla pe țară, în dulamă,
cu tălpi senine de mărgăritare.

Și mucenici desculți, cu mâini de iască,
 încinși cu funii lungi de lună vie,
 băteau în poarta cneșilor, crăiască
 Județii-ngenuncheau cucernicie,
 pupând smeriți, fără voroave,
 mâinile vechi și-ngălbenite
 de drumuri, de luceferi și ceasloave.

Și sfinții iar porneau în țară,
 să intre-n câte-o mânăstire
 și prin icoane să se-așeze, sub safire.

În Țara Loviștei
 granitul se proptea în toroipane,
 când haite răbufneau peste fruntarii...

Tulnice lungi strigau răstoace cu bulboane,
 cneșii chemau măciucile, arțarii,
 mistreții, cremenea, slodunii...
 Se încingeau în trăsnete și stei,
 își luau pe umăr ghioagele furtunii
 și fulgerau cu munții după ei.

Printre zbârlite coame de baltage,
 vâlvoi, jugaștrii alergau peste viroage.
 Ursoaicele cu pui sălbatici
 ardeau, betege, în bârloage.
 Vulturii-n cer se năpusteau, zănatici,
 pitindu-se în raiul cu agate,
 și peșterile-nfricoșate
 fugeau pe stânci, cu păru-n vânt,
 să se ascundă-n piatră și-n pământ...

Hei, Țară-a Loviștei,
 unde-amurgiră criptele de cneși?
 Când a murit pădurea de viteji?

Vifornița și ghioagele de zmeu
 în care somn le-ai adormit atât de greu?
 în care veac, zac pulbere, uitare,
 parângurile ce luptau călare?

Cum de muriră curcubeele, gorunii,
 trăsnetul, munții, stemele furtunii?
 Cum, nimeni nu mai cheamă
 inima-aceea de aramă
 cât soarele, cât roata argintie
 de la caleașca Sfântului Ilie?

A putrezit și pajura, sub zale,
 lângă ciolanele voievodale.
 Flămânde, gușile puhăve
 beau sângele domneștilor ceasloave.
 În vânățul, holbatul bereglej
 pier stâncile ce-au cătănit sub cneși...

Moșnenii,
 roși de vânturi, supti și goi,
 doar noaptea umblă – umbre de strigoi
 și plâng, în trențe, hohote buimace,
 la porțile bătrânelor conace...
 La porțile bătrânelor conace,
 pe unde-au fost, în alte vremi, stăpâni.

În coaste jerpelite de rumâni
râni se aprind cu vâlvătaie mare
și ard ca niște felinare.

Sub tălpile năvalei roșcovane
se zvârcolesc, umplute de urzici
mormintele cu voievozi și cu vlădici...

Sfinții părinți au înghețat prin strane,
moloz cad mucenicii din icoane.
Clopotnițe se darmă ca-n blestem,
și zidurile gem.

Și numai pravățele gem.
Și numai râurile gem.
Și doar topoarele mai gem,
în Țara Loviștei.

1936

Basarabie robită

În Bugeac până-n Hotin,
bubă neagră și venin.
Din Orhei până-n Liman,
junghi și țepă de catran.
Cerule supt, cu șolduri slabe,
stă-ntr-o rână pe cocioabe.
Zarea zace-nvinețită
ca o piele tăbăcită.
Mlaștinile, în pustie,
fumegă otravă vie.
Putrezi, racii și răspării
pe sub secetele țării.

Luna pare ștreang și cange, –
soarele, pe picioroange...
Iese Foamea-n drum oloagă,
rășchirată pe mârțoagă,
și cum horcăie, beteagă,
la oblânc, într-o desagă,
sună numai căpățâni
și ciolane de rumâni.

Iese Foamea-n drum jegoasă,
luna-i stă pe umeri coasă.

Când rânjește,
pârjolește,
și când geme,
ca-n blesteme,
vine molima – strigoii –
ca să joace tontoroiiul.

În amurg, -naintea porții,
văduvele-și cheamă morții.
La răspântii, ca bezmeteci,
plâng orfanii, trențe, peteci,
umbre de sperietori
pentru corbi și pentru ciori.
La răscruci,
bătrâni năuci
scuipă scrum, oftează tuci,
își fac cruci și trec năluci...

Gem căruțe spre Tighina
cu oftica și neghina.

Foame... pielea stă pe oase
ca o scoarță viermănoasă.
Foame... pântecul se suge,
prins de șiră cu belciuge.
Foame... cleiul mâinilor
lins de limba câinilor.

Apele din Cogâlnic
înghit stârvuri de calic,
dar la praznic venetic
joacă luna din buric...

Gheare lacome, de ciună,
prind oftatul și-l sugrumă,
și pe drumuri lungi de brumă
smulg troițele din humă.
Sub harapnice cu sfârcuri
cad bisericile-n smârcuri.
Strâmb, prin șanțuri cu nămoale,
numai cântecul de jale
mai cutează să rămâie...
împăiat ca o momâie...
Peste viață, peste țară,
boleșnița ca o fiară,
iar de-a lungul și de-a latul
veneticii ca bubatul...

Uite, gheara hrăpăreață
cum ne-nfulecă din viață,
și ne fură soarele,
sângele, hambarele,
ziua, diminețile,
cerul și fânețile, –
și ne lasă, și ne lasă
numai foame și pucioasă
și luna rânjind, cleioasă,
lângă geam proptită-n coasă...

Dobroge

Dealuri de var, strâmbându-se din șale,
ciucite stau la sfat ca niște babe.
Dar pietre albe, pogorând în zale,
par amintiri de armii basarabe.

Cu sulii subțiate în mătase,
albastră, oastea stuhului se-ntoarce,
pe cerul negru-al apelor ierboase,
din sate mici, cu gene de tătarce.

Păsări de cvart vânează șerpi și goange.
Pe dâmburi, măcinând mereu lumină,
mori triste se lungesc pe picioroange.
În funduri verzi, pe liniștea salină,

resfiră marea scoicile-aurorii...

Corăbii mari, cu pântec nesătul,
înghit, adânc, pățul după pățul,
și duc în zări hambare și podgorii...
spre miazăzi, ard flăcări reci de ghioluri
și peste dorice-mpietriri eline
dau pescărușii leneșe ocholuri,
plutind din evuri albe către tine...

Vechi cântec ardelean

Frunză galbenă de vrej,
ce viermi te mănâncă ?
— Peste măguri, către Dej
jalea e adâncă.

— Râule, de ce-ți zbârlești
coama nărăvașă?
— Numai stârvuri rumânești
Someșu-l îngroașă.

— Codrule dinspre Abrud,
de ce plângi sub zloată?
— Parcă iar și iar aud
oasele pe roată.

— Vântule, de ce tot sui
lacrimi pe obcine?
— De oftatul Moțului
temnițele-s pline.

— Veacule de plumb ursuz,
de ce stai la pândă?
— Înc-o cruce vi-am adus
pentru grea osândă.

— Neamule, de ce tresari
grindina când bate?
— Stau, gemând, pe piscuri tari
și aștept dreptate...

Maramurăș

Vite, munți, români,
argățim și slugărim pe la jupâni.
Veneticii ne-au băut până la iască,
râpă rea, oftatu-n piept se cască.

Codrii, cerul, basmele
îngenunche lângă noi, cu fruntea-n praf.
Cu harapnicul la brâu ca un vătaf
se bălângăne stăpânul roșcovan,
încrunțat, magnat și dolofan...
Soarele-i și el bătrân zaraf,
viața, lipitoare de catran.

Ni-i făptura ardicată, din obiele,
din pecingine și călți. Din zdrențe plânse.
Coastele domnești bătute-n stele,
cine ni le-a stins ? Cine le frânse ?
Că ne scârțâie ciolanele sub piele :
osii ruginite și neunse.

Peste os de voievozi și peste gropi,
suge gușa viperii, umflată.
Ni se-nfîge-n carne târnăcop,
fier de plug ne intră-n beregată...

Și pe zariștile unde, altădată,
călăreau pădurile albastre
pe-a bourilor de foc spinare-naltă,
munții sterpi din șold de gresie tresaltă
peste măduva și junghiurile noastre.

Când, sărac, ne coace jerăgaiul
mămăligile de bozie și smoală,
soarelui i-am smulge tot mălaiul,
de Crăciun să-l clocotim în oală.

Ziua o-noptăm la geam cu paie,
să nu scoale pruncii din copaie.
Limba hornului flămândă, de funinge,
sarea neagră-a cerului o linge.

De-am avea opinci în fier turnate,
drept la rai, pe pravățe de lună,
la Sân-Pătru am porni, cu jalba-n mână,
să ne facă Dumnezeu dreptate!

Nicio stea nu vine... Nu se-ndură
niciun înger pe la poartă să ne treacă,
în bocceaua inimii, săracă,
să ne lungece un zâmbet de prescură...

Numai noaptea, când, zdrobită, carnea geme,
fruntea-aprinde vis de răzmeriță:
vulturi mari de cremene și-arșiță
ni se smulg din umeri și blesteme.

Munții urlă și scot șerpi de flăcări, crunți,
fierb șuvoaietele și tulnicele tună,
și prăpăstii, joagăre și munți,
repezindu-și tâmplele-n furtună,
iar își cheamă Voievodu-n soare
să descalece a doua oară-n piatră,
și-n viforniță de Mare Vânătoare
să despice zimbrul înc-odată!

România

Pe unde calcă pasul, se ridică
un cântec lin, ca foșnetul de brazi.
Suspină-n glod o tâmplă de vlădică,
sau, lung, tresare mâna unui cneaz.

Din orice sfânt răsare o troiță
și-un lan de grâu din pieptul unui dac.
E, poate, frunte grea de jupâniță
urciorul pus la cină în cerdac.

Când plugul se înfige dârz în brazde
un Strâmbă-Lemne spintecă în lut.
Dorm Feți-Frumoșii-n crini și din obraz de
Sânziene albe zarzări au crescut.

Ce ochi surâd în floarea de răsură ?
Ce trup de față tremură-n rogoz ?
Pe unde treci, rădvanele trecură
la nunți și la botez de voievozi.

Pornește vânt prin trestii dunărene
să ducă duhul prințului-mrejer,
și-n seri adânci nu luna suie-alene
ci cușma basarabului, pe cer.

La denii, sub icoane bizantine
cu Preciste, în zâmbet daurit,
îngenunchind alături de tine
se roagă Ștefan Vodă, prea smerit...

Vino și-ascultă veacurile Țării
cum trec pe drumuri, seara, după oi.
Ascultă, nu bat clopotele zării,
inima Țării cântă peste noi.

Ascultă, cu mioarcele și câinii
baciul Mioriții suie colbăit.
Ascultă, – plânsă, ciutura fântânii
din fund de basme scoate veac topit.

Ascultă, ruga spusă la culcare
de pruncul tău, cu glas tremurător,
e-aceeași rugă limpede pe care
au spus-o cnejii în iatacul lor.

Privește, drumul ăsta scris în vreme
vine din morți, din doine pare tras, –
și carul greu ce-n praful serii geme
e frate c-un bătrân iconostas.

Și-acest plaivaz, cu jocuri azurate,
cu care tu, poete, umbre țeși,
cu pragul mănăstirilor e frate
și cu baltagul aspru de plăieș.

Sfântul Gheorghe

Așa cum Te-a scris iconarul cu mână stângace,
pe platoșa Ta cerul se face
sânge, jeratec, bulboană...

Zâmbind, biruiești în icoană.

Zodii mari Te împung, ca berbecii, în piept.
Cu umărul drept
sprijini albastre furtuni.
Chipul Tău vine din rouă, din stânci, din goruni,
din răsărituri și din izvoare.

Frunte de grindină, obraji de vârtoare.

Curcubeiele Îți dau, vâjâind, târcoale,
amiezele de aramă se culcă, domoale,
ca niște lupi îmblânziți la picioarele Tale.

Armăsarul Tău năvălește, se frământă, joacă.
– puhoi de munte înspumat pe fund de răstoacă –
și sulița Ta de ger carpatin
spintecă cele nouă limbi de pârjol și venin
și-nfrânge pucioasa trupului dârz de jivină...

Sfinte, tămâietor ca o grădină,
Sfinte cu pavăză de lună plină,
Sfânt Gheorghe, Sfânt de lumină,
lancea Ta, pe care zâmbește sau fulgeră crunt Dumnezeu,
lancea Ta de viscol și curcubeu,
Dă-o Neamului meu!

1887

...

...

...

...

...

...

...

...

CICLUL NEAMULUI

...

...

...

...

...

Pandurul

lui Anton Balotă

Parângule, măi, căpitan de brume,
pandur cu ipingeaua lunii-n spate,
mă mai cunoști ? Vin dintr-un fund de lume,
din mlaștina fântâni blestemate.

Dă-mi jnepii negri : leac amar să-mi fie,
dă-mi iezărul : genunchii să-mi sărute,
burhaiele să-mi lingă rana vie,
scobită de satăre arnăute

Iar ulii tăi albastre rotogoale
să-mi scrie peste sângele fierbinte...

Și-acum mai vin, doinind pe Jii, la vale,
pădurile proptindu-se în flinte.

Și-acum mai scuipă țevile pucioasă,
să tremure-ntre perne dolofane
ciocoiul fonf și beizadeaua grasă
și pezevenghii putrezi din rădvane...

Nu m-au răpus mișei, nici vânzarea,
și duhul meu când aue și geme
ca viforul zbârlește toată zarea
și ca un clopot cântă peste vreme.

Bălcescu

lui N.N. Crețu

Când visul meu își gătuie ereții,
corăbii se desprind din trup subțiri.
Se duc spre-un țarm valah cu năluciri,
plutind prin vântul verde al tristeții.

Mor mâinile, trosnesc în piept troițe,
dar ca un zvon de lungi șuierături
sub coasta mea tot vâjâie păduri,
ce zvârcolesc albastre răzmerițe.

Mor ochii și se sting și se scufundă,
dar peste noaptea lor fără noroc
te-aprinzi și crești – vedenie de foc...
tu, Țara mea, tu, sfânta mea osândă...

În ochi, în piept, în carne te voi duce,
că-n trupul ăsta, sfâșiat stindard,
bătuți în cuie sângeră și ard
toți Sfinții Țării pironiți pe cruce.

Caraiman

Aurora verde
– ciută de safir – ne
scrie drum sub cer
de rodie și smirne.

Brazii : cneji albaștri,
merg la vânătoare.
Zodiile, aștrii :
pajuri rotitoare.

Peste conifere
și zăpezi cărunte,
cremenea : o frunte,
evul : o tăcere.

Jepii-nalță cornul,
praștii, ferăstraie.
Vinete burhaie
taie Capricornul.

În prăpăstii arde
cerul mai fierbinte.
Rănilor: cocarde,
viață, înainte,

când pe sub cascadă
cu lumină rece,
tinerețea trece
caldă, ca o spadă.

Râpa dacă fierbe,
sângele dezghiocă
înapoi, pe rocă,
harfe lungi și jerbe.

Sus, pe vârful estic,
soarele ne-ntinde
botu-i de oglindă
și de cerb domestic.

Zimbri de granituri
ne cad la picioare.
Lângă noi, zenituri
gudură izvoare.

Viezurii ferigii
vin să ne sărute
gleznele durute :
medalii, efigii.

Doar inima, – încă
floare a reginii –
a rămas pe stâncă,

Și-o culeg străinii.

Surghiun

Prea-și răzvrătea, de mult, fruntea semeață,
boierul tânăr, iute ca hangerul.
Frigeau, sub gene, chiciura și gerul,
mânia lui tuna ca o sâneață...

Surghiunul mi ți-l roade și-l mânâncă
la mânăstirea neagră și pustie.
Scobită jos, sub lespede, adâncă,
îl sfârtecă vrăjmașa lui chilie.

Din mucegai ies cârțițe buimace
și broaște moi ca lintița jilavă.
Toamnele scui-pă-n groapa lui băltoace
și-aprind pe zid o Precistă suavă...

Putredă-i ziua. Noaptea, mătrăgună.
Și când adoarme-n lacrimi și dogoare,
vânează-n visul lui mistreți pe lună
și fură jupânițe din pridvoare.

Balada de Florii

Uite, Țara,
ca o inimă haiducă de baladă,
și-a adus de peste Dunăre și mare
berzele – bucăți înalte de candoare –
și le leagănă pe harfe lungi de soare,
clopote de gheață și zăpadă.

Râurile,
zimbri de argint, se reped cu cornul înainte.
Crengile-n odăjdii moi de mărgărint
scutură aiasmă pe morminte,
și, din adâncimi de oseminte,
umbre albe – flăcări albe – se ridică:
dintr-un cneaz de zarzăr se aprinde,
crește piersic dintr-o mână de vlădică.

Peste umărul Floriilor bălai,
dacia ară cerul limpezimii
cu plăvanii, peste zare, până-n rai
unde plâng pe trâmbiți serafimii.

Noaptea, sus, pe stele călătoare,
trec, călări, pandurii către Jii.

Luna iese-n drum, la răgălii,
cu prăsele reci la cingătoare.

Vechi tărâm cu berze și răsură...
zac haiducii între vipere și broaște,
cad luceferii, anafură de Paște,
drumul-robilor e cuminecătură.

Mucenicii, în icoane, se grijesc,
vișinii se-nchină cu smerenii,
și, sub lespezi, basarabii se gătesc
să se ducă la biserică, la denii...

Cerbii

Soarele
s-a rostogolit în râpă, spintecat de bolovani,
și-n pădurea de pe malul râpei veșnic vuitoare
urșii-așteaptă miera lunii ca s-o lingă pe tufani,
și stejarii să se-ncarce, grei, de stele căzătoare.

Seara fierse ca burhaiul din prăpăstiile sure
și cu aburi vineți trece pe subt merii pădureți.
Ca un pădurar tăcerea stă la pândă prin pădure,
viezuri ațipesc în scorburi și subt gârnițe mistreți.

Dar când viperele negre își adorm veninu-n ierbi,
lângă iezăr, unde codrul se încurcă de pietroaie,
de cu seara, plini de sânge, se izbesc, gemând, doi cerbi,
coarnele li se înnoadă, se înfurcă, se-ncovoiaie...

Din adâncuri, parcă urlă un zăvod subpământean.
Cerbii se opresc o clipă. Flori de sânge cresc pe piele,
piepturile sfâșiate par bătute cu mărgean,
mușchii tremură pe șolduri, joacă pe spinări inele.

Și din nou, ca-n furci de piatră se-nfig gâturile-n coarne.
Muget lung colindă codrul și se-ntoarce înapoi,

trezind cuiburi speriate de brabeți și de mierloi...
Cerbii-și răsucesc grumajii, se smucesc să se răstoarne,

își rup carnea... Și, deodată, luna umblă pe făgeturi
și din creangă-n creangă sare, de se-așează-n smeuriș...
Pune cerbilor pe spate șa de-argint și cu fireturi,
și mi-i bate cu aramă și cu fulgere pieziș.

Iar din coarnele vrăjmașe face limbi de flăcări, ori
șerpi de chilimbar și-agață, stând în cozi, șuierători...

Șerpilor coarnelor, acuma, se încolăcesc, se zbat.
Sângele care-nfloreste le asmute noi imbolduri,
până când, târziu, subt lună, cerbii de metal cu șolduri
tari de bronz, și cu grumajii de argint însângerat,

gâfâind de istoveală, cu mișcări tot mai încete,
și picioarele zbatute, tremurând ca niște joarde,
îngenunche, față-n față, arși de răni și fripți de sete,
și cu mușchii rupți și lăncezi în plesnitele lor coarde...

Coastele se sparg de zvâcnet. Coapsa-și bolboșează osul.
Boturile-abia se-nalță ca să soarbă-n vânt răcoare,
și cu nările flămânde beau din băltăreț mirosul
crud și viu de iezăr, care le ațăță și le doare.

Și, gemând, alături, cerbii se târăsc peste pietroaie.
Fiecare duce-n frunte un luceafăr păduratec.
Timpurile, tot mai lănced, se zgârcesc și se dezdoaie,
până ce, ca două prăștii ce plesnesc, se strâng sălbatec.

lângă iezărul de munte, unde luna se revarsă.
boturile nu se mișcă lungă vreme, ca să-nceapă,
apoi, unul lângă altul, frățânesc, cu limba arsă,
să bea lacom și s-adoarmă, blând, în stelele din apă.

...

...
...
...
...
...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

BALADE DIN DETENȚIE

...

...

...

Balada unui plai de munte

Pe-o sprânceană de lumină,
lâng-o lacrimă de rai,
verde culme carpatină
rotunjește dulce plai.

Îar în plaiul stânei goale,
lângă strunga fără oi,
crângi cu umeri frânți de jale
se cutremură din foi.

Fluier vechi nu mai îndrugă,
nu mai latră câini pândari.
Singuri munții duc în glugă
carpatine neguri mari.

Nu mai zburdă-n târlă iezii,
nici plăpânzii miei priori.
Doar pe cearcănul amiezii
urcă ulii rotitori.

Ulii suie, frunza sună,
iar în iarbă-ntins amar,
ba e somn, ba rugăciune,
tânăr leș de pecurar.

A rămas dormind pe-o rână,
în culcuș de voievod,
pe-un crâmpoi de rai cu stână
unde brazii plâng prohod.

A rămas zâmbind-nainte,
ca un creaz pe pat de flori,
parcă un cuțit fierbinte
l-a străpuns de două ori.

Și cum zace tinerețe
de cioban în fraged plai,
jalea crângii pădurețe
sună moale ca un grai:

— Nu mă plânge, maică bună,
nici tu, câine credincios,
că de nuntă frunza sună
din bătrân caval de os.

Că m-a dus rădvan de nuntă
tras de șase cerbi subțiri,
mire-nalt sub stea căruntă,
cum pe lume nu sunt miri.

Mire-n straie de mătăasă
și nuntași cu flori pe frunți.
Măi, și nu e-n plai mireasă
ca mireasa verzii nunți.

Pâr adânc și trup suleget
și ochi triști cum alții nu-s ...
Și mi-a pus inel în deget
și-n inel nopți lungi mi-a pus.

Și la sfânta cununie
munții falnici ne-au fost nuni.
Scoborând din veșnicie
ne-au dat vulturii cununi.

Și, tulpină de tulpină,
ne-au dus brazii în alai,
pe-o sprânceană de lumină,
lâng-o lacrimă de rai.

*

Maică-n sarică de lână
sue cremenea pe brână,
printre stânci cu fierăstraie,
în opinci de vâlvătaie,
printre jnepi zbârliți de cuie
pe grozavă cărăruie.

Și cum plânge și se roagă
plâng și apele-n zănoagă.
Și cum urcă tângile,
plâng cu ea și stâncile,
plâng și brazii plaiului
lângă poarta raiului,
plâng și ulii cerului
cu maica oierului.

— Apelor, cerești mirese,
mire cine mi-l culese?
Munților cu patrafire,
cununarâți jalnic mire ...
Brazilor, nuntași de frunte,
sânge-i plaiul nunții crunte.
Uliilor, nuni sălbatici,
sânge-s munții păduratici ...

Apa geme și se-ascunde,
piatra plânge, nu răspunde.
Brazilii nu foșnesc răspuns,
ulii pier în nepătruns ...

Jalea maicii, neagră apă,
n-are țărături s-o încapă.
N-are zăriști s-o cuprindă
câte lumi de foc colindă.
Păru-și smulge-n vaiete,
cremene-ncovoaie-te,
codrule, jelește-te,
rupe-te din creștete.

— Fătul maicii, verde mladă,
cneaz pe-o turmă de zăpadă,
voievod pe nouă sute
de bârsane oi cornute, —
fața ta de pecurar
lapte dulce din șistar;
noaptea cu miresme-ncete
s-a oprit la tine-n plete;

corbul scuturând din pene
ți-a trecut peste sprâncene;
plaiurile ierbilor
ți-au dat ochii cerbilor
și-un luceafăr vornicel
ți-a tras trupul prin inel, —
fătul maicii dulce,
primăvară dulce ...

Plânsul maicii pietre moaie,
scoală scorburi și puhoaie,
umple văgăunile,
zgâlțâie furtunile.
Ar smuci din temelie
lumile, să nu mai fie, —
ar surpa țăriile,
ar seca veciile ...

— Primăvară dulce,
fătul maicii dulce.
Cine ți-a-nroșit cununa,
vază-ți lacrimile-ntr-una.
Cine mi te-a rupt din rod,
vază-ți chipul peste tot.
Cui îți frânse dimineața,
ochii tăi să-i frigă fața.
Cui ți-a stins luna din fag,
chipul tău să-i plângă-n prag,
ochii tăi să i se-aprindă
ca luceferii în tindă,
ca vârful cuțitelor,
ca dogoarea plitelor.

Să-l tot frigă, să-l tot ardă,
și pe brațe ce-l dezmiardă
și-n străfund de blid la cină
și-n culcuș de vizuină,—
scipitori ca stelele,
limpezi ca inelele,
aprigi ca prăselele ...

Maica-și smulge păr și straie,
brazi și paltini se despoaie.
Maica geme și se zbate,
munții se târăsc pe coate
și se frânge cremenea
crângilor asemenea.

Și cum geme orce trunchi
cade soarele-n genunchi,
ulii-ncep să scapete,
apele să șchioapete
și-n văzduh ai spune că
vămile se-ntunecă.

*

Colo-n margini de coștile,
într-un fund de făgădău,
cine-mi bea de zece zile
vijelie de trăscau?

Cine-mi bea turbat din oală
iad năprasnic fără leac

și privirile nu-și scoală
din venin de basamac?

— Dă-mi prăstină să mă scurme,
dă-mi, hangiță, vâlvătăi.
Banii de pe două turme
sunt cu zimți cu tot ai tăi.

Fruntea-i arde, grea de cute,
sub căciula cu țugui.
Pe mușcate buze slute
sângerează vorba lui.

— Ia-mi, hangiță, oi și pungă,
că somn pleoapele nu-mi au.
Dă-mi rachiu să mă străpungă,
adu-mi trăsnete să beau.

Lung, hangița îl măsoară:
cine-i baciul venetic?
Din lăute, ca să-l doară,
baragladinele-i zic.

Iar străinul singuratic,
din ungherul fumuriu,
își scufundă mai sălbatic
ochii vineți de rachiu.

Dar trăscaul gol nu-i spală
cruntul inimii prăpăd,
când, aprinși pe fund de oală,
doi ochi mari de mort îl văd.

Frânți pe dible viscolite
faraonii nu mai tac
din arcșuri cu ispite
și din strune dulci de drag.

Dar nu-l mângâie nici struna,
nici pe-arcuș nu dă un ort,
când, amar ca mătrăguna,
il privește chip de mort.

— N-ai rachiuri tu, hangiță,
în tot beciul cu gârlici,
câtă strașnică arșiță,
mă răscoace în urzici.
Și nici voi n-aveți furtună,
bieți cioroi, pe scripci de foc,
câtă pacoste se-adună
sub o cușmă și-un cojoc...

Înc-odată, omu-nșfacă
oala crâncenă și bea.
Șuierând sudalmă seacă,
zvârle punga pe tejghea.

Și dă buzna-apoi să piară
stins în noaptea cu năluci,
lingând bezna ca o fiară
pe fierbinți poteci de tuci.

*

La pârđalnică muiere
o fi dulce noaptea-n spic,
când alintul curge miere
și-mbierea borangic,
la pârđalnică muiere
cu opaiț slab și mic.

În culcuș cu levănțică
or fi vrăji care s-ascund,
când e sânul rândunică,
nufăr umărul rotund,
în culcuș de levănțică
alb și moale și afund.

Dar dulceața mângâierii
e pârjol din iad trimis,
când și-n brațele muierii
frig doi ochi de om ucis,
în dulceața mângâierii
până dincolo de vis.

Și culcușul în omături
e cuptor din iad adus,
când și-n brațele de-alături
plânge-un chip de om răpus,
în culcușul cu omături
plin de țepi cu vârful-n sus...

— Fa muiere, fa dogoare,
patul rug mi l-ai făcut,
Vrea-ți-aș brațele izvoare,

iezăr fiecă sărut.
Fă muiere, fă dogoare,
fă-te rouă-n așternut.

Fă-te iaz și fă-te ploaie,
să mă stingi și să mă-neci
cu alint de reci șuvoaie,
cu desfăț de pâcle reci.
Fa muiere, fă-te ploaie,
stinge-mi pacostea pe veci...

Sânii, brațele-așternutul
parcă mai cumplit se-ncing.
Nici culcușul, nici sărutul
smoala-n clocote nu-i sting.
Sânii, brațele-așternutul
se fac flăcări când l-ating.

Și, scrâșnind ocară crudă,
omul scuipă printre dinți.
Smulge ușa, ars de trudă,
cu smintite mâini fierbinți,
și scrâșnind ocară crudă,
fuge-n beznă, scos din minți...

*

— Blid nemernic, blid drăcesc,
iarăși în fiertură
cei doi ochi de foc lucesc:
sclipăt de custură.

Si, de-nmoi un dumaticat,
parcă-l moi în sânge.
Arde-n lingură-nclăștat
chipul care plânge ...

Izbind strachina de zid,
omul scuipă-n tină:
— Vijelia ta de blid,
duhul tău de cină.

Tindo, și pe pragul tău
cei doi ochi s-arată.
Cu barosul, pe ilău,
l-aș trăsni odată.

L-aș crăpa ca pe păstăi,
i-aș sufla cenușă ...
Legea ta și morții tăi,
chip ce-mi plângi pe ușă!

Omul sudoie buimac,
de sudoare learcă.
Cei doi ochi mai mari se fac,
mai adânci sunt parcă.

— Luno, chip de om răpus,
cobeo ticăloasă,
tot bocești pe șură sus,
face-te-aș pucioasă.

Și voi stele cu săgeți,
târfelor spurcate,
ochi de om ucis păreți,
stinge-v-aș pe toate ...

Dezmățat, cu capul gol,
omul iar pornește
prin amarnicul părjol,
prin năpraznic clește.

Huhurezii din copaci
toți în el se mută.
Ba dihori, ba vârcolaci,
rup din carnea-i slută.

Pumnii lui ar sparge stânci,
trupul lui s-ar trage
sfâșiindu-se pe brânci
prin adânci bârloage.

S-ar târi prin viziuni
sau pe fund de tăuri.
Și-ar scobi sub rădăcini
ca sobolii, găuri.

— Ieși, măi ursule, afar',
dă-mi bârlogul mie ...
Cei doi ochi din nou răsar,
tot mai mari învie.

— Veverițo, dă-mi tu leac
scorbura-ți adâncă.

Cei doi ochi mai limpezi tac,
mai aproape-s încă.

— Du-mă, cărtițo, în lut,
lutul să mă-ascundă.
Cei doi ochi mai mult se-ascut,
fără să răspundă.

Șerpii fug din bălării,
pier din drum bursucii ...
Pretutindeni ochii vii
ard mai mari, mai lucii.

*

Pe-o sprânceană de lumină,
verde culme carpatină
rotunjește dulce plai,
lângă-o lacrimă de rai.
Apele, cerești mirese,
văl de nuntă tot și-ar țese.

Brazii, în odăjdii stranii,
tot mai bat cerești mătanii.

Munții tot mai ung cu mir
veșnicia de safir
și-n văzduh, cât vezi,
ulii tot mai sparg amiezi.

— Strungă rea fără mioarce,
ce părjol în plai mă-ntoarce?

Chip grozav ce-ntr-una plângi
tu mă chemi și tu m-alungi.
Ochi fierbinți de nesupus
parcă-n bice m-ați adus ...

Strunga tace, chipul tace,
cei doi ochi mai mari s-ar face,
vârfuri lungi de lancii
peste munții Vrancei.

Sângeră opinca spartă,
gâfăitu-i smoală fiartă,
zdrănțe-s bundă și cămașă,
numai geamătul se-ngroașă.

Și cum vântul bate-n dungă
tot smintește-o creangă ciungă,
și cum creanga se tot pleacă
ștreangu-i gros și frunza-i seacă.

— Munților, zăvozi cu lațe,
chip ucis îmi plânge-n brațe...
Munții-n taina lor cerească
nu se-ntorc, să nu privească.

— Brazilor, frigări haine,
chip răpus se-implântă-n mine...
Brazilii fug în rai grămadă,
nu se-ntorc, ca să nu vadă.

— Uliilor, gheare scoase,
cei doi ochi mă frig în oase...

Ulii intră-n soare, sus,
să n-audă ce le-a spus.

— Creangă de deasupra lumii,
ia-mi grozavii ochi și du-mi-i...
Creanga scârțâie cu ciudă,
munții nu se-ntorc s-audă.
Ștreangul tremură și el,
brazii nu privesc de fel.

Numai ulii gemenii
trec deasupra cremenii.
Numai ulii veacului
deasupra copacului.
Numai ei cu ciocurile
smulg din slavă focurile.
Când se fac ca aurul
peste tot coclaurul,
când se-aprind ca spadele
peste toate zadele,
când ca vâlvătăile
peste toate văile...

Balada codrului fără haiduc

Ca de dincolo de lume
vine plin de colb,
fața dârză, mâna-n șold,
armășaru-n spume.

Fruntea-i crește mai înaltă,
pletele în vânt.
Stânci, păduri, furtuni îi sunt
mume, laolaltă.

Arde amurguri sub sprâncene
și pe chip semeț
sărutări de băltăreț
și de nopți codrene.

În călcâie când își strânge
murgul năzdrăvan,
pare-arhanghel pământean
sau vreun creaz de sânge.

Flinta tot și-ndreaptă țeava
să privească-n sus:
ochi de uliu nesupus
care-nfruntă slava.

Ipingea bogată poartă,
cioareci și tushugi ...
Arnăuți și străji și slugi
înlēmesc în poartă.

De când sunt nu mai văzură
porțile domnești
izbucnită din povești
astfel de făptură.

Arătarea din baladă
sare jos din șa:
— Unde-i Vodă Caragea?
Iancu vrea să-l vadă.

Toți bulbucă ochi de broaște,
turcii cresc în fes:
— Cine ești, boier ales?
Cine te cunoaște?

— De la Vodă la Agie
grecii toți mă știu,
De la Olt și pân-la Jiu
codru-ntreg mă știe:

Parcă trăsnetul despică
porți și arnăuți.
Cât îs la picior de iuți
și ce-nalți în chică.

Faraonii și buzații
scheaună prin curți.
Lungi în mâini, la fapte scurți,
gâfâie gealații.

Se-mbrâncesc în poticnire
turcii cu șalvari,
Cetele de palicari
chițâie subțire.

— Iancu ! freamătă cerdacul.
Prinși de tremurici
pehlivani și măscărici
vin de-a berbeleacul.

— Iancu ! Scări, odăi, iatacuri
zumzăie la fel.
Singur Iancu, numai el,
calc-adânc pe veacuri.

Parcă vine din jugaștri,
dintr-un pisc străbun,
unde ouăle își pun
vulturii și aștrii.

Intră-n curte și le face
semn să tacă toți:

— Nu sunt căpitan de hoți,
cârțițe buimace!

Broaște-n fuste, slugi fricoase,
n-am venit să prad,

nici să vă trimet în iad
putredele oase.

Hai, lingăi surpați din șale,
duceți-mă sus.
Vorbe bune am de spus,
azi Măriei-Sale...

Cine să-i răsără-n față
asprului boier
care-și reazimă de cer
umăr și sâneață?

Cin-să-l ducă să-l prosterne
la Măria-Sa,
când și Vodă pe sofa
dârdâie-ntre perne?

Prind din coate să se-ndemne
și-l privesc mereu.
Ba e Făt-Frumos, ba zmeu,
ba e Strâmbă-Lemne ...

— Cuvioase cioclovine
cu sfieli de sfinți,
luați-vă-ndrăzneala-n dinți
și nădragii-n vine.

Nimeni nu-i să se desfacă
din cinstitul stol,
să-i dau flintă și pistol
și hanger și teacă?

Din pridvor atunci l-îmbie
un moșneag senin,
scris de-un meșter bizantin
pe-o icoană vie.

— Adu-ți la vlădica-ncoace
suclele de drac
și pe Vodă-am să-l împac,
dacă vîi cu pace.

Iancu-și scutură pe-o treaptă
armele de fier:
— Iacă lege de hanger,
iacă flintă dreaptă.

Am venit să vă dau samă,
n-am venit să cer...
Alb, ca vișinu-n Prier,
Sfântu-n prag îl cheamă.

Mire-se arnăuțime,
slugi și logofeți.
Sfântu-oftează din nămeți
și din limpezime.

-- Vino cu vlădica, suie
pocăit haiduc...
Între perne și ciubuc,
Vodă e și nu e.

Namila cu ochi de soare
intră. Calcă drept.

Domnu-i numai nod în piept,
perne și sudoare.

Când mai face-un pas, doar unul,
toți boierii sloi.
Domnul, între perne moi,
galben ca tutunul.

Când haiducul din călcăie
crește până-n pod,
pare Iancu voievod,
Vodă o momâie.

Doar vlădica blând surăde,
Domnului dând ghies
ca să-și dregă grai nedres,
spart pe buze hăde.

— Tu ești, Iancule Jiene,
tu, haiduc hain?
— Eu, Măria-Ta și vin
din păduri oltene.

Dar nu-s lotru de răscruce,
ci, pe sub gorun,
am pândit ca să-mi răzbun
neamul pus pe cruce.

Vodă tremură și-ngaimă:
— Ba te știu tâlhar,
mi-ai cârnit un Cărc-Serdar,
mi-ai fost jaf și spaimă.

— De-am prădat cu mână toată
printre fagi și cerbi,
fost-a pentru robi și șerbi,
pentru biata gloată.

Dacă lama cu prăsele
a cârnit vrun grec,
o făcui ca să-mi înec
jalea țării mele.

Însă dacă azi las flintă
codrii lungi și lați,
e că taica și trei frați
urii Tale-s țintă.

N-ai răzbit să-nvingi haiducul,
dar mi-i frângi pe ei.
Lasă-i! Mie dă-mi ce vrei,
ștreangul sau butucul.

Minunați-vă, giubele,
și voi bărbi de-omăt.
Făt de crivăț e, sau făt
zămislit de iele?

— Doamne ești (vlădica spune)
os de voievozi
și ești slobod să slobozi
întru iertăciune.

Iartă-l că și-a pus de-o parte
scule și nărav...

Vodă-ngheață răs gângav
pe-un obraz de moarte.

Scuipă printre dinți cuvinte :
— Sâmbătă în zori,
leșu-i ciugulit de ciori
ți-l fac dar, Părinte ...

*

Țes păianjenii-n ungher
harfe de mătasă.
Lăcrimând departe-n cer
câte-o stea se lasă.

Bate-o rază și nu prea
printr-un ochi de bărnă.
Lacătul la ușa grea
cinci ocale-atârnă.

Lanțul cu turbări de lup,
pe sub piatra bolții,
când în suflet, când în trup,
își înfige colții.

Ce glas dulce și adânc
șoarecii îi strânge?
Dar din ziduri de ce plâng
picături de sânge?

Umbrele ce taine spun?
Cin-le ține hangul?

Cântă Iancu în ajun
de-al răpune ștreangul.

Nu e apă în urcior
ca să-i stingă spuza,
de urzică sau de dor
care-i arde buza.

Nu e vânt măcar un fir
ca să bată-n dungă
și cu fragedul lui mir
fruntea să i-o ungă.

Și nu-i nici un pui de stea,
agățat de dreve,
să-l culeagă-n pumni să-l bea,
ca-n păduri aieve...

— Codrule fără haiduc,
sub minunea lunii,
calea ta n-o mai apuc
să-ți slujesc gorunii.

Neamule fără noroc,
pururi sub furtună,
țeava mea cu plumbi de foc
nu te mai răzbună.

Nu mi-e frică de călău,
nici de ștreang n-am teamă,
dar în piept mă frige rău
codrul ce mă cheamă.

Și mai am un vechi alean:
doi ochi mari de față.
Lunecau într-un rădvan,
peste Olt, odată ...

Erau verzi, erau adânci,
și-au pierit aiurea.
Ci-i tot port în vis, de-atunci,
ochii și pădurea.

Măine-n zori când va cădea
lațul unei funii,
vor jeli în urma mea
ulmii și gorunii.

Însă marii ochi curați
– dimineți senine –
dincolo de cruntul laț
am să-i duc în mine ...

*

Poarta dis-de-dimineată,
înapoi s-a tras.
S-a sculat la rumen ceas
gloata târgoveată.

Curțile domnești sunt pline
de smerit popor.
Pildă vie tuturor
ștreangul se cuvine.

Nici cinstita boierime
nu se cade dar
să nu-l vadă pe tâlhar
sus, la înălțime.

Vin boierii câtă iarbă
și-și fac loc să stea
cât mai sus cu vreo giubea,
cât mai jos cu-o barbă.

Parul care-așteaptă vamă
e și el de rang,
căci pofteste doar în ștreang
un haiduc de samă.

Du-te-vino, grecoteii
saltă nerăbdări.
Oaspeți mari pufnind pe nări,
sub turbane, beii.

Soarele pe curți aruncă
coșuri de cireși.
Darabane fără greș
sună la poruncă.

Vodă ! Ce necaz l-afumă?
Ce omizi îl rod?
Curge-o șoaptă prin norod:
Ciumă, Vodă-Ciumă!

Șade-n jilțu-i ca pe cuie,
ca pe ghimpi de spin.

Între perne și venin
Vodă e și nu e.

Lacomii de petreceri rare,
lângă Domn, semeți,
Agă, străji și logofeți
frig în așteptare.

Dar ce crângi de lămâițe
și de meri domnești
înfloresc pe la ferești?
Crângi sau jupânițe?

Că la geamuri când se-adună
albe sficiuni,
parcă ning de sus cununi
fragede de lună.

Frăgezime, tinerețe,
cum de mai surâzi,
când stă Iancu între găzi
tuciiuri la fețe?

Frăgezime de fecioară
cum mai legeni crângi,
când stă Iancu între spângi,
pregătit să moară?

Și tu, Iancule Jiene,
moartea cum o-nfrunți
și-ți bați joc de găzii crunți
cu tăciuni sub gene?

Ce-ai zărit la geam, haiduce?
Ce ochi mari și verzi?
Cât ai da să nu-i mai pierzi
și-n păduri i-ai duce...

Parcă-s ochi de nestemată,
măi, haiduc codrean.
Lunecau într-un rădvan,
peste Olt, odată...

— Hei, nu-mi pasă, cioară slută,
faraon urât,
că-mi pui ștreangul tău de gât,
când eu sunt lăută.

Baragladină, nu-mi pasă
funia că-mi legi,
când eu sunt ciorchini întregi,
dulce tămâioasă.

Nici de corbi nu-mi pasă foarte,
ticălos țigan,
când văd ochii din rădvan
că-mi zâmbesc la moarte ...

Gâzii, goi ca spurcăciunea,
lancu, falnic nuc.
— Codrule fără haiduc,
duce-ți-aș minunea.

Sună moarte darabana.
Gâzii-l smulg din loc.

— Neamule fără noroc,
duce-ți-aș icoana.

Gloatele de ce suspină?
Ștreang, de ce tresari?
Unde-s ochii verzi și mari,
puși în geam lumină?

Când s-au smuls – smaragde sfinte –
din fereastra lor,
ca să-i ardă, în pridvor,
Domnului-nainte?

Jupâniță, creangă albă,
ochii tăi senini
la Măria-Sa i-nchini
cum închini o jalbă.

Buzele-ți nu spun nimica,
numai ochii cer.
Alb, ca vișinu-n Prier,
lângă ochi, vlădica:

— Pune-ți, Doamne, mila-n faptă.
Pravila din moși,
dacă stai și o descoși,
tare-i înțeleaptă.

Că ea cere slobozire
din osândă grea,
fată de boier de-l vrea
pe tâlhar de mire.

Azi, din curtea Ta s-alege
crinul prea curat,
de osândă și păcat
lotrul să-l dezlege...

Vodă-ngaimă : Tu, Sultană,
în genunchi îmi stai ?
Ochii plâng și-ntregul rai
plânge pe-o geană.

— Vrei de mire lotrul mare ?
Vrei din ștreang să-l scot ?
Ochii plâng și raiul tot
cere-n ei iertare.

Și, deodată, gloata cade
în genunchi, tunând:
— O, Măria-Ta, fii blând,
iartă și sloboade!

Geme Vodă, geme Agă,
logofeții tac.
Se crucește în cerdac
boierimea-ntreagă.

Domnul dă porunci. Și geme.
Gâzii sar-napoi
Arnăuți în fuste noi
bombăne blesteme.

Gloata-n vuiet se ridică.
Peste ea, domol,

scrie cruci de aur gol
mâna de vlădică.

Numai ochii de-altădată,
ochii din rădvân,
printre beii cu turban,
râd cu zarea toată.

*

Șargii se împlântă
codrului afund.
Surugiul cântă,
crângile răspund.

Funie ușoară
spânzură-ți alți furi...
Drum de nuntă zboară,
zboară prin păduri.

Butca sau mireasma
leagănă pe miri,
sub catapeteasma
crângilor subțiri?

Merg sfințiți de veacul
codrilor bătrâni.
Râde-n zări conacul,
așteptând stăpâni.

Cât îi stejărișul
de înalt în zvon,

smirnă-i tot frunzișul,
pomii toți amvon.

Cât de lung drumeagul
pentru șargi și roți,
patrafir tot fagul,
flamuri ulii toți...

Unde duci cu tine,
mire năzdrăvan,
dimineți senine,
ochii din rădvan?

Unde duci, Jiene,
tras de telegari,
zării dunărene,
ochii verzi și mari?

Uite-i cum se lasă
mai adânci, mai grei,
lumea neculeasă
s-o culegi din ei.

Uite-i cum se pleacă
– hoțule-ntre hoți –
cerul ce-i înecă
să li-l furi de poți...

Surugiul mână,
frunzele nu tac.
Taina ta ce-ngână
murmur de copac?

Duce butca-n fugă
mirii nunții verzi.
Creanga ca o rugă,
mustri sau dezmierzi?

Duce butca-n goană
mirii albei nunți.
Frunză ca o rană,
Sângeri sau te-ncrunți?

Iancu când ascultă,
când n-ar vrea deloc,
creanga tot mai multă,
frunza grea de foc.

Ca să nu le-audă,
spune șoapte el
(stropi de geană udă
pe-un ceresc inel):

— Alba mea mireasă,
fragedul meu rai,
cupa-ar vrea pe masă
umbra ta să-i dai.

De mireasma-ți lină
crinii toți sunt beți.
Trestia se-nchină
mlădieri s-o-nveți...

Iar și iar îl cheamă
paltin și gorun.

Iancului i-e teamă
parcă de ce spun.

Ca să nu-i audă
spune șoapte el
(stropi de geană udă
pe-un ceresc inel):

— Toată unda apei
pasul tău l-ar vrea.
Tremurarea pleoapei
ți-o îngân-o stea.

Nuferii îți fură
umerii rotunzi,
verdea iezătură
ochii tăi afunzi...

Iar și iar îl strigă
ulmul nimănu.
Iancului i-e frică
de chemarea lui.

Ca să nu-l audă
plânge șoapte el
(stropi de geană udă
pe-un ceresc inel):

— Lunecai, odată,
peste Olt, în vis.
Tu erai sau toată
floarea de cais?

Cu ce dulci omături
îngerii te-au scris?
Azi îmi arzi alături,
dar îmi pari tot vis...

Iar și iar, oriunde,
teiul face semn.
Iancu nu răspunde
la grozav îndemn.

Ca să nu-i audă
glasul cenușiu,
suduie cu ciudă:
— Mână, surugiu!...

Iar și iar se zbate
fagul nepătruns.
Iancu nu se-abate
și nu dă răspuns.

Ca să nu-l audă
smulge-un bici acum
și dă șfichi și nu dă
șargilor de fum.

— Tu, mireasă, du-mă
raiului tău sfânt.
Parcă mă sugrumă
ramurile-n vânt.

Dragostea mea dragă,
smulge-mă de-aici...

Creanga iar se roagă,
Iancu iar dă bici.

Și, cum geme ramul
cu frunziș de foc,
parc-ar plânge neamul
fără de noroc.

*

Cine-a smuls cu mâini blajine
calea-laptelui pe cer,
că șiștarul nopții plin e,
nevăzutule oier?

Codrul susură din foaie,
ca o gură de izvor,
unde îngerii își moaie
gingășia gleznei lor.

Din păduri, peste viroage,
vine crângul, când pe brânci,
când pe coate, să se roage,
cu chemări tot mai adânci.

La conac, sub geam, coboară,
ca să-i freamăte-n auz
ba cu șoaptă de vioară,
ba cu geamăt de cobuz.

Doarme Iancu, vraje lungă,
legănat de brațe moi.

Crângul geme să-l străpungă,
brațe dulci îl trag-napoi.

Doarme Iancu, vraje goală,
pe ispite de omăt.
Crângul geme, el se scoală,
îl trag brațe îndărăt.

Doarme Iancu, vraje dulce,
pe fierbinte sân zbătut.
Crângul geme, el se smulge,
brațe cad în așternut.

Cușma, bunda, ipingeaua
și pistoalele-n șerpar...
Fuge-n grajd și scoate șeaua,
scoate frâu și armăsar.

— Du-mă-n lumea mea cealaltă,
murgule, că nu mai pot.
Murgul sare poarta-naltă
cu haiduc, cu dor cu tot...

Codrul simte c-o să vină
de la brusturi la bureți,
din bârlog la vizuină,
de la gușteri la mistreți.

Taică frasin, creangă muică,
vine munte de haiduc.
Mai răsare-o nevăstuică,
mai țâșnește vrun bursuc.

Îi ies carpenii-nainte
ca haiducii când vor pungi.
Gata să-l bine-cuvinte,
ulmii cu odăjdii lungi.

Măi, ce scârțâie-n tăcere
peste codru și muncel?
Carul-Mic cu roți de miere
trage luna după el.

Machea, luna e, sau, poate,
dintr-un puț nepământean,
cumpăna tăcerii scoate
o găleată de mărgean?

Peste scorburi, peste viezuri,
stele tinere își coc
pădurețele lor miezuri
de tămâie și de foc.

Pe târzii poteci răzlețe
murgul pune pași cumiți,
Iancu șuieră tristețe
din amare foi cu dinți.

— Jelui-m-aș, că mi-e jale,
jelui-m-aș, dar n-am cui,
nici stătuțelor pistoale
și nici dorului cu pui.

Jelui-m-aș numai ție,
codrule fără haiduci...

Din desigurii vechi învie
umbre, taine și năluci:

Uite-aici opriși caleașca
unui plod de beizadea,
i-ai smuls ifosul și tașca
și luceferii din ea.

Uite-aici cârniși Serdarul
cam limbut, cam grecotei,
risipind pe tot hotarul
potera de funigei.

Uite-aici cu tescovină
te-ai clătit să nu te spurci,
după ce-ai dat foc la cină,
unui han cu nouă turci.

Și, la jar de crângi uscate,
te-ai legat, cam tot pe-aici,
să faci Neamului dreptate
și cocioabei de calici...

Luna pe cărări se varsă
ca o baniță de grâu.
Pe sub fagi cu frunza-ntoarsă
lacrimi tremură pe frâu.

Cad pe frâu și cad pe coamă,
cad în iarbă licărind,
când mărunți bănuți de-aramă,
când inele de argint:

— Dragoste alunecoasă,
ineluș învârtecus,
cu frânghii de chiparoasă
mă legi zdravăn de culcuș.

Ori de câte ori din bezne
s-a sculat vrun braț voinic,
l-a frânt patima sau lesne
l-a stins fierul venetic.

Vino, codrule, și iartă
pieptu-acesta slăbănog.
Tot adâncul meu te poartă,
ție, ceas de ceas, mă rog.

Fir-ar, codrule, s-ai parte
de-un haiduc cum n-am fost eu,
cu hangerul fără moarte
scris pe zare curcubeu.

Fi-ți-ar toată frunza lină
ochi albaștri și cerești,
toată strașnica tulpină
frunți și brațe haiducești.

Facă-se tot codrul pânde
de topoare și măciuci,
dacă gloatele flămânde
astăzi nu mai au haiduci.

Facă-se haiduc tot ramul,
rădăcinile la fel,
dacă azi nici tu, nici Neamul,
parte n-ați avut de el ...

Lacrimi curg și pică-ntr-una
și pe șa și-n iarbă jos.
Sus, pe vârfuri, pare luna
cușma altui Făt-Frumos.

Ce heruv și-a spart ulciorul
sau cad stele prin făget ?
Bate vântu-ncet ca dorul
și ca jalea de încet.

Bate vântu-nlăcrimatul
duh amar de foi de nuc,
parcă e și nu-i asfaltul
codrului fără haiduc.

Bate vântul-carpatinul
duh amar de busuioc,
parcă e și nu-i suspinul
neamului spre alt noroc.

(1942, februarie)

Balada clopotarului din stele

A plecat moțul cu gloata.
Pumnii-s tari și pașii grei,
parcă toată Detunata
l-a-mbrăcat în piatra ei.

A plecat moțul la țară
și tot vine-n drumul lui,
nu fărină ca să ceară
și nici milă nimănu.

A plecat moțul și mere
și tot crește la răscruci,
nu cu cercuri și ciubere,
ci cu furci și cu măciuci.

Nu cerșind din poartă-n poartă,
nici flămând din loc în loc,
ci cu umblet ce nu iartă
în cumplite-opinci de foc.

Ziua tânără se scoală
mai devreme, dinadins,
să se-mbete de răscoală
ca de-un crâncen vin aprins.

Nici Bihorului nu-i lene
dacă pleacă munții toți.
Tună gloatele crișene
și Zarandul lângă moți.

Răzmerița nesătulă
calcă zarea până-n fund
cu țuguie de căciulă
împlântate-n cerul scund.

Și cum tot coboară Țara
când din stânci, când din copaci,
veacul dă-n genunchi, ca fiara
încolțită de gonaci.

Și cum smulge crunta apă
putregai de răgălii,
strâmbătăți răscoapte crapă
până jos în temelii...

*

Roșu taur de jărativ
cu văpăi pe bot,
soarele, zvâcnind sălbatic,
trece râu-not.

Fulgeră iconostasul
serii de mărgean.
Piatra tremură sub pasul
gloatei lui Crișan.

Sângerând cumplit de soare
pe tășuri reci,
coase lucii și topoare
spintecă poteci.

Înflorită-n noi veșminte,
printre meri și pruni,
Iese Târnavă-nainte
tinerei furtuni.

Popa-n drum înalță cruce
spre sărut sfios.
Ca o lacrimă străluce
chipul lui Cristos:

— Domnul să te aibă-n pază,
oaste de iobagi.
Valea Târnavei e trează
pentru oaspeți dragi.

Te-așteptăm răscoală sfântă,
să despici fâgaș.
Nu mai geme azi, ci cânta
bunda pe clăcaș.

Cântă brazda și iobagul,
cântă morții-n glod.
Jos, sub talpă, fierbe pragul,
fierbe mustu-n rod.

Fierbe-n mâini de rob lopata,
fierb fuior și fus...

No, de-acum robie gata!
din cenușă, sus!...

Dinaintea asprei cete,
strașnic în suman,
flutură puțin din plete,
surâzând, Crișan.

Sfânt la chip și-n răzvrătire
și la vorbă sfânt,
rupt din gresie subțire,
ars de ploi și vânt.

Pupă crucea și se-nchină.
Dar, în fața lui,
rotunjesc doi ochi lumină,
mari și nesătui.

Nu-l privesc, îl sorb cu sete,
limpezi și cerești.
— Când te uiți așa, băiete,
parcă mă sfințești.

Maica Domnului – minune –
ți-a dat ochi din rai.
Ce porți tu în suflet, spune,
și în ochi ce ai?

— Sunt Călin, măi bade. Tata
crâsnic e în sat.
Pot să merg și eu cu ceata,
dârz și răsculat.

Vreau și eu să-ți fiu cătană
oastei de țărani.
Împlinesc, la Sânta Ană,
treisprezece ani.

Nu mai mi-e de-acum de zburdă
cu copiii-n stol.
Știu să-narc cu plumbi o durdă,
sau topor să scol.

Și securi și coase-așteaptă
și privesc și tac.
Surâzând, Crișan și-ndreaptă
cușma lui de dac.

— Dogorești de dor, copile,
arzi ca un cuptor,
dar ești încă mic de zile
ca să scoli topor.

Nu ți-e vremea de cătană,
fiu de clopotar;
doar bucoavnă, ghiers și strană
potrivite-ți par.

Stai la vatra ta și-nvață
psalmi și rugăciuni,
mâine, pentr-o nouă viață,
clopot nou să suni...

Se-ntristează fața mică,
ochii mari se-aprind,

plini de lacrimi se ridică
spre Crișan cu jind.

— Lasă, nu ofta, Căline,
fii fecior ne-nfrânt;
lacrima ce plânge-n tine
lumineaz-o-n cânt.

Și Crișan, domol, mângâie,
fragedul obraz.
Vântu-i smirnă și tămâie,
zarea e topaz.

Pomii vor și ei s-alinte,
încărcați de flori,
chipul ars de plâns fierbinte,
ochii rugători.

Oacheșă la trup și-nvoaltă
seara de Prier
crește-atâta de înaltă
că miroase-a cer.

*

În grădina lui Călin
toate păsările vin,
cântă mult și dorm puțin.
Toate stelele se-anină,
toate crângile se-nchină.

Doar o pasăre străină
n-are cântec, nici hodină.

S-ar tot face pe tulpină
glas de om care suspină,
s-ar tot face, dar nu poate
până-i noaptea jumătate.

Și Călin, în patul lui,
când e pasăre, când nu-i.
Când și-ar face aripi dorul,
când nu poate să-și ia zborul.
Și când plânge parcă scrie:
nu cu slove pe hârtie,
ci cu jarul inimii
scris pe fața perinii,
cu cerneala genelor
și cu pana penelor.

— Mi-ai dat, Doamne, ochi senini,
dar trup mic de ani puțini.
Dacă pentru libertate
nu duc sac cu plumbi în spate,
dacă pentr-un colț de pită
nu scol coasă ascuțită,
dacă pentru neamul meu
nu ridic toporul greu,
batăr fă-mă, ca pe tata,
clopotar pe toată gloata,
batăr dăruie-mi putere,
să sun ceas de înviere!
Fă-mă crâșnic plin de vlagă,
să bat clopot noaptea-ntreagă,

să dea zărilor ocol,
Neamul meu din somn să-l scol...

Suflă-n geamuri luna plină.
Perna-i udă de lumină.
Toate șoaptele din lună,
toate ca un freamăt sună,
toate vor ceva să spună.

Doar pe creanga din grădină
neagra pasăre străină
n-are cântec, nici hodină.
S-ar tot face, dar nu poate,
plâns de om care se zbate.
Spune glasul lunii pline:
Hai, Căline, vin-cu mine.
Duhul nopții cheamă iară:
Hai, Căline, pân-afară.
Crângile au viers pe gură:
Vin', Căline, pân'la șură.
Păsările vor să-l vadă:
Vin', Căline, în livadă.

Numai pasărea străină
de pe ramura mezină
n-are cântec, nici hodină.
S-ar tot face, dar nu poate,
țipăt nopții blestemate.

*

A ieșit cu pași desculți.
Luna îl urzică
și-n nesomn sunt spini prea mulți
pentru tâmpla mică.

Bozii înălțate-n cozi
îi pândesc cărarea.
Albi și tineri voievozi
prunii-și mișcă floarea.

Alb, în cămășuica lui,
printre pomi răsare.
Parcă e și el un pui
de cireș în floare.

Ce-i șoptesc și ce-i tot spun
Când o umbră-n cale,
Când o ramură de prun,
Când o vază moale!

Că pe creangă cum tăcea,
neagră în grădină,
prinde viers acum și ea
pasărea străină.

Prinde viers și prinde grai,
prinde glas cuminte.
— Pasăre cu negru strai
parcă-ndrugii cuvinte.

— Măi Căline, suie-n tei,
printre rămuri dese.

Din pădurea Târnovei
vezi ce șarpe iese.

— Pasăre cu-aripe de scrum
de prin alte crânguri,
mult a fost să taci și-acum
taine multe gânguri.

— Măi, Căline, tu n-auzi
umplete de fiară?
Zangăte și pași zăluzi
tot prin râpi coboară.

— Aud, pasăre, și văd
printre ramuri dese.
Văd năluci și simt prăpăd,
luna vrăji îmi țese.

Parcă sclipete de spăngi
cresc din râpi pe coaste ...
— Măi Căline, dintre crengi,
nu-s năluci, ci oaste.

— Tulai, pasărea mea, nu-s
cușme, nici sumane,
ci soldați crăiești de sus,
falnice catane.

Pasăre, parcă mi-a-mpuns
pieptul o frigare:
Oastea grofului pe-ascuns
își întinde gheare.

Desprinzându-se ușor
de pe-nalta-i mladă,
pasărea cu negru zbor
piere în livadă ...

Cine-o fi vândut, viclean,
oaspeții și satul?
Vin să-l prindă pe Crișan,
cum abați vânatul.

Vin să-l smulgă din culcuș,
sub tăcerea lunii.
Ah! pândarii toți dorm duși,
nu sunt treji niciunii?

Nici o veghe de străjer?
chiot nu ascute?
Sări, Căline, jos din cer,
sări din tei mai iute.

Cui să-i ducă vestea rea
pe Crișan să-l scoale?
— Doamne, dă-mi fierbintea stea
a poveței tale.

Pune-n gândul meu zbătut
raza ta curată ...
Și luminează s-a făcut
în copil, deodată.

Parcă s-a cuminecat
mica lui făptură,

e mai tare, mai bărbat,
cu lumini pe gură.

N-o să-i deie grofului
robi pentru belciuge ...
Alb, în cămășuica lui,
fuge, fugă, fugă.

Trupu-i numai scânteieri,
pașii scânteiază.
Pe sub crângi de pruni și meri
urma lui e rază.

O fi, măre, timp de-ajuns
satul să-l deștepte?
În clopotniță pătruns
fulgeră pe trepte.

Bat în cuiburi, fâlfâind,
speriați, lăstunii.
Tinerele mâini se-aprind
vâlvătăi pe funii.

Cade-n noaptea fără fund
dangățul de-aramă.
Zărilor care-i răspund
se zbârlesc în coamă.

— Scoală satul meu iobag,
scoală-te furtună!
Tunet brațelor ce-l trag
cruntul clopot tună.

Bubuie arama grea
să trezească truda.
— Scoală, răzmerița mea,
că te vinde Iuda.

Sună, clopote, prelung
și deșteaptă gloata.
Crâsnic m-am legat s-ajung,
clopotar ca tata ...

Mai năvalnic, mai aprins,
clopotul se-aruncă,
prăvălind în necuprins
luna, ca pe-o stâncă.

Munții toți se surpă-n gol,
țândări să se sfarfe.
Taică, dă-mi puteri să scol
Neamul care doarme.

*

Din ce spartă veșnicie
lespezi mari de dangăt sar?
Ce năpraznic clopotar
trage veacul de frânghie?

E de foc sau e de piatră,
alb în cămășuica lui?
N-o să-i deie grofului
nici un rob sculat pe vatră.

Noaptea sare ca o ușă,
smulsă strașnic din tâțâni.
Satul de iobagi români
se ridică din cenușă.

Somnul se preschimbă-n flinte
pernele se fac securi.
Din răscruci la cotituri,
gloata-i trează și fierbinte.

Turbă ciuda pe oțele
și-n catane-mpărătești.
— Înger ești sau demon ești,
clopotarule din stele.

Cin-te-a dus în turla-naltă
vijeliile s-asmuți
și tot trăznetul să-l muți
dintr-o zare în cealaltă?

De ești duh sau numai pleavă
de valah în turnul tău,
nu te-o judeca birău,
ci crăiescul plumb din țevă!

Pâlc de spângi cărări își taie,
tot pe brânci, pe după dâmb.
Răpăiala lor de plumb
biciuiește ca o ploaie.

Așchii se desprind din lună
și din turnul transilvan.

Clopotarul năzdrăvan
tot mai crunt prin stele tună.

Altă grindină. Alt ropot.
Așchii noi din zid se rup.
Strălucește micul trup,
ca un crin legat de clopot.

Nu-i muiere, n-o să-și plângă
brațul drept rămas beteag ...
— Clopot m-am jurat să trag,
am să-l trag cu mâna stângă.

Mai grozav furtuni prăvale
din clopotnită, din cer,
— Ticălos paracliser,
plumbii-ți dau în van târcoale.

Puștile prind iar să bată.
Crăngi cu flori din pruni se frâng,
cade frânt și brațul stâng,
ca o creangă-nsângerată.

— Nu-mi da plânsul suferinței,
ci dă-mi, Doamne, noi puteri,
ceasul mării învieri
să-l sun, chiar de trag cu dinții.

Dinții-n funie se-implântă,
arde micul trup bălai.
Clopotul de lângă rai
nu mai tună sus, ci cântă.

„Lasă, nu ofta, Căline,
fii fecior ne-nfrânt.
Lacrima ce plânge-n tine
lumineaz-o-n cânt.“

Cine-i spuse vorbe bune,
ieri, în rumenul apus?
O să-nalțe, cum i-a spus,
din durere, rugăciune.

Trage. Clopotul se roagă.
Lungul tunet din furtuni
cânt-acuma rugăciuni
pentru răzmerița dragă.

Dârzul crâsnic de-adineaur'
prins cu dinții toți de cer,
printre stele care pier
sparge cântece de aur.

Ca un zbor se-avântă-n spații,
spânzurat de ruga lui ...
Jos, prin oastea grofului,
sparg porți negre răsculații.

— N-ai stârnit destul zăvozii,
diavole de clopotar ?
Puștile crăiești bat iar
și se pierd pe brânci, în bozii.

Dinții încă vor s-apuce
funia de care-au tras.

Singur, lângă rai rămas,
clopot vine și se duce.

Singur clopotul suspină
tot mai sus și tot mai lin.
Trupul mic de sânge plin
parcă sângeră lumină.

Ochii de la Prea Curata
cerul încă îl străpung.
— Crâsnic m-am legat s-ajung,
clopotar pe toată gloata ...

Picurii ce-i curg pe față
tremură și ei puțin,
dar se fac surâs senin,
limpezimi de dimineață ...

— Lasă, nu ofta Căline,
să nu plângi, fecior ne-nfrânt.
Toată lacrima din tine
urcă-n stele clopot sfânt.

Balada unei nopți de iarnă

Crivățul

Dă șfichiuri, nemernică slugă,
dă bici ticălos vizitiu,
nu știu telegarii să fugă
cât crivăț în mine eu știu.

Ah, sania-ntoarce-o mai iute,
întoarce, buzat faraon
O grea presimțire se-ascute,
mă-mpunge turbat scorpion.

Din șubă, urlându-și sudalma,
mugește cumplitul boier,
Zăpezile-aleargă de-a valma
și noaptea-i tăiș de hanger.

— Stăpâne, nu știu ce te-apasă,
de ce să pornim îndărăt ?
Plecarăm spre târg, nu spre casă,
și-i vifor și ger și omăt.

— Întoarce, nemernică slugă,
dă bici, vizitiu ticălos.

Neliniști se-abat să mă sugă,
cuțite mă-mpung pân'la os.

Pun trebilor mele obloane,
las dracilor târgul plocon.
Mă-ntorc la conac, măi țigane,
zorește, buzat faraon!

Din șubă, tunându-și cuvântul,
mugește cumplitul boier.
Viformița mușcă pământul
câtea cu măsele de fier.

— Nu știu ce te roade, stăpâne,
întorc spre conac, cum mi-ai spus;
troierele-s tot mai păgâne
și vântul ne umflă pe sus.

— Zorește, nemernică slugă,
dă bici, ticălos vizitiu.
Un glas cu venin tot mi-ndrugă
la curte mai iute să fiu.

Ard, poate, conac și hambare
și grajduri, buzat faraon?
Țigane, dă bice mai tare,
sub coastă simt strașnic piron...

Din șubă, zbuclind ca o lavă,
mugește cumplitul boier,
Cad bicele-n noapte grozavă,
nămeții au umerii-n cer.

— Stăpâne, nu-ți ard nici pătule,
nici grajduri, nici șuri, nici conac.
Doar viforul tot nesătul e
și drumul e lung cât un veac.

— Ascultă, nemernică slugă,
auzi, vizitiu ticălos:
de nu-mi arde-n noaptea cu glugă
conacul de sus până jos,

vreo haită de lupi, după pradă,
la curte intrând fără zvon,
îmi sfărtecă tot, și cireadă
și turmă, buzat faraon.

Din șubă, scrâșnind, parcă lame,
mugește cumplitul boier.
Sălbatici, cu țurțuri în coame,
lucesc armăsarii de ger.

— Nu-ți sfășie haita, stăpâne,
nici vite, nici turmă de oi.
Vreo poștă de drum mai rămâne
și-om fi la conac înapoi.

— Nu-i haită, nemernică slugă,
nu-s lupi, ticălos vizitiu.
Dar dulce, cu ochi ca o rugă,
muierea acasă mi-o știu.

E fragedă cum e omățul
și-i albă, buzat faraon,

și-i tânăr și-nalt logofătul
și pare la față cocon ...

Din șubă, strângându-și sâneța,
mugește cumplitul boier.
Îi joacă pe toată mustața
spărturi de ciudat giuvaer.

— Stăpâne, pricep ce-ai sub coastă,
ce crivăț te mână-ndărăt:
subțire și albă nevastă
și tânăr și-nalt logofăt.

Candela

Icoana tresare în colț
și candela pâlâie moale.
— Scufundă-mă-n brațele tale,
ca iazul albastrelor bolți.

Ți-s slugă la curte, dar ți-s
mai rob mățăsoaselor gene ...
Lumina mea, ninge-mă-alere
cu marea ta floare de vis.

Afar' gem zăpezile; – zac
sub ele păduri și pământuri.
Uitat între noapte și vânturi,
se leagănă tainic iatac.

Icoana din colțul de rai
și candela pâlâie moale.
— Vrei apele iazului ? Ia-le!
— Vrei fagurii stupului ? Ia-i!

Tu nu-mi ești nici rob, nici argat,
ci eu mă plec treaptă înfrântă.
Sunt, dragoste, creanga ta sfântă,
culege-mi tot rodul bogat.

La geam vântul latră pieziș
și-și scutură albele lațe.
Le tremură dragostea-n brațe,
cum tremură ciuta-n frunziș.

Icoana suspină, zvâcnind,
și candela pâlâie moale.
— Hulubi îți sunt tainele goale,
dar zborul în mâini li-l cuprind.

Și umerii tăi par lăstuni
ce sus în văzduhul meu joacă,
și dragostea noastră bărdacă
din care-mbăt cu minuni ...

Uitat între veac și zăpezi,
iatacul în noapte se zbate.

Pe gurile lor vinovate
alintul aprinde amiezi.

Icoana trosnește, durut,
și candela pâlpâie moale.
— Iubite, păcatul pocal e,
pe care-l sfințim c-un sărut.

— Iubito, păcatul e crunt,
dar boabele lui tămâioasă,
stăpânul departe de casă
și buzele lacome sunt.

Pe zid țese umbra covor,
pe geam gheața coase cu acul.
Doar ei luminează iatacul
cu ochii și brațele lor.

Icoana se crapă-n ungher,
se stinge și candela moale.
— Iubito, semn negru de jale,
dar tu scânteiezi ca un cer.

— Iubite, icoana s-a spart,
la fel uite candela spartă ...
Văpaia de aur e moartă,
dar ochii tăi flăcări împart.

Mai mult se cuprind în inel,
a dragoste grea sau a teamă,
precum într-un codru de-aramă
ce-i soarbe sălbatic în el.

S-a stins veghea micii făclii,
din colț nu mai pâlpâie moale.
— Iubito, dă moartea târcoale,
dar sâniți și-s candelă vii.

Taci. Crivățul bubuie-n porți?
Tot crivățul tună pe scară?
De-o fi ca norocul să moară,
vom arde-n iubire și morți ...

În brațe se-neacă rotund,
a patimă grea sau a frică,
precum într-un lac ce-și despică
adâncul, să-i bea până-n fund.

Brățara

Împlântă-ți satârul în ușă,
izbește, țigane, ce stai?
Mă-nvârt ca berbecu-n țăpușă
pe crâncenul meu jărăgai.

Stăpâne, n-a ars nici conacul,
nici lupii n-au smuls nici un miel.
— Țigane, ce-ascunde iatacul?
Ce groaznică taină în el?

Năprasnic în șuba-i zbârlită,
blesteamă boierul vâlvoi.
Dihanie pare, rănită,
cu blană de vifor și sloi.

— Iubite, nu-i crivățu-afară,
nu el muge-atât de zălud.
Scufundă-mă, -neacă-mă iară
în brațe, să nu-l mai aud.

— Izbește, țigane, în ușă
sau vrei să te crăp ca pe-un ciot ?
Vedear-aș mai bine cenușă
și urmă de lup peste tot.

— Stăpâne, obrazu-ți catran e
și ochii tăi roșu oțel ...
Ce-ascunde iatacul, țigane ?
Ce groaznică taină în el ?

Năprasnic, în șuba-i de gheață,
un urs e boierul vâlvoi.
Își joacă cumplita sâneafă,
în barbă-i stau țurțurii goi.

— Iubito, nu crivățul tună,
nu el smulge ușa din loc.
Cuprinde-mă strânsă cunună,
să fim o brățară de foc.

— Țigane, sporește-ți puterea,
în țeavă am plumbi nesătui.

Îmi chem, și n-aude muierea,
îmi strig logofătul și nu-i.

— Stăpâne, de tine mi-e groază,
par ochii tăi roșu măcel ...

— Țigane, ce tănuie-n pază,
ce-ascunde iatacul în el?

Năprasnic, în șuba-i de-omături,
e crivăț boierul vâlvoi.
Zăvoarele zboară în lături
s-arate ce-ascund înapoi.

Cuprinși în inelul fierbinte
de teamă sau dragoste grea,
ei doi se cufundă-nainte
în lungul sărut care-i bea.

— Țigane, știi ce m-adastă,
ce clocot mă mână-ndărăt:
subțire și albă nevastă
și tânăr și-nalt logofăt ...

— Stăpâne, opreliștea-i spartă,
dar nu văd în umbră de fel.

— Țigane, iatacul meu poartă
un lup și-o lupoaică în el.

Năprasnic, în șuba-i mițoasă,
pășește boierul vâlvoi.
Și-nalță sâneafa și-o lasă,
cu ochii la ei amândoi.

Dar ei ochii lor nu-și ridică,
și-n brațe ce nu se desfac,
a patimă grea sau a frică,
se-neacă adânc ca-ntr-un lac.

— Țigane, se strâng ca-n brățară,
așteaptă-nceștați să-i omor,
dar nu le dau plumbi ce doboară,
statuie îi las, cum se vor.

— Ai milă, stăpâne, iertare,
de spaimă se strâng ca-n inel ...

— Țigane, dă-mi funie tare,
iatacul brățări are-n el.

Năprasnic, în șuba furtunii,
e tunet boierul vâlvoi.
Țiganul, scâncind peste funii,
l-ajută cu mâinile moi.

Dar ei stau cuprinși mai departe,
legați la un loc în frânghii,
să ardă-n iubire și-n moarte
cu brațe de candelă vii.

Statuia

Pe-unde-a stat bezna ca zațul
străluce o noapte de ger.
Ce duh prinde vântul cu lațul
și-l bagă în cușcă de fier?

Pe urma viforniței, suie
o lună de rece mărgean.
— Dă-mi apă să ferec statuie,
dă-mi apă, nevolnic țigan!

— Stăpâne, ce faci? Îndurare!
cu lacrimi ciubotele-ți ud.
Din șubă, boierul răsare
mai hâd, mai sălbatic, mai crud.

Dar ei, prinși în brațe și-n funii,
în noapte târâți din iatac,
sub gerul de cremene-al lunii
mai gol ca zăpezile tac.

În hohot, boierul își strânge
sâneța cu plumbii păgâni:

— Bicisnică slugă, nu plânge,
dă-mi auru-ntregii fântâni.

— Stăpâne, ți-s straiiele ude,
cu bocetul meu le-am udat.
Boierul nu vede, n-aude,
mai surd, mai zălud, mai turbat.

În bocete sluga se frânge
sub țeava ce-amenință crunt,
scoboară găleata și plânge
și scoate lucefăr mărunt.

Dar ei, strânși brățară întruna,
în noapte legați de-un copac
sub apa ce-ngheață ca luna
mai goi decât apele tac.

Sălbatic, cu ochii de sânge,
boierul improșcă scânteii.
— Zănatică slugă, nu plânge,
mai toarnă smarald peste ei.

— Stăpâne, în jale și-n fiere
și strai și ciubote îți scald...
boierul tot crește-n durere,
mai aspru, mai aprig, mai-nalt.

În vaiete robul se-ndoaie,
scufundă și umple găleți,
vărsând recea lor vâlvătaie
pe albele, mutele vieți.

Dar ei, sclipitoare-mpietrire,
în noapte cristale se fac
și-adânc încleștați în iubire
mai goi decât stelele tac...

Amarnica noapte de iarnă
trosnește de ger lucitor.
— Țigane, din fulger se toarnă
statuia păcatului lor.

— Stăpâne, de-acum ia-mi și viața,
cu sânge să spăl ce-ai făcut...
Boierul își zvârle sângea,
mai straniu, mai crâncen, mai slut.

Cu ghearele sluga nebună
își sfâșie zdrențe și trup.
Lung râsul boierului sună,
în ger, ca un urllet de lup.

Dar ei, ferecați în lumină,
în noapte arzând peste veac,
statuie de gheață senină,
mai goi decât nopțile tac.

În noapte se pierde boierul
cu hohot sau urllet buimac ...
ce demon aprinde tot cerul,
hambare și șuri și conac?

— Stăpâne, ard curțile tale,
să nu mai rămână vrun ciob,

în flăcări să-mi curăț și jale
și trupul nemernic de rob ...

La marea făclie semeață
o clipă zvâcnește amar
statuia de rumenă gheață,
păcatul arzând în cleștar.

Dar ei stau zidiți mai departe,
adânc scufundați ca-ntr-un lac,
și, limpezi în patimi și-n moarte,
mai goi ca veciile tac.

Balada ucenicului cu ochi albaștri

Aplecat peste argilă,
suduind cu foc,
biet olar fără noroc
o frământă-n silă.

Blidele cu cerbi și ciute,
cu lăstuni și flori,
nu mai rîd, ca alteori,
prin unghere mute.

Nici vioaiele ulcioare
zvelte-n braț și-n gât,
nu-l mai bucură, oricât
le-a stropit cu soare.

— Oale, triste și posace
răsfățate ieri,
tot ce-am scos din mîngâieri
țândări azi aș face.

În zadar v-am scris pe fețe
răsărituri dulci, —
nu vă vrea nici târg, nici bălci,
trista tinerețe ...

Mă tot duc cu hârburi goale,
vin tot mai calic,
parca-aș duce-n Carul Mic,
sus, prin lună, oale.

Supte pleoapele nevestii,
plozii supti și ei.
Bate jalea prin bordei,
ca un vânt prin trestii ...

Așa spune, și de-o parte
oalele tresar
și, ca el, și ele par
necăjite foarte.

— Dragile tătuchii fete,
alt olar străin
ni s-a pripășit vecin,
cu scorniri șirete.

Rătăcit de nu știu unde,
spân, limbut și șchiop,
ne bea soarele din plop,
zările rotunde.

Nu atât din lut cuminte
iscă frumuseți,
cât momește târgoveți
fermecând cuvinte.

Are șoapte moi ca lâna,
miere din știubei,

grai cu salbe și cercei,
vorba ca fântâna.

Târgu-ntreg îi râde-n cale
meșterului spân ...
Numai eu cu voi rămân,
cârd pestriț de oale.

Zice și, oftând, se pleacă,
Mângâie-o ulcea,
câte-o oală, ici, colea,
câte-un blid împacă.

Sau le ia de jos, în parte,
pe genunchi nițel,
că-s și ele, ca și el,
necăjite foarte.

*

Pe la ceasul serii
când, gătiți curat,
vișinii și merii
ies la porți în sat,

Pe sub legănare
albă de salcâm,
un drumeț răsare
de pe alt tărâm.

Tânăr ca minunea
crângii pe zăplaz,

'nalt ca rugăciunea
papurii de iaz.

Ochii, prinși cu plasa
dintr-un fund de cer,
când sunt ca mătasa,
când de giuvaer.

Vine fără grabă,
doar cu zarea-n sac;
bate la cocioabă
de olar sărac.

— Să nu-mi dai simbrie,
meștere, nimic,
prispa ta să-mi fie
pat de ucenic.

Iar de-ți sorbi fiertura
lângă muc de seu,
cu mireasmă gura
mi-oi clăti și eu.

— Mergi, măi linge stele,
biet încălță-zări,
să frământă ulcele
altor depărtări.

Cruce fă-ți și du-te,
ucenic pribeag,
dintre hârburi slute
și noroc beteag.

Niciun blid cu bozii
n-am la cină-acum.
Străvezii mi-s plozii
și muierea fum ...

Ochii, prinși cu plasa
dintr-un fund de cer,
când sunt ca mătasa,
când de giuvaer.

— Ba aici mi-e locul,
meștere amar.
Ți-a fugit norocul
la un alt olar.

Iarăși o să vină,
de-om trudi în doi
oale de lumină
și ulcioare noi.

Ochii lui obrazul
mai senin i-l fac,
că topesc necazul
de olar sărac.

— Scoate-ți, ucenice,
cușmă și opinci.
Patru guri calice
vom spori la cincii.

Tinda pat să-ți fie,
luna strai de in,

stelele simbrie,
soarele tain ...

Râde ucenicul.
Ochii-adânci și buni,
parcă-s borangicul
serii cu lăstuni.

Și-atât cer închide
fundul lor de lac,
că surâd și blide
și olar sărac.

*

De sub mâna ce-l supune,
tânăr și zburdând,
lutul prinde chip plăpând,
dulce goliciune.

Și cum iese din plămadă
trupul fără strai,
parcă gângurește grai,
parcă vrea să vadă.

Sus, pe cântecul tulpinii,
roata joacă și
născocoște gingășii,
rotunjimi și linii.

Printre noi făpturi de oale,
răsărind, zvâcnesc

ba un umăr fecioresc,
ba o coapsă moale.

Ba pe-un fraged șold subțire
toarta de ulcior
galeș cade și ușor
ca un braț de mire.

Colo, ca un sân de fată,
pâlpâie-o ulcea.
Un obraz de blid spre ea
cu sfială cată.

Dincolo, o lună plină
a căzut din cer,
sau o strachină-n ungher
picură lumină.

Harnic ucenic se pleacă
smălțuind mereu.
În spărturi de curcubeu
huma o îmbracă.

Dacă mâinile-o răsfață
și-o dezmiardă lung,
ochii lui parc-o străpung
vrând să-i deie viață.

Ies familii de argilă
de sub truda lui:
oale mari și mici cu pui,
blide cu prăsilă.

Freamătă de ele, cântă
tindă și cerdac.
Cântă și olar sărac
și bojdeucă sfântă.

— M-ai făcut aici, băiete,
cântec din bordei,
zâmbet fiece crâmpei,
fiece scaiete.

Tu dai duhul tău țărâni,
inimă îi dai,
porți și-n ochi un colț de rai,
și-n minunea mâinii.

Tot nu vrei să-mi spui de unde
vii și cine ești?
Ucenic cu ochi cerești,
taina ta ce-ascunde?

El zâmbește și frământă,
sau, pe lutul scris,
smălțuiește cerbi de vis
și cocioaba cântă.

— Mi-ai sfințit și prag și oale,
ucenic senin.
Prou la ferești mi-anin
zâmbetele tale.

Soare-s genele muierii,
târgul larg și bun,

iar tu râzi, cum râde-n prun
creanga primăverii.

Tot nu vrei să-mi spui de unde
vii și cine ești?
Ucenic cu ochi cerești,
taina ta ce-ascunde?

El surăde și frământă.
Oalele cu pui
gânguresc în jurul lui
și bordeiul cântă.

*

Cine-mi lunecă pieziș,
la uluci iscoadă?
Cine-ți face din frunziș
pândă și broboadă?

Cine din salcâmi în duzi
șerpuie subțire,
că nici boare nu-l auzi
nici nu-l simți foșnire?

Spân limbut sub crengi în pârg
umbra și-o desprinde,
ros de ciudă că la târg
oale nu mai vinde.

Pe furiș, cu pasul rar
și cu umblet moale,

dă colibeii de olar
tâlhărești târcoale.

Și pe prispă de bordei
oare ce-mi zărește?
Oale scrise cu scânteii
râd copilărește.

Blide noi la soare-și scot
rumena lor față,
adunând văzduhul tot
într-un ciob de viață.

Și-n mijlocul lor, din plin
frământând plămada,
tânăr ucenic senin
alb cum e zăpada.

Ochii par din cer culeși
taine fără nume;
zâmbetul ca un cireș
i-a-nflorit în lume.

Licăre sub mâna lui
lutul când l-atinge.
Fulger care e și nu-i
fruntea i-o încinge.

Și tot trupul scufundat
trudei ce-l îndoiaie
parcă scapără ciudat,
când și când, prin straie.

Verzi sunt buzele de spân,
limba și mai verde;
Cu năpârcei în gând păgân
printre crângi se pierde.

Iar în zori, când orice stea
fuge sus în slavă,
spânul șchiop cu limbă rea
duce-n târg otravă.

— Strâmbi am fost, smintiți am fost,
crunt păcat ne-apasă:
dracul are adăpost
la olar în casă.

Ucenicul nepătruns
ce, răsând, ne-nșeală,
fumeșă miros ascuns
de pucioasă goală.

L-am pândit printre uluci,
l-am văzut cum scoate
din dogori și din năluci
oale blestamate.

Ce stârnește din vâlvori
mâna fumeșă
cară târgului în zori
spurcăciuni să vândă ...

Vorbele de spân semeț
zumzăie ca stupii,

prind spinare de mistreț,
se zbârlesc ca lupii.

— Nu-i sfielnic ucenic
cel răsfiert în smoală;
iadul joacă din buric
pus în orice oală.

Țipă-n blide goliciuni
vii de paparude,
ard și zbârnaie tăuni
în ulcele crude.

Fie blid, fie ulcior,
pângărind, ne-ntină
pâinea sfântului cuptor,
sfântul vin la cină.

Toate parcă-s în răspăr,
numai iadu-n toi e.
S-a legat cu dracul văr
târgul, fără voie ...

Vorbele – zăvozi de fier –
scapă din belciuge.
De la vameș la dulgher
geme târgul, muge.

Vuietul, sculat întreg,
pleacă de la vetre.
Mâinile păduri culeg,
cară munți de pietre.

Fierb în poartă de olar
gloatele năuce,
Ochi senini în prag răsar
raiul lor străluce.

Crește negrul vâlmășag,
urlă târgoveții.
Bunul ucenic din prag
luminează vieții.

Țândări oalele se fac,
blidele fărâme,
zări și tindă și cerdac
stau să se dărâme.

Pietre vin în joc turbat,
grindină nebună,
peste tânăr trup se-abat,
peste blide tună.

Tună pietre, fierb furtuni,
se-ntărătă gloate.
Mai albaștri ochii buni
luminează toate.

Sângeră sub izbituri
oalele schiloade.
În genunchi peste spărturi,
umbra albă cade.

Geme câte-un hârb mai mic,
plouă bolovanii.

Ochi senini de ucenic
luminează stranii.

Mor ulcioare de pământ,
zuruie ulcele.
Ucenic cu trupul frânt
arde peste ele.

Și cum stă-n genunchi pe prag
cioburilor pază,
câte răni de hârb beteag
toate scânteiază...

Bolovanii vin duium,
târgul crește-n poartă.
Ochii mari surâd și-acum,
ochii limpezi iartă.

Alte țândări se-nroșesc,
iar din luturi sparte
frunți, obraji și ochi zâmbesc,
luminând prin moarte.

*

Melcii stelelor scot coarne
forfotind prin foi.
Cărăbuși de aur goi
cad prin crini cu goarne.

Vraiștea de sus e toată
freamăt, zumzet, zvon;

la ferești fără oblon
tainele se-arată.

Ca o pară-n cer se coace
veacul necules.
Ies minunile, cum ies
puii din găoace.

Noaptea-i grea de must, și luna
dă și ea în copt.
N-a dormit de nopți vreo opt
meșterul niciuna.

Somnu-abia acum prăvale
în adânci fântâni
tâmpla ce-a căzut pe mâini,
omul beat de jale.

Frânt pe scaun, lângă roată,
noaptea-l suge-n gol.
Plânsul tot îi dă ocol,
luna, câteodată.

Pe tulpină, roata moartă
n-a mai pus zvâcniri
rotunjimilor subțiri
de ulcior cu toartă.

N-a mai pus nici șold molatic,
nici grumaz sfios
lutului zvârlit pe jos
crâncen și sălbatic.

Blide surde, oale ciunge,
hârburi șchioape zac
moarte-ntr-un ungher sărac,
unde stea n-ajunge.

Și, deodată, zidul pleacă
luncând-napoi.
Cu mireasmă de trifoi
luna toate-neacă.

Dau năvală-n casă nucii,
teii buzna dau.
Unde-a fost perete, stau
'nalte trepte lucii.

Și pe trepte lin coboară
șovăielnic pas:
ucenic cu chipul tras
intră în cămară.

Parcă luna îl aduce,
razele l-aduc ...
Vin grădinile buluc
cu tămâie dulce.

Fruntea-i picură broboane
roșii de măceș,
ochii par din cer culeși,
fața, din icoane.

Uneori, roșesc o pată
stropii pe podea, –

dar el râde, cum râdea
lumii, altădată.

Razele vorbesc în șoaptă,
cu polen pe guri.
În ungherul cu spărturi
foșnet se deșteaptă.

Cioburi pline de sfială
ies din morți adânci;
în genunchi, în cârji, pe brânci,
orice hârb se scoală.

Oale ciunge, blide surde,
țândări fel și fel
merg de-a bușilea spre el,
gata iar să zburde.

Din surâsul lui adie
duh de busuioc;
toate stau, când stă în loc,
merge, toate-nvie.

Singur meșterul suspină,
dus în vis afund.
Până-n noaptea lui pătrund
ochii de lumină.

Mâini subțiri se lasă bune
peste somnul greu,
ochii mari surâd mereu,
glasul dulce spune:

— Meștere cu lungi suspine,
ce-ndoieli te storc?
Vezi, din alte lumi mă-ntorc,
ucenic la tine.

Vin așa cum mă ții minte,
ca în ceasul când
pietrele loveau pe rând
trupul meu fierbinte.

Coasta mea și-acum dogoare,
dar zâmbesc și cânt.
M-am întors ca să-ți frământ
alte noi ulcioare.

Nu fii trist că sânger încă.
Noaptea, am să-ngrop
în argilă câte-un strop
și-n tăcere-adâncă.

Ziua, târgul mă ucide,
se răscoală-ntreg,
dacă vede că mă-ncheg
în pământ de blide.

El nu-mi iartă orice feric
din surâs ceresc.
E mai bine să-mblânzesc
lutul pe-ntunerice ...

Bunul ucenic cuvântă,
Ia, domol, de jos,

lut zbârlit și somnoros
și-ndelung frământă.

Când cu mâna îl înfrânge,
când pe roată sus...
Rar, în negrul trup supus
cade-un strop de sânge.

Tac străfundurile lumii,
un cuvânt nu zic.
Numai blândul ucenic
dă cutremur humii.

Plămădește noaptea-ntreagă
oale, blide, căni...
Picurii ne-nchisei răni
zâmbete se-ncheagă.

Și cocioaba iar se-ncarcă
cu făpturi zglobii,
ca albaștri ochi de vii,
de senine, parcă.

Chiar și meșterul ce doarme
râde-n somn stingher,
în bordeiul plin de cer
și gingașe larme.

Zorii fâlfâie prin casă...
Mâini subțiri tresar
și pe frunte de olar
ca un mir se lasă:

— Scoală, meștere, și ia-le,
Arde-le-n cuptor,
mergi și fecioria lor
du-o lumii tale.

Lasă târgul tău să creadă
singur că le faci.
Lumii, dacă vrei s-o-mpaci,
dă-i mormânt să vadă.

Să nu-i spui că vin pe lună,
nici ce-ascund în lut.
Las-o pe mormântul mut
mărăcini să-mi pună...

Nopti la rând ți-oi fi de-acuma
tainic ucenic...
Pașii par de borangic,
fața lui ca spuma.

Înc-odată prin odaie
ochii zări trimit.
Pașii urcă-ncet, încet,
trepte de văpaie.

Peste oale, câni și blide
scări de foc se-nchid.
Unde trepte-au fost, stă zid,
iarși vechiul zid e...

Zorii zboară și se joacă
gureși porumbei.

Apoi meșter și bordei
în mărgean se-mbracă.

Și, deodată, fiecare oală,
oală de pământ,
lăcrimând de duhul sfânt,
sângeră de soare.

Balada iconarului de lângă rai

Din evlavii de vlădică
și porunci de Domn pios,
mânăstire se ridică
pe tulpina ei de os.

Dintre schele se desface
pârguită sub mistrii
ca un măr care se coace
lângă ceruri aurii.

Zidurile cresc ușoare
și-n urcușul alb al lor
parcă vor aripi să zboare
și să cânte parcă vor.

Turlele melodioase
prind în aer moliciuni,
mlădieri de chiparoase,
frăgezimi de rugăciuni.

Dar cum crește din lumină
ctitoritul sfânt altar,
n-are prânz și n-are cină
mare meșter iconar.

N-are pace pământească
de când Vodă Basarab
l-a pofțit să-i zugrăvească
mucenici cu chipul slab.

De doi ani pe zid așează
când străvechi Ierusalim,
când Crăciun și Bobotează,
când sfieli de heruvim.

Se cutremură pereții
de-nvieri și răstigniri.
Pe iconostas, asceții
merg cu tălpi de trandafiri.

Doar o sfântă diafană
sub un limpede inel,
tot încearcă pe-o icoană
să se iște din penel.

În zadar se tot frământă
meșter fără de răgaz.
Pentru dulcea față sfântă
n-a găsit încă obraz.

N-a găsit nici ochi să-i deie
cât îi caută-n străfund
de fântâni și eleșteie
sau de ceruri ce se-ascund.

Zi și noapte, printre scule,
lângă pânză pironit,
cu peneluri nesătule
mușcă zări neconținut.

Prânz și cină dacă n-are
și-n culcuș n-a pogorât,
suspînând peste culoare
n-o-mblânzește cât de cât.

Ba o roagă și-o răsfață,
ba o ceartă cu muștrări,
dar vopseaua lui îngheață
și la rugi și la ocări.

Nici alintul nu-i dă vlagă,
nici ocările puteri ...
Chip și zâmbet nu se-ncheagă,
nu vin ochi de nicăieri.

În oftatul și-n pojarul
care-i fură somn și blid,
s-a uscat și iconarul,
ca ierarhii de pe zid.

*

Peste râu la mănăstire
urcă lin, cu pasul mic,
o logodnică subțire
și sfioasă ca un spic.

Vine-n zori și la amiază
cu paner mereu adus,
vine iar când înserează
la biserica de sus.

Miere, azimă și lapte
pentru meșterul posac,
care tace, zi și noapte,
lângă scule fără leac.

— De trei ori pe zi, la tine,
trist logodnic, meșter drag,
vin purtând panere pline
și la fel le-ntorc din prag.

Gura ta n-atinge cană,
nici cu mâna blid n-atingi.
Lâng-o umbră de icoană,
ca o candelă te stingi.

M-aș topi, dacă mi-ai cere,
în ospățul din paner,
lapte, azimă și miere
să-ți fiu cină, lângă cer.

Dar el tace. De pe buze
nu-și desprinde un cuvânt.
Peste pensule ursuze
se-nconvoaie și mai frânt.

Și tânjește mai departe
și vopselele tânjesc,
lângă ceața umbrei moarte
care-așteaptă chip ceresc.

*

Peste râu, la mănăstire,
urcă zilnic pasul mic
de logodnică subțire
și sfioasă ca un spic.

Vine-n zori și la amiază,
cu paner mereu adus,
și când umbrele-nserează
la biserica de sus.

--- Meșter trist, ți-aduc zadarnic
darul meu de peste râu,
lapte proaspăt, fagur darnic,
pâine tânără de grâu.

Pleacă vara, fug lăstunii,
și-n biserică, aici,
încă n-ai pus chip minunii,
biet zugrav de mucenici.

Nici un înger nu mai cade
pe culoarea fără spor?
Din unelte schiloade
nu mai urcă nici un zbor?

De-aș putea vâpăi domoale
și dulci umbre să mă fac,
să dau zâmbet pânzei goale
și penelului sărac ...

Dar el tace. Nu-și desprinde
de pe buze un cuvânt,
cu mâini reci și suferinde
cum sunt mâinile de sfânt.

Și cum tace, ea se frânge
în genunchi pe lespezi jos.
Îi ia mâinile și plânge,
dezmiardându-le sfios.

Pe mahnirea lor se lasă
tâmpla caldă, chipul mic
de logodnică sfioasă
și subțire ca un spic.

Și pe mâinile lui slabe,
scrise parcă pe ferești,
cad din ochii ei podoabe
și inele îngerești.

Cad din ochii triști inele
și pe mâinile ce zac
și pe hârburi de ulcele
cu vopsele fără leac ...

Meșterul acum le simte.
Mohorât de săptămâni,
simte plânsul ei fierbinte
pe-nghețatele lui mâini.

Fiecare picătură
parcă-l frige dinadins.
Ah, din nou de el se-ndură
un crâmpei de necuprins.

Azi din nou un colț de slavă
are milă de zugrav...!
Arde pensula bolnavă,
arde meșterul bolnav.

Ard vopselele-n ulcele,
frământate cu văzduh
și cu lacrimile grele
care cad să le dea duh.

Pânza moartă se deșteaptă,
linii gureșe se-aprind,
Sfânta care chip așteaptă
s-a sculat din somn, zâmbind.

Din culcușuri se ridică
dezmoștite culori
cu zvâcnit de rândunică
dintr-un cuib trezit în zori.

Mâna meșterului trează
luminează ca și el.
Orice deget pare-o rază,
când se-atinge de penel:

— Plângi, tu, limpedea mea Oana,
și vopseaua prinde chip,
Plângi și fragedă icoana
din lumini o înfirip.

Pică lacrimile tale
iar colorile surâd.
Cine le-a sculat din oale
ca să calce somnul hâd?

El lucește ca o spadă
smulsă beznei unei teci.
Ea e freamăt alb de mladă,
în genunchi, pe lespezi reci.

E uimită că el cântă
gingășii de vers fugar ...
Dar cum ochii ei se zvântă,
mâna lui se stinge iar.

Fața pânzei se usucă
și culori și umbre mor.
În privirea lui năucă
e un țipăt de cocor.

Deznădejdea îl cuprinde
și el cade din avânt,
cu mâini reci și suferinde
cum sunt mâinile de sfânt.

Și din nou se-aprind de milă
și de rouă ochii ei;
în ulcelele de-argilă
ard și tremură scânteii.

Pe vopselele învinse
pică lacrimi feciorești,
și pe mâinile lui stinse,
scrise parcă pe ferești ...

Și, din nou, zvâcnind, adie
un suspin de vânt răzleț
prin colorile ce-nvie,
deșteptate din îngheț.

Fruntea lui din nou străluce,
gura cântă gingășii,
și trezit, penelul duce
umbreii moarte linii vii:

— Plângi și-n mine neprihana
se oglindă ca-ntr-un iaz.
Plângi, tu limpedea mea Oana,
iar icoana ia obraz.

Plângi și nu pricep ce vlagă,
ce puteri m-au dezmoziț.
Plângi și pânda stearpă leagă
ca o creangă, rod sfințit ...

Beat, lucrează, cântă, spune.
În genunchi, cum a rămas,
ca-ntr-o mare rugăciune
ea l-ascultă fără glas.

Și, deodată, înțelege
că icoana lacrimi vrea
și că el minuni culege
doar atunci când plânge ea.

*

Zile trec și nopți ca una,
scuturate din mănunchi,
și fecioara plânge-ntr-una,
jos, pe lespezi, în genunchi.

Tot mai tinere, mai zvelte,
peste plânsul ei tresar
și vopsele și unelte
și mâini dragi de iconar.

Lacrimi și colori se-mbină
și se fac dintr-un sărut
ochi de dincolo de vină,
chip de dincolo de lut.

Fata plânge, plânsul suie,
și pe lemn, cum stă supus,
e obrazul ei și nu e,
parcă-s ochii ei și nu-s.

Cu cât urcă, mai cerește,
fața sfintei din vopsea,
trupul fetei se-ofilește
supt de pânza care-l bea.

Cu cât meșterul străluce
în tăria lui de-acum,
ea se frânge ca o cruce
povârmită lângă drum ...

Par penelurile torțe,
măinile fierbinți cățui,
iar el arde, beat de forțe,
sus în fericirea lui.

Și nu vede, dintre îngeri,
cum, sub plânsul ne-nterupt,
trupul mic e numai frângerii,
tot mai stins și tot mai supt.

*

Peste râu, la mânăstire
nu mai urcă pasul mic
de logodnică subțire
și sfioasă ca un spic.

Nu mai vine la amiază
cu paner mereu adus,
nici când tainele-nsează
la biserica de sus.

Nici n-duce de cu noapte,
pentru bunul iconar,
miere, azimă și lapte,
feciorelnicul ei dar.

Ci, departe, într-o colibă,
ochii veșteji de dogori
cu lumini nu mai îmbibă
nici peneluri, nici culori.

De sub cergă mâna slabă
cheamă umbrele de ieri.
Gura tot de umbre-ntreabă,
ofilită de zăceri.

Umbre cheamă, taine-ngână,
sau își strigă, lângă pat,
maica blândă și bătrână
toată bocet și oftat.

— Maică bună, du-te-n goană
la biserica de sus,
unde-un meșter pe-o icoană
numai zâmbete a pus.

Spune-i mirelui în șoaptă
că mor ochii stinși de dor,
dar că tot îl mai așteaptă,
scufundați în bezna lor ...

Ostenind spre mânăstire,
suiie, albă, prin livezi,
pe sub crângi cu patrafire,
o măicuță de zăpezi.

Vine-n zori, la prânz, la cină,
cu trudit și jalnic glas,
mai bătrână când suspină
și mai albă ceas cu ceas.

— Meștere cu fruntea-n stele,
iconar cu mâini de vis,
să te-aduc dintre vopsele
ochii oarbei m-au trimis.

Ți-ai sfârșit de mult icoana,
lângă ea de ce mai stai?
Parcă nu-mi auzi dojana
și n-ai inimă, nici grai.

Ci el glas lumesc n-aude
și nu vede chip străin.
Doar icoana ce-i surâde
îl îmbată ca un vin.

Nici o vorbă nu-l îmbie,
nu răspunde nimănui.
Ca-ntr-o dulce, grea robie,
stă vrăjit de sfânta lui.

— Meștere pierdut de lume,
făcătorule de sfinți,
ochii oarbei de sub brume
te vor mire să-i alinți.

Vino de le-nchide rana,
iconar de lângă rai ...
Ți-ai sfârșit de mult icoana,
lângă ea de ce mai stai?

Dar el nu mai ține minte
plânsul ochilor secați,
ci de ochii fetei sfinte
se îmbată cu neșaf.

Nu ascultă, nu răspunde,
și, de vrajă istovit,
parcă vrea să se scufunde
în surâsul zugrăvit ...

Maica pleacă, maica vine,
pleacă iar cu jalnic pas,
mai bătrână de suspine
și mai albă ceas de ceas.

— Fata mea, la mânăstire
urc zadarnice poteci.
Nu-i acolo nici un mire,
sunt doar sfinți și lespezi reci.

*

Pajiști verzi întind chilimuri
și covoare ca-n povești,
parcă noi Ierusalimuri
cer sosiri împărătești.

Toată floarea neculeasă
pe mormântul alb s-a strâns.
Crângi, în rochii de mireasă,
se cutremură de plâns.

Cu suspinele de mână,
toată bocet și lumini,
maica bună și bătrână
rătăcește printre spini.

Urcă pân' la mânăstire
și coboară la mormânt.
Nu aduce nici un mire
ochilor ce nu mai sunt.

Urcă iar, cu trudă multă,
printre spinii nesătui,
nici un mire n-o ascultă
sus, în fericirea lui.

Pașii-abia mai pot s-o poarte
pe poteci cu pietre seci ...
El rămâne mai departe
lângă sfinți și lespezi reci.

— Doamne, din lumești podoabe
ridicași, pe trudă grea,
sfinte ziduri basarabe,
limbă vremilor să dea.

De la sfeșnic la icoană,
de la strană la triod,
toate sunt fără prihană
darul tău de voievod.

Și smerit și preajertfelnic,
daniei de peste veac
i-ai pus cel dintâi pomelnic
lângă cel dintâi colac.

Deci, Măria-Ta, se cade
să știi câte sunt și cum:
Iconarul încă șade
în biserică și-acum.

De-a sfârșit de mult cu treaba,
nu vrea galbeni, nici arginți,
dar întârzie degeaba,
printre candelă și sfinți.

De-a pus magilor privire,
ori arhanghelilor pas,
într-o galeș-amintire
lângă sfântă a rămas.

Când călugării l-alungă,
el se-ntoarce mai aprins.
Neagră patimă și lungă,
de icoană l-a cuprins ...

Vodă zice: — Știm icoana,
mult ne miră și pe noi.
Parc-un înger și-a pus pana
pe obrajii calzi și moi.

Fruntea-i scrisă — pare-ni-se —
cu penel din alte vieți,
iar surâsu-i smuls, ca-n vise,
ne-nceputei frumuseți.

Bietul vostru meșter, poate,
s-a smintit când a crezut
c-a scos el acestea toate
din vopseaua lui de lut.

S-a smintit și-n pătimirea
grea de vină și alean,
îndrăgind nemărginirea
unui chip nepământean ...

Cu mâhnire se cuvine
veghe aspră de pândar.
Azi, icoana nu mai ține
de-un vremelnic iconar.

Ci minunea ei senină
e a rugii celor mulți,
care vin de i se-nchină,
de la Vodă la desculți.

*

Când o spadă de jărativ
taie zarea, când un bici.
Cerule negru și sălbatic
varsă ploaie cu bășici.

Beznele își fierb ceaunul
sus, pe tunet de potop.
Înc-un fulger, încă un,
cade-n inimă de plop.

Noaptea joacă-n pielea goală
pe lungi strune de țambal.
Din grozav cazan de smoală
iese răul peste mal.

Se mai rupe-n cer o grindă
sau în iad câte-un zăgaz.
Străjile se-adună-n tindă
cu sudalmă și necaz.

Sub puhoaiete zălude,
prin mocirle de nămol,
o nalucă-n straie ude
dă bisericii ocol.

Umbra vine pe șuvoaie
numai ochi adânci și goi,
numai zdrențe lungi de ploaie,
numai umbriet de strigoi.

Cu bufniri de vânt, pătrunde
pe fereastră în altar.
Când în beznă se ascunde,
când pe fulger calcă iar.

Pași desculți și uzi coboară
dogorind de-aprins îndemn.
Mâna smulge ca o gheară
chipul fraged scris pe lemn.

— Nimeni nu ne mai desparte,
Sfântă albă, cer deschis,
Raiul vieții fără moarte
pe obrazul tău e scris ...

Chipul Tainei, smuls din cuie,
lângă inimă l-a pus.
Parcă-i Oana lui și nu e,
parcă-s ochii ei și nu-s.

Fuge. Fulgerul l-arată:
— Uite meșterul nebun!
Pânda chiuie mușcată,
pașii lui nu se supun.

— Dă-ne, meștere, icoana,
unde-alergi, zănatîc fur?
Bălțile, zbârlindu-și blana,
cresc ca haitele-mprejur.

Zările-și trimet grăbrite,
după el, câte-un hanger.
Bat năprasnic din copite
hergheliile din cer.

Mai adânc la piept își strânge
vraja sfintei fără veac.
Ploaia-n drum se face sânge,
sânge bălțile se fac.

— Meștere beteag de minte,
dă-ne Sfânta înapoi!...
El o strânge mai fierbinte:
o tulpină amândoi.

Mai aproape, mai aproape,
râul spumegă turbări.
Pe dihăanii mari de ape
vin pădurile călări.

— Nimeni nu ne mai dezleagă,
Sfântă albă, rai cules.
Ceru-ntreg și lumea-ntreagă
în surâsul tău se țes.

Ape lacome și hoațe
cască negrul lor gâtlej.
Cu icoana strânsă-n brațe,
piere meșteru-n vârtej.

*

Curgi lumină, curgi baladă,
și tu, râule senin,
ziua paște ca o iadă,
roua câmpului sorin.

Verde apă de bulboană,
din adâncuri ce-ai adus?
Ba e zâmbet, ba icoană,
ba e chip căzut de sus...

Uluiți, culeg plutașii
taina galeșului chip.
Măinile scriu cruci și pașii
îngenunche pe nisip.

De surâsul blândeii fețe
nu se satură cât vor.
Sorb senina frumusețe,
cum ar bea dintr-un izvor.

Văd și nu pricep de unde
s-o fi fost ivit din dar,
din tăceri de ape-afunde,
taina fără de hotar.

Dar, cucernici în smerire,
duc plutașii chipul sfânt
la domneasca mânăstire,
peste vreme și mormânt.

Și minunea din lumină
se re-ntoarce celor mulți,
gloatei care i se-nchină,
de la Vodă la desculți.

Balada păsării măiestre

Printre luciri de cornuri și junghiere,
vâna și el cu prințul în păduri.
Gorunii-aveau suspine verzi pe guri
și apele pe buze giuvaiere.

Era-ntr-a patra zi de vânătoare ...
Istețe slugi stârneau vânaturi noi
și cerbii-ngenuncheau pe frunze moi
și vulturii se prăvăleau din soare.

Iar el, dibaci și sprinten în săgeată,
tânăr curtean cu chip strălucitor,
când culegea văzduhul frânt din zbor,
când străpungea pădurea-n beregată.

Usor și zvelt la pânde îndrăznețe,
se depărta de ceata de curteni
și ochii lui păreau nepământenii,
scânteietorii de zări și tinerețe.

Dar cum fugea după sălbăticiune,
încremeni. Pe crengi cu moale joc
ardea și nu un bulgăre de foc,
scliștea și nu o pasăre-minune.

Purta, aprins, și răsăritu-n pene
cu scăpărări de aur și oțel
și liniștit și dulce lângă el,
amurgul stins al umbrei pădurene.

Safire și mărgene și rubine
se răzvrăteau și se-mpăcau în ea,
vrând izbucnirea flăcării să-i dea
și liniștea sfințeniei senine.

Un pas și ea zvâcnea pe altă mladă.
Țintea viclean, săgeata dădea greș.
Ba o pierdea prin crengi de arbori deși,
Ba, strălucind, ea sta în loc s-o vadă.

În pitulări topea vâpăi domoale,
ca să țâșnească iar din ascunziș,
cu fulgere ciudate prin frunziș
și mai ciudate stingeri de metale.

Iar el, curtean cândva îndemânic,
o urmărea cu arc neputincios,
cu pas flămând dar fără de folos,
mai lacom, mai fierbinte, mai sălbatic...

Uitase și tovarășii din ceată
și prințu-mpresurat de slava lor,
și nici, trosnind, că-l frige sub picior
nu mai simțea vreo creangă-nsângerată.

Nu mai simțea nici mușchiul văgăunii,
nici putregaiul ierbii cu bureți,
nici smârcul fiert, nici râpa cu mistreți,
nici gușterii din scorburi sau tăunii.

Și nu vedea nici soarele cum cade
și nici cum suie luna din păduri,
moliștii argintându-i din armuri
și apele în țândări reci de spade.

Iar pasărea-l chema să n-o ajungă
și-l tot momea aici și nicăieri,
din ce în ce mai beat de scânteieri,
ars până-n os de pofta s-o străpungă.

Din ieri în azi, din zori în amurgire
și din amiezi în nopți cu licurici,
călca pe timp, fugea pe clipe mici,
ca pe spărturi și cioburi de potire.

Și, deodată, pasărea zglobie
pe nici o creangă n-a mai tresărit
nici rumene frânturi de răsărit,
nici verzi crâmpeie dulci de veșnicie.

Pierise fără nume nu știu unde,
pierise fără loc și fără veac,
în miez adânc de taine care tac,
în fundul lumii care nu răspunde.

Zadarnice și umblet lung și trudă
se sfășiau în sterpe bălbâieli.
Noi muguri tremurau pe crengi sfieli
și-alături omul tremura de ciudă.

Scrâșnea: — Unde-ai ascuns-o tu, pădure?
Urla: — Unde-ați piti-o, pietre tari?
Rupea cu gheara scoarța pe stejari,
izbea cu pumnii-n cremenele sure.

Smulgea, hain, desigur de jărătic,
mușca pământ, turba de nenoroc, —
dar pasărea nici veac n-avea, nici loc,
nici nume pe hotarul păduratic ...

Târziu, răpus, cu fruntea grea ca fierul,
cu pași aprinși, cu ochi amari și beți,
zvârli, rupând, puținele săgeți
și, hohotind, își lepădă jungherul.

De-acum, numai năluca ei în minte
îl dogora adânc pe sub copaci,
curtean înfrânt cu umbletul stângaci,
de parc-ar fi călcat pe oseminte.

Se-napoia ursuz și fără pradă,
ca năclăit de fiere și oțet,
și după el venea pădurea-ncet
cu capu-n piept, pe drumuri de baladă.

Mergea să afle prințul și curtenii
rămași să săgeteze cerbi de rând,
și cum ofta, năcazul când și când,
cu lacrimi îi sfințea bătaia genii.

Pe vechi poteci, prin ierbi abia citite,
câta degeaba urme de arcași...
Ci nicăieri părea că n-au fost pași,
nici mâini cândva aprinse pe cuțite.

Se cățara în câte-o tisă-naltă,
striga spre răsărit ori spre apus.
Ci slugi și prinț părea că s-au tot dus,
cu vulturii și cerbii laolaltă.

Mai sterp bătea viroagele ascunse,
mai lung chema din vârfuri de goruni.
Ci prinț și ceată și sălbăticiuni
pieriseră-n adâncuri nepărunse.

Gândea că i-a lăsat la o frântură,
la un crâmpei sau așchie de ceas,
și-acum pădurea-ntreagă-avea alt glas
și vântul alte cântece pe gură.

Izvoare noi zvâcneau acum la viață,
șoptind pre limbă nouă noi povești,
și orice luminiș cu ochi cerești
alt grai avea, alt zâmbet, altă față.

Și fiecare piatră altă frunte
și fiecare brustur alt obraz...
Se oglindea-n băltoace de topaz
și-un chip străin sta-n ele să-l înfrunte.

Un chip tăiat de arșiță și ploaie,
mușcat adânc de vreme și de vânt,
Se pipăia. Uscate mâini de sfânt
îi șovăiau pe zdrențe, nu pe straie.

Din catifele vechi de adamascuri
lăsa în cale fleanduri prin tufani
și din botforii spintecați de ani
tăpile goale-i sângerau pe vreascuri.

Uimit, se cerceta prin noi izvoare
și se-ntreba de-i vis sau adevăr...
Ci numai zvon de frunze în răspăr
suna din fund de taine cu zăvoare.

Oftând, ieșea din veacuri pădurețe,
din codrul ce-ngropase-adânc sub chei
și pasărea cu aripi de scânteii
și prințul cu alei de tinerețe.

Și cum pornea mai gârbov spre cetate
tot buchisind ca-ntr-un ceaslov cărări,
sub pașii lui trosneau, ba întrebări,
ba cioturi mari de gânduri rășchirate.

Iar după el, fugindu-i sub călcâie,
sau fluturându-i zdreanța uneori,
vântul venea cu sânul plin de flori,
punând pe toate smirnă și tămâie.

*

Călca pe-aceleași ulițe străbune,
dar parcă străbătea un nou tărâm,
cu pași tot mai mirați pe caldarâm,
cu ochi strălucitori de-o grea minune.

Cetatea era ea și nu, sub soare.
Arcade vechi gemeau de bătrâneți,
dar alte lumi și alte dimineți
râdeau pe fețe albe de fecioare.

Alți negustori vindeau în noi dughene,
se zbențuiau în pulbere alți prunci,
și gloate ne-ntâlnite pân-atunci
îl măsurau cu milă pe sub gene.

Ziceau, oprind: „De unde vii, străine,
și cine ești, sub zdrențe și rupturi?”
El le vorbea de tainice păduri
și de năluci cu aripi de rubine.

Îi cumpăneau drumeții a mirare
și strai și glas și ochii prea fierbinți,
iar el vorbea de-o pasăre și-un prinț
și de-un curtean pierdut la vânătoare.

Spunea cum au plecat de-aici cu torbe
și cum se-ntoarce singur din alai ...
Fâșii de soare-i tremurau pe strai
și-i aprindeau și fleandură și vorbe.

Lung îl priveau ori se porneau pe glume:
Cumplite basme, moșule, ne-ndrugi ...
Ce prinț știi tu, ce pasăre, ce slugi?
Parcă vorbești cu dușii de pe lume ...

Rar, câte-un înțelept ieșea din gloată:
Ba, a domnit, cândva, un prinț pe-aici,
dar veacul său s-o fi făcut urzici
și poate Brusturi slava lui uitată ...

— Unchieș smintit cu mincinoasă fală,
îl dojeneau atuncea, rând pe rând,
de ce ne-nșeli că te-ai pierdut, vânând,
de-un prinț rămas de veacuri umbră goală?

El surâdea și povestea întruna
și soarele curgea pe zdreanța lui,
iar oamenii dădeau din cap, sătui,
scârbindu-i și buleandra și minciuna ...

Plecau drumeții, alți drumeți să vină,
să-și bată joc de umbra de unchieș
cu trupul frânt, cu ochii ne-nțeleși,
scânteietori de-o stranie lumină.

— Mai spune despre pasărea vicleană,
unde-ai pierdut-o, falnice curtean?
El surâdea nălucii de mărgan
și nu-l durea nici glumă, nici dojană.

Simțea, ciudat, din ce în ce mai bine,
cum pasărea pierdută ieri în fum
cu aripi dulci îi da ocol acum,
asemenea sfințeniei senine.

Zicea, lucind de ce zărea-nainte:
— A fost s-o pierd în codru-ntunecos,
dar azi îmi zboară-n față tot mai jos,
cu aripi tot mai limpezi și mai sfinte .

Râdeau, isteți: — Nu minte, e lunatic.
Râdeau și se pierdeau în vălmășag,
lăsând în urmă ciotul de moșneag,
în raiul lui amar și singuratic.

Și soarele curgea pe el subțire,
pe zdrențe vechi, pe trupul slăbănog,
și numai ochii-adânci ca un zălog,
frigeau, dogoritori de amintire.

*

Tot mai sătui de basme fără tâlcuri,
îl ocoleau drumeții pe nebun.
Dar fragezi ca zăpada la Crăciun,
veneau acum copiii, pâlcuri, pâlcuri,

Zburând și îmbrâncindu-se cu ghionții,
se îmbulzeau în juru-i tot mai mulți
și-nconjurat de heruvimi desculți
le dezmierda pe tâmple cârlionții.

Cutreierat de raze și vedenii
le tot vorbea de codrul cu tăceri,
unde-și lăsase chipul său de ieri
și straietele și prințul și curtenii.

Vrăjiți, îl îndemnau să le mai spună
și-n cerurile lor copilărești
urca, sublim, pădurea din povești,
izbindu-se cu crengile de lună.

Așa, mult timp, s-au strâns la basm seninii
și fragezii obraji de aurori.
Cei vârstnici doar șopteau ne-ncrezători,
călcau ursuzi și-aveau priviri ca spinii.

Pe urmă și obrajii limpezimii
veniră tot mai rar și mai puțini.
Creșteau înalți copiii pe tulpini,
dar nu mai semănau cu heruvimii.

Treceau posaci, pierzându-se-n grămadă,
sau aruncând trufii de înțelepți:
— Unchieș zălud, pe cine mai aștepți?
În pasărea ta cine să mai creadă?

N-au mai oprit nici tinerii. Niciunii
nu mai puneau în vorba lui temei.
Numai moșneagul, dincolo de ei,
străfulgera de pasărea minunii ...

Închidea ochii și-o vedea cum vine.
Nici n-o chema și singură țâșnea.
Abia clipea și-i sta pe umeri grea,
safire și mărgeară și rubine.

Se rușina acuma că plânsese,
cândva, când o pierduse printre brazi.
Ce mare, ce aproape era azi,
în raiul lui cu flori ne-înțelese.

Ah, îi pierduse zborul în risipă,
ca s-o găsească-alături fără leat ...
Vorbea cu ea pe ulițe ca beat,
cu mare glas de dincolo de clipă.

Cu mare glas de dincolo de vreme,
de dincolo de oameni și de pași ...
Ce-i mai păsa că-l ocoleau, trufași,
când el zvâcnea întreg de diademe?

Călca încet, grăind minunii sale,
iar oamenii cu suflete de tuci
îl îmbrânceau, pieziș, pe la răscruci
și cu ochi îl vânturau din cale.

Și tot mai des l-întâmpinau sudalme
și pietre se-nălțau în pumni dușmani.
Dar ce-i păsa că-l bat cu bolovani,
când pasărea îi ciugulea din palme?

Si-ntr-un amurg ce-și desfoia păunii
pe turnuri vechi de purpură și os,
cei vrednici l-au gonit pe zdrențaros,
cum alungau ciurmații și nebunii...

*

Zvârlit afar' pe poartă, din cetate,
stătu în loc fărăma de unchieș,
Sorbi mult timp apusul de măceș
și taina-ntâiei stele-nlăcimate.

Porni apoi în zdreanța lui amară,
cu pașii frânți, cu umerii subțiri,
spre zarea aromind a trandafiri
și-a fagure de miere și de ceară.

Domol și schiopătând prin toți scaieții,
mergea să moară-n marile păduri
unde-și lăsase torba cu frânturi
și straiete și chipul tinereții.

Luna-aromea a cimbru și-a țintăur,
suia din râpi, cădea din nou în văi
și soarele venea să bea vâpăi
din ape, ca un roșu cerb de aur.

Prigoria urca din treaptă-n treaptă,
amiaza se-ndulcea în moliciuni
și luna iar creștea din vâgăuni,
aromitoare, albă, înțeleaptă ...

El însă șchiopăta fără s-ajungă.
Prea slabi îi erau pașii ori prea stinși,
sau prea departe codrii necuprinși
și calea lor prea aspră și prea lungă.

Dar nu-i păsa de-avea să-și mai găsească
pădurile aievea sau deloc.
Pe umăr îi sta pasărea de foc,
mai mare parcă, mai împărătească.

El surâdea și șchiopăta-nainte ...
Și stelele ieșind din scorburi mari,
l-mpresurau cu zumzet de bondari
și luna-i gâlgâia peste veștminte.

Iar după el, fugindu-i sub călcâie,
sau fluturându-i zdreanța uneori,
vântul verea cu sânul plin de flori,
punând pe toate smirnă și tămâie.

Cetatea fără icoane

Din Urali spre Soare-Apune
Cum veneau încinși cu pici,
Parcă fumeaga din ei
Duhnet de sălbăticiune.

Blestemata Miazănoapte
Se zbârlea pe-obrajii sluți,
Și pe cai mărunți și iuți
Foamea stepelor răscoapte.

Violenii răsăritene
Ascuțeau ca un tăiș
Gândul galben și pieziș
În ochi mici fără sprâncene.

Toată arșița din puste
Și tot crivățul turbat,
Numai ciumă și bubat,
Numai viscol de lăcuste.

Bălți de moarte sub copite
Scări de leșuri sub hanger,
Ciurde-mpiedicate-n fier,
Robii țării cotropite.

Geamătul cetății slabe
Sub prăpăd și sub măcel.
Evul mormăia și el
Ca un urs supus pe labe.

În biserici și-n altare
Caii ronțiau ovăz,
Câtă cruce-a stat în văz
Zăcea țandări sub picioare.

Cât Arhanghel în icoană
Luminând pe-un zid bătrân,
Pradă ghearei de păgân
Pentru flacăra dușmană.

Câtă Precistă-n vopsele,
Câtă candelă-n ungher,
Se făcea spărturi de cer,
Sfârâmat argint de stele.

Chipul Domnului pe uliți,
Dus în urlet și ocări,
Încă surâdea iertări
Sfâșiat în vârf de sulți.

Și cum tot gonea prigoana
Prin cetate pe sub bolți,
Crucea nu-și găsea vreun colț,
Vatra nu-și păstra icoana.

Temători de buturugă
Și de gâde fără greș,
Prunc, muiere sau uncheș
Nu-ndrăzneau să-nchine rugă.

Numai temnițele pline
Din cetatea fără rugi,
Fremătau sub chei sub drugi
Ca un zumzet de stupine.

Jos în beznele cu gratii
Ruga se făcea suspin,
Iar suspinul frunți de crin
Către poarta Prea Curații.

În zadar puneau la ușe,
Lanț și lacăt robilor,
Plânsul nu avea zăvor,
Ruga nu știa cătușe.

Dar, afar' cetatea sfântă
Fără clopote și sfinți,
Nu știa că-n nopți fierbinți
Robii temnițelor cântă.

Și-au trecut peste cetate
Bivoli sforăind pe nări ...
Ani de sânge pe spinări
Și în coarne cu păcate.

Părea ziua săptămână,
Luna an și anul veac,
Molimele fără leac
Duceau foametea de mână.

Prin clopotnițe-n ruină
Bufnițe și lilieci.
Mocneau inimile-n teci
Săbii roase de rugină.

Tot mai copleșiți creștinii,
Și stăpânii tot mai crunți,
Tot mai silnice pe frunți.
Și osândeale și spinii.

Se gătea de drum lăstunul
Pe-un cer dulce de gustar.
Târgoveți cu pas amar
Nu-și zâmbeau din mers nici unul.

Uliți vechi medievale
Îi vedeai urcând încet.
Un burete de oțet
Gândul li-e-mbibat în jale.

Era ceas de dimineață
De smarald și de mărgean.
Și deodată într-un geam
Dimineața prinse față.

Nimeni nu băgă de seamă
Cum din aur și topaz,
Raza se făcea maramă,
Limpezimile, obraz.

Cerul deveni privire
Și lumina chip duios
Maica Domnului, Hristos
Pe tulpina ei subțire.

În fereastra sclipitoare
Crinul Precistei bălai,
Rupt din fulgere de rai
Și din viscole de soare.

Și cum strălucea Fecioara
Nezărită la-nceput,
Ochii ei din geamul mut,
Luminară ulicioara.

Două tinere drumețe
Îi văzură chipul sfânt
Și-ntr-un țipăt lung s-au frânt
Cu minunea ei pe fețe.

În metanie-amândouă
Păreau creangă de cais,
Legănându-se ca-n vis
De prea multă floare nouă.

Se-nclinau în rugăciune,
 Țânci, bătrâni, bărbați, femei,
 Ulița sorbea scânteii
 Din fereastra cu minune.

De mulți ani icoana spartă
 Nu lucise pe pereți.
 Ca din somnul altei vieți
 Se scula cetatea moartă.

Deșteptați ca din morminte
 Toți nevolnicii de ieri
 Înviau îngenunchieri
 Strălucirii Maicii Sfinte.

Se-mbulzea cetatea toată
 Ca să-nchine fruntea-n praf,
 Parcă foșnet de seraf
 Plutea moale peste gloată.

Pânde de pe creneluri
 Semn și tulnic de furtuni.
 Alelei!... Creștini nebuni
 Ștreang v-așteaptă și măceluri.

Cnuturi de smintită hoardă
 Peste rugile din drum.
 Caste flăcări fără fum
 Taina nu-nceta să ardă.

Geamul spintecat de pietre
 Pulbere și licurici.
 Cetele-n genunchi sub bici
 Nu urniră către vetre.

Beți de slavă și mister
 Ochii lor priviră-n sus.
 Maica Domnului, Isus
 Sta pe-un zid de giuvaer.

Scânteia în zid granitul
 Ardea piatra de bazalt.
 Era fruntea-azur înalt,
 Era zâmbet infinitul.

Strigăt sfânt de adorare
 Urlet de păgân blestem.
 Steaua de la Betleem
 Ziua pâlpâia pe zare.

Gloata tot bătea mătăanii
 Când în zid băteau berbeci,
 Sub divinul chip de veci
 Sângerară bolovanii.

Murul se surpa cu vaer
 Spart în chiotul barbar.
 Ochi smeriți cătară iar...
 Maica, fulgera în aer.

Peste freamătul mulțimii
Într-un cearcăn de safir,
Ea lucea ca un potir
Și zâmbea ca heruvimii.

Peste haita ticăloasă
Spumegând uimită-n loc,
Ea-ndulcea cerescul foc
Pe-un obraz de chiparoasă.

Aerul în vâlvătaie
Barda cum să-l surpe-n glod?...
Taina sus peste norod
Ce hanger putea s-o taie?...

Sfânta lin urca în spațiu
Pe-un chilim de aurori,
Ca un vuiet de vâltori
Jos tunau îngenuncheații.

Din vecii de ne-nceputuri
Aripi verzi dădeau ocol.
Îngheta hangeru-n gol,
Gheara degera pe cnuturi.

Limba împietrea năucă
Cu ocară-n vârful ei.
În lumina Precistei
Cădea ștreang, pica măciucă.

Numai gloatele-n extaze
Sub un viscol de azur
Se-mbătau de aur pur
De miresme și de raze.

Și dând sunete minunii
Clopote porniră-n glas.
Ce Arhangheli le-or fi tras?...
Oameni nu trăgeau de funii.

De mulți ani nu mai urcase
Glasul lor în negrul burg
Fără clopote-n amurg,
Fără vechi iconostase.

Și-acum sunetul străluce
Ca o ploaie de arginți
În cetatea fără sfinți,
În cetatea fără cruce.

Robii temniței de piatră
Le-auzeau prin uși, prin zid.
Zidul tremura livid,
Robii-nchiși vedeau prin piatră.

Vedeau taine de zăpadă
De văzduh și de văpăi.
Lanțuri, paznici și călăi
Nu-i puteau opri să vadă.

Zidurile-n strălucire
Cum cutremurau năluci,
Burgu-ntreg ardea de cruci
De icoane și potire.

Ulița era mireasmă
Și cetatea toată zvon.
Orice meterez amvon,
Orice turn catapeteasmă.

Ce puteri prindeau să miște?...
Ce aeriene mâini?...
Porțile cu vechi țâțâni
Ruginite de răstriște.

Că sălbaticii de strajă
Le vedeau cum se deschid.
Pe turtitul chip livid
Se holba mirarea-n groază.

Din zbârlitele dihanii
Spaima-ngălbenea momâi
Și din creștet la călcâi
Se slujeau în pocitanii.

Din cetatea cu lumine
Haita da-napoi, prin porți.
Cu ochi mici, cu mâini de morți
În piei strâmte de jivine.

Dar Cetatea sub minune
Nu privea-napoi nimic.
Pe scări dulci de borangic
Ea sta sus în rugăciune.

Și de sus privea-nainte
Cerule Domnului rămas
Ca un vechi iconostas
În Cetatea Maicii Sfinte.